

KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

KIBRIS 3 GAZETESİ YENİ YAZIYA
AKTARIM (ADET 298-307)

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

HAZIRLAYAN: HAMZA DEMİR
ÖĞRENCİ NO: 20021711

DANIŞMAN
Yard.Doc.Dr. ALİ EFDAL ÖZKUL

LEFKOŞA 2005

Yonulmuş
14.07.05
Prof. Dr. Bülent Yonulmuş

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	I
Giriş.....	II
Şeraid-i iştirâ.....	1
Mahalli müracaat.....	1
İfade-i mahsusa.....	1
Limasondan yazılıyor.....	2
Malumat.....	3
Havadis-i haberiye.....	3
Kıbrıs.....	4
Süret-i nutuk.....	4
Cevap.....	5
Şuuvat-ı osmaniye.....	5
Anaval-ı Alemiye.....	5
Havadis-i mahalliye.....	7
İfade-i mahsusa.....	7
Havadis-i haberiyye.....	8
İlan.....	9
Girne kaza meclisi.....	9
Süret-i nutuk.....	10
Mektup idadından ilan.....	10
Harik.....	10
İntihar.....	11
Ahval-i alem.....	11
Havadis-i mahalliye.....	12
İlan.....	14
Girne kaza mahkemesi.....	15
İkinci mükafat.....	15
Birinci sene.....	16
Havadis-i haberriye.....	17
Ahval-i alem.....	17
İfade-i mahsusa.....	18
Muhaberat.....	21
Şuunatı osmaniye.....	22
Mahalli müracat.....	23
İfade-i mahsusa.....	24
Kıbrıs.....	26
İfade-i mahsusa.....	29
Makale-i mahsusa.....	30
Şibi-ü natü osmaniye.....	32
Girit.....	32
Arnavut hududunda ateş.....	32
Çin.....	32
Mısır-Japonya.....	33
Makale-i mahsusa.....	33
Ahval-i alem.....	33
Muharebe.....	34
İfade-i mahsusa.....	35
Şuunat-ı osmaniye.....	38

Şam.....	38
Girid.....	39
Havadis-i mahalliye.....	39
Muhaberat.....	40
Kıbrıs 1310.....	41
Japonya.....	42
Muhaberat 15 temmuz sene 1314.....	44
Havadis-i mahalliye:bir şikayet-i muhakka.....	45
İfade-i mahsusa.....	46
Şuunat-ı osmaniye.....	47
Girid.....	48
Kıbrıs.....	49
Hafiyeler.....	50
İttihad-ı islamiye.....	50
Havadis-i mahalliye.....	50
Muhaberat.....	51
İfade-i mahsusa.....	51
Mısır.....	53
Havadis-i harbiye.....	54
Bimar hane.....	54
Ahval-i Alem.....	55
Son söz.....	57
Ekmetin	

I

ÖNSÖZ

Türkler İslam medeniyeti dairesinde girdikten sonra zamanla alfabelerinide değiştirmişler ve zamanla Arap alfabesini kullanmaya başlamışlardır. Bu önemli değişiklik türklerin Anadoluya yerleşip burada Türkçeyi edebiyat ve devlet dili olarak geliştirmeleriyle 1000 yıllık devasa birikiminin doğuracak sürecinde başlangıcı olmuştur. 1928 deki Alfabe değişikliğine kadar devam eden bu dönemin semeresi binlerce cilt kitap henüz tesnifi bile tamalanamamış milyonlarca arşiv belbegesi camileri müze duvarlarını süsleyen hüsnü hat eserleri her biri balkanlardan Afrikaya yayılmış geniş bir coğrafyada silinmez bir mühür gibi duran kitabeler olarak önümüzdedir. İnsan nasıl sağlam bir hafızayla sağlıklı olabilirler. Bu gün her gün gelip geçtiği yol üzerindeki çeşme kitabesini dedelerinin mezar taşını yahut nasılsa slinde kalmış eski bir mektubu kütüphaneler dolusu bilimsel ve edebi eseri okuyamayan başlıca bir toplum yoktur. Toplumsal hafızaya sahip olmadan bu payelerde gerçekten sahip olabilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla yapmış olduğumuz bu çalışmanın gerek Kıbrıs gerekse Türkiye’de osmanlı Türkçesi okuma yazması olmayan günümüz insanları ve daha sonraki genç nesillere yardımcı olmasını ümit ederiz. Bu çalışmamda bana destek olan ve beni bu kitabı hazırlamaya teşvik eden sayın Dç.Dr.Ali efadal Özkul hocama teşekkürlerimi sunarım.

Yrd.

II

GİRİŞ

Adet 298'de

Kıbrıs 3 gazetesi 1898 yıllarında haftada bir çıkan ve 4 sayfadan oluşan bir gazetedir.

Siyaset edebiyat ve fününden bahseder

Örneğin; Adet 298'de

Kıbrıstan İstanbula gönderilmiş bir mektup yeralmaktadır bir kağıt fabrikasının yanmasını ve onu söndürecek malzemenin eksik ve yetersiz olduğunu söylemekte ve fabrikanın yandıktan sonra kapatılmak zorunda kaldığını anlatmaktadır.

Adet 299'da

Kıbrıs'ta yerli halkın işlerini görmek için Girne Kaza Mahkemesi'nde birçok davaya bakılmaktadır. Sayfa 11'de Hristiyan olan yaşlı bir adamın ailesel nedenlerden dolayı bunalıma girip kendisini denize atarak intihar etmesi ve adamın cesedinin denizden çıkarılması anlatılmaktadır.

Adet 302'de (say-24-25) Osmanlı- Rus savaşından bahsedilmektedir 45000 kabahatsiz, sivil halkın kabak gibi doğranması prasa gibi biçilmesi (gazetenin üslubu ile) dolayısıyla Rusya ile Türkiyenin arasın açıldığı anlaşılmaktadır. 26. sayfada Kore savaşı anlatılıyor. İspanya filosu ordusu, Amerika filosu tarafından 1300 İspanyalı, Amerikalılara esir düşmüştür. Bunların 200 kişi kadarı katledilmiştir.

Adet 303'de

Ermeni meselesinden bahseder. Osmanlı devleti Ruslarla savaş halindeyken bunu fırsat bilerek iç karışıklıklardan faydalanmak isteyen Ermenilerin yaptığı eylemlerden bahsetmektedir. Sayfa 33'te İspanya-Amerika muharebesi olmuştur. İspanya'nın yenilgisi ile sonuçlanan savaşta İspanya Osmanlı Devleti'nden yardım istemiştir. Bu sorun Karadağ hudutlarında Arnavutları, muharebeye devam eden ve Balkanları pek karışık bir hale getirmiştir

Adet 298 yedinci sene pazartesi 24 muharremul haram sene 1316

KIBRIS – 1310

Şeraidi iştirâ

Lefkoşa için bir seneliği beş şilin dâhilinde kazalar için sekiz şilin memaliki Osmaniye için posta ücreti ile beraber bir seneliği 48 kuruştur. Osmanlı posta pulu dahi kabul olunur. (nüshası bir kuruştur)

Mahalli müracaat

İdare hanemiz Kıbrıs ceziyesinde Lefkoşa şehrinde saray önü meydanında daireyi mahsusadır. umuru idare ve tahririye için sahibi imtiyaz namına müracaat olunur. Gönderilen evrak gazeteye terc olunup olunmamasından matbaa mesul olamaz. İla natın bir satırından 2 kuruş alınır.

Şimdilik haftada bir defa neşr olunur. 13 Haziran ifrancı sene 1898 siyaset, edebiyat ve fünundan bahseder. 1 Haziran Rumi sene 1314

İFADE-İ MAHSUSA

Der. saadetle beraber bilad-ı saire-i Osmaniye ve melaliki ecnebiyede hürriyeti ıslahat taraftarı bulunan mezhep ve millet doslarımız. Gazetemizin mesleğiyle beraber neşrettiği efkör ve mütaalafı taktir ve bizi muaheze ve tahkir etmeye yeltenen dinar perest ve birtakım vicdansızları daire-i hakikat ve insaniyete irca hususunda müttefiken hareketle beraber bizi dahi bunların zeban-ı şenacat beyanlarından şinayet ve vekayeye kailen, kalemen himmet buyurmakta oldukları müşhüt ba'sire-i meserret ve mesmüci-samahı muhaffar temiz olmuştur ki bizim gibi acizle için elhale büyük bir şeref müsevcib-i Muhammeddir.

Bizim maksadımız münferiden ne bir zad hakkında iz har-ı husümet nede bir vesileyle celb-i menfaa olmayıp yalnız hürriyet-i fitriyelerinden mahrum ve siyaset-i idare şaikasıyla madur ve mazlum olan milleti mecibe-i islamiyeyi düştükleri şu girdap-ı mezellet ve sefaletten halas etmek için mütevekkif olduğu teslim girde-i havas-ı ve 'avam bulunan ıslahat-ı matlube-i meşruanın bir an evvel mevli'i icraaya konulmasını talep ve temennadan ibarettir.

Bizimle beraber eminiz ki umumi efrat millet ve efiar-ı ümmet bu noktada müttehadel ifkar bulunup ıslahat-ı lazıma-i mühimme icra olunmasıyla cümlemiz birden yek dil ve yekzeban olarak heyeti hükümet-i idareye karşı sena ve dua huvan ve secde yerine şükran-ı rabbe mennan olacağımız kıtabi bir ictihattır milletin muhtaç olup talep ettikleri ıslahat kabil-i red ve inkar değildir.

Esasen devlet-i agyara karşı küçük düşürüp ikide bir en ufak bir meselede bile muhak-i amirane ile envai-rencide ve hakarete dücar ve efrad-ı ümmeti tahammülü güç ve belki gayri mümkün bir hal-i decaret ve sefûhatle giriftar eden sui idare-i hükümet yani halkı esaret altında yaşatmak me'murin hükümetin kanun adalet ve nisfete daha tasaguriyyesi ahkam-ı şeriyata mugayir hareket zalimanelerine i'maz, ayn etmek ve müstakim ve sadık memurlar güşe-iniş yanda terk olunarak nazarı ehemmiyetten sakıt tutulmak iltimasıyla iş görmek mahkemelerde adaletle ricayet ve kanunu tevfik hareket edilmemek vatan ve milletin selameti için hadim ve fedayı cana hazır bulunan o necip-i şediye, kani muti, asker kardeşlerimizi

layık-ı hakkıyla beslemek ve sair devlette olduğu gibi teslim ve talimden men etmek, alaylar teşkil edecek şekilde birtakım hafiyeler iştih'damıyla evlat ve vatandan milletin ümid-i istikbali olanlarını mahu ve nabut etmekle han mallar süründürmek ve milletin sebebi terakkisi olacak cahil muallimler, ahlaksız memurlar tayin ederek ted risat-i lazımdan an kasıt mahrum edilmeleri bu suretle avruidılara karşı istidatsız gösterilmesi kuvveti bahriyemizin mu'til bırakılması Avrupalılar kemal-i serbest-i ve keyf-i maişe ve zannımız da hüküm sürüp ticaret zeat şeraat, memuriyet velhasıl servet-i milliyei gözgöre göre ellerin geçirerek ömür sözdükleri halde müslümanların elleri bağlı çıkarları(tağlı) bir halde yaşamaları reva görülmesi dehar açık söylenmesi lazım gelirse en adisinden başlayarak en alisine varıncaya kadar, frenkler derece derece, vелеkki efrad milletin zararıysa(mucip) olsun hertürlü imtiyazad nail oldukları halde devlet-i teşkil eden efrad-ı milletin hain ve sefaletе müstahak ad olunması gibi halet deilmidir. İşte halk-ı mazkure ortadan kaldırılmasıyla milleti osmaniye nail-i refah ve şaadet vasil selamet olup azmüddet zarfında çok terdeki göreceği ağyarın hakkımızda olan sevr-i nazarı değişerek beslemekte oldukları sv-i nakattan dahi sarf'ı nazar ettirileceği el hasıl devletimiz milletimiz üçyüz sene evvelki şevket ve safvetini iadeye ve birkat daha tezlide mevki olacağı kıtaya bi ictiba ve ulukat her fert müslim ve sadıkı osmanili devlet matbualarını fevkalade muhabbet ve kemal-i keremi ciddiyetle hizmet edeceklerimiz ezada güvahedir.

Gazetemiz hakikati neşr ve ilam ve devlet ve milletin selameti uğrunda ihtarat ve temniyat-ı mahsüsan iltizam eylemiş olduğundan memalik-i mahrüse-i osmaniyeeye duhultimen edilmiştir. Hatta refikimiz muhterem (kıbrıs)'ın hakkında edilen muameleye uğramıştır. Bizce bu memnuatın tesiri olduğu gibi abonelerimiz dahi muntazam ve dehaseri ve emin bir terikle gazeteyi irsale mecburiyet ve muvaffekiyet hasıl eylesindir ki bu tarikte setcekile bilirse erbab-ı nı alkışlamayan hazırsız lakin hayhat!!!

Evvelce su-i telakki olunan niyet'i halisemiz elham dülillah şimdi layık-ı vechile malüm olarak elmümin teşvikarane sitayitesinde mezhar olduğumuz için muhaffar ve o mubahiyiz gazetelerimizi abonelere icsal etme hususunda nakden mutedarrir oluyorsakda altı ay evvelki abonelerimizin adet-i noksandan ziyade ve akibetinin hüsnayı hütubete sulemde ve mahvetmek kar-ı akil değildir. Encümen-i danış i'dasından esbak hakim adliye hisdistan-ı seyyit muhammet.

Seyyit Muhammet Han-el Hüseyini Hz. mektubunuzu maal memnunüniye neşi eyledik. Hakkımızda hasıl olan mektubunuzdan naşiyi müteşekiriz. Meslek ve malaşadımız ümmet-i naciye-i islamiyeye ve devlet-i aliye-i osmaniyeeye hizmet etmek olduğu için bu hizmet ve malaşarda yararlı verilecek makalelerin ders ve neşrinde tereddüt edilmeyecektir.

Şunu arz etmeyi münasip görüyoruz ki, milletin bizden intizar eylediği hizmet ve devlet-i Aliyeyi Osmaniyeimizin temin şan ve satveti ve adanın şerrinden masuniyeti olup daima bir nokta-i nazardan hareket etmecliğimizi intizam ederiz. Ümit ederiz ki Hükümet-i seniye-i Osmaniye ankarip şikayeti mücip olan halet-i def ve izale ile cümlemizi senahuvan ve medyan şükranı ederek gerekzat-ı alilerinin icrasını deruhte eylediğimiz zahmetin ihtiyarından ve gerek bizi neşriyatı muaheze-i karanenin devamından feragat ettirmeye himmet buyuracaktır.

-Limasondan yazılıyor-

Can sıkıcı mektuplarımla sizi tasdi' ettiğimi bildiğim halde yine takdiminden geri kalamıyorum, yalnız cevapnamenize ademi nailiyetim bendenizi düşündürmektedir. İşte bu mektubumda ihtişamını vaku bulan harika sesile inkaz ederek takdim ediyorum, memul ederim. Canınız sıkılmayacaktır. Şöyleki birbuçuk seneden rü muatvil bulunan Kıbrıs kumpanyasına mahsus fabrika dahilinde bulunan iki senelik saman yapraklarını okudup avrupaya göndermek hususunda işlettirilmeye dün başladı. Sağlıksız başlaya idi Mutadımı vechi üzrecarhlar ateş oldu. İtfası için birçok uğraşıldı nihayet söndürülmüş zannıyla sarfı

nazar edildi. İhtişam olmalı münasebetiyle fabrika kapatıldı. Meğer ateş için için yanmakta imiş, birde gece yarısından sonra alafranga saat yarımında kalede bulunan zaptiyeler düdük komiserliğinde bulunan zaptiyelerle boru çalmaya yollarda bulunan. Ahalide zaptiyeler iltiraken kapıları vurup uykuda olanları kaldırmaya başladılar. Sersunkalken ahali karşılarında ne görseller yani kocaman bir ateş semayı tutmuş. Al sana civar bulunan ahalide bir feryad olabildikleri abiyelerle başları açık evlere koşan halkın haddi hesabı yok. Ateş gittikçe şiddetini artırmakta olduğu gibi ahalinin de heyecanı fezoyid etmekte idi. Düdük boru çığlık sesinden kasaba başka bir halk kasb etmiş ve ateşin zayisi dahi etrafa iyice dehşet vermekte idi. Ahalinin heyecanı kıyamet gününü andırmakta idi. Yerli ingiliz askerleri tulumbayla yetişti. Hacı mustafa efendinin familyasının hanesine yani vardiyın süleymanın oturduğu haneye soktular. Tuhumba geldi ama su nerde? Evin küçük havuzunda bulunan su tükendi. Testiler ile su taşımakla harik södürülür mü? Asla! Nihayet sokakta bulunan su borularını kurmaya karar verilir. Komiser derhal men eder. Askerle ahalinin emekleri boşa gider. Fabrika da külliye yanar gider. Yalnız dert duvarında birşey kalmaz. Ahali umumi yetle sabaha kadar uykusuz kalır. Ateş ise devam eder. Saat ise şimdi Alafranga bir bubu akşama kadar devam etti tama muvaffak olunmayacaktır. Ahali

Ahali ne tabtiyelerin gayörüne kalkışmaları şükür olsun civard bulunan haneler ateş şivayet etmesine meydan bırakmadı .havanın sakıt oluşuna dahi biçare Müslümanların hasönetten kurtardı. İş işten geçtikten sonra belediyeden ingiliz askerleri sehri ise komiser efendinin emriyle geriye göndermiştir velhasıl kabak sigortanın başına patladı.

MALUMAT

Dersadette nesr edildikten ve bundan evvel mescetimiz ve meslekdaşlarımız hakkında bir takım hereyan sarf eden (malumat) gazetesi silaha imtiyat ve sahte ve sahte muherriri kürd muhammedin oğlu tahirin bir sabah vicdanen usturupasıyla aklından ve kafasından mecruh olduğu istanbul gazetelerinde görüldü .

El cüz'mın amel

HAVADİS-İ HABERRİYE

Bulgaristanın istanbul maslahatgüzarı musevi markofun bab-ı aliye bir nota gönderdiğini iş bu notada üsküb vilayetinden (kumanuva)da olunan büyük kilise bulgarların küçüğü olduğu halde valinin sırlara müsaade körüne bu nota me protesto edildiği beyan edildi ve hafız paşanın sırlara taraftarlık ve itham edilmiş olduğu istanbuldan sevi bir telgrafnamemesteban olmuştur

(Patri)gazetesinin inbarat ve mütalatı meyanından ingilterenin amerikaya hasebiyle Rusyanında ıspanya ittifakına hazır bulunduğu yazılıyor

şayed ingiltere doğrudan doğruya veyahut bilvasıta amerikaya muavenette bulunacak olursa veyahut amerikaya muavenet ettiği taktirde Rusya ve müttefiki bulunan fransa bile ıspanya lehine hareket edeceği hemen temin olur. Duamızın makbul olup olmayacağını bilemediğimiz halde ingiltere ve devletinin amerikaya hemde ciddi ve aleni surette muavenet etmesine Kemal-i hulus dua ederiz

işte bu muavecut meselesi kaceden fala çıkacak olursa asıl dananın kuyruğu o zaman kopacaktır lakin biz eminizki ingiltere devleti amerikaya ne kadar aleni muavenette bulunursa Rusyayı bilmesek de fransanın bu payda kanadını tahrike muktedir olmayan vurulmuş kaç gibi yerinden hareket edemeyecektir .zira fransa almanyalıları rüyalarında görmediği bir gece tasvir edemiyorum .

allahtan olsa da su tasvir-i meydan fala çıksa o zaman dünya bize nasıl bir manzara irate edeceğini görsek pek şaşalı olurdu .binehvaleyne bu paydaki duamızı tekrar alet tekrar ital-i barika cenab-ı pürür dekar eyleriz

Sahib-i İmtiyaz ve Müdür Kufi Zade Mustafa Asaf

-25-

Cezirenin tozlu limanına varırotaları işitilmiştir.

Geçende şehrimize muvasalat eden doktor Galip bey hakkında icrat tababete mübaşaret edeceği müstenhanedir. İkinci islam hekimine naileyitimiz mufahharıhtır.

Limasonda çıkan eden meclis-i mevküta-i ceza iyede cinayet muhlefinden yedi daveruyet olunmuş ve bunlardan üçü reddelerek diğerleri haps cezasıyla tecdid olunmuştur.

Limasonda bulunan dostlarımızdan rumi tarafından olduğumuz bir kıta tahrirat bazı mumuaate ve şüphesiz alim nazarında menşur ve menfur ve mükreve kimseler hakkımızda ehemmiyetten ari efkarı vahiye sert edilmede oldukları munevril efkar ve sahip-i vicdan vatan beter zevatı muali safatı saikai cehalerleri irtika ettikleri nat ve hareket nasezai teslim ettirerek münhasıl hüdayı irade etmek gayretinde bulundukları bildirilmiştir.sahib-i mektubun ulu tabi esbabından bulunduğunu pekala bildigimiz cihette veraiyi havadisinin mevsu kıyetme asla şüphemiz yok ise de hakkımızda hareket berhavahanede bulunduğu ihbar eden herifin bizce islahımı yeti olunmadığından iseraat hakşikenasından v tulayı gönlümüzde zerre kadar igbiran hasıl olmuştu.Çünkü imem toban fenalya veyilli ise öyle tahrikat ve teşrikat ile mümkün değil mail hüsnüavel olmadığı meczumumuzdur.

Muhtariyet Kıbrıs gazetesi imtiyazı tarafına aztelü efendi hazretleri

Mah-ı hala ifranciyeinin altıncı Pazartesi günü iskelemizde öğleden evvel efnangasa saat 10.30 da hükümet konağında vali hazretleri umumi bir vazife kabul etmiştir. Ahalinin iylem ve hırıytıcıları tarafından fezla iskelede tegiyat-ı hazerden mahrum tutulması hakkında devr-i vüdraz nutukları irade olunup vahye-i.

KIBRIS

Meşşerail seyyide hur birilerine münasşb cevaplar ita buyurarak hür ferdim kalbindeki meyuseti mesruriyeti tebdil etmiştir. Hakikaten meşaril ya fizyoloji , nokta-i merut bir zat ali kadar olduğu tesayım ediliyor.

Çünkü : hukuk ahalinin muhanazası uğrunda tozlu adliyede hakimlerinham muffüzade aztelü hasan hilmi efendi hazretleri tarafından icraa olmam nokta-i ita buyrulan cavabı müsasun meyhin nasıl bir hukuk pencer olduğunu ispatı delil kafş ederim.

SÜRET-İ NUTUK

Valiye-i valaşanımız makam-ı celil vilayet zatı alyeleriyle iktisab tenasüb ve ittiyaf-ı mükemmeliyet etmesiyle im ve kemaliniz insaniyet-i titreyiniz samıye-nuvaz memnuniyetimiz olmuştu

Müteakiben ceziremize kadımhanede-i iclal buyur.mesleriyle denilmeksizin en harabezer olan magusayı nazar-ı merutlarından imrar ve ahde-i geribde ameriyle sırf nakde-i

hımmet buyurulacağı sekenesine vad ve ihtar edilmekle sayiat-ı peşeyaidenizi bilfiil iybat ve izhar buyurdumuz.

Cezirmenin herhangi köşesinin imar ve terakkisi menati-i ummiyet itibarıyla cümlemize ait olacağından ahde-i acizaname tertip eden teşekürümü arz ederim. Maahaza hasikamet ederek bil ahire ahaliyi adadına dahil olduğum iskele kasabası ceziremizin merkez ticaretgahı kuşulatular bulunmak münasebetiyle aahaliyi avrupanın medeniyet çiçegini koklamış ve bir kısımda bizzat avrupada terbiye görmüş çayan-ı hürmet ve bil veche birinci iskele ceretini ihzaz eylemiştir.

Misal olarak arz ederimki müddet-i ömrümde saa-i hal görmemiş bir insan için zaruret ulfet etmiş olmasıyla o kadar mülkil olmayıp fakat vakt ve zamanıyla mevki-i itibarda ve rebahiyet dairesinde yaşamış bir insan bulunduğu halden muzul ederse tahammül olunmayacak bir deke-i şefavet ad eder.

Vel hasıl şu misal ile hem hal olan iskelemizin dahi terakkiyi veyahut bulunduğu halden nuzul etmemesi hakkında meserret nuvid v'ad-ı kerimânelerine bilhassa temenni ederim.

Maclumi i'lan kabilinden olarak Ceziremizin mevki-i coğrafyası her türlü imarât terakkiyâta kabayetli olduğunu gösterir. Madem ki zeni kudret bir hükümdar-ı ziçanı vardır yakın bir zamanda ahira bir terakki modeli olmasını muvel ederiz. (Safa Geldiniz)

< CEVAB >

Hakkımda izhar olunan nevazes-i muhaza nezaketimiz ika eder. Mağusa'ya vukuu-i azimettim. Müstakbel kasaba için olmayıp inşası kerargir olan havuzların mevki meayne vesilesidir. İskelenin pek kadim parlak olduğu tarihinde mutalaa eyledi. İlla kasabanın terakkisi esbabını lâcelit tezkir hemen bir meclis akd etmek hissiyatındayım. Ez cümle buraya verud edecek sefanın limanı resmi tahfifi olduğu takdirde ehaz-ı va'tâsına sekte irâs etmez ümidindeyim. Şair makalemiz musib ve intikalimizi memnuniyetle takdir ederim.

Fi 8 Haziran sene 98

ŞUUVAT-I OSMANİYE

İstanbul gazetelerinin en mevsukı olan (sabah) sabah gazetesi tesaliyenin tahliye edilmekte olduğunu yazıyor. Gazetenin nasıl olupta bu havadisi doğrudan neşr ettiğine taacüb etmemek elde değildir.

Şâyân-ı istiğrab değildirki bu doğru söyleyici gazetenin verdiği şu havadisi tasdik olunmamış ve o fıkrası kitâyan tekzilo edilmekte bulunmuştur.

(Sabah) Gazetesi yazdığı şu havadisi tekzib edenleri sahtine inandırabilirse aşk olsun İcsaliyenin tahliyesi sırada Yunan askerleri tarafından iki kaymakam katledilmiş ve askeri Osmaniye üzerine atdıkları silahlardan bir gazinin ayağı mecruh olmuş ve gukusda bir askeri Tezayid ettiğinden bu surette dahi telafi mafat edilmektedir.

Demek oluyorki memnuniyet gösterimiz hakkında olan rabetin terakki etmesine sebebiyet vermiş ve buna olmayanları dahi kımalı istiha ve sevk etmiştir.

Şu lahikadar maksadımız memalik-i osmaniye adım-ı duhülü yolunda gayret ve şiddet fgösteren gazetemiz elde ettiğimiz vasıflarla bu sevri mumeniyye balan gibi açıp saçlarına erişmekte oldukları gibi umuma bildirmekten ibarettir.

ANVAL-İ ALEMİYE

İngiltere devleti fethinmesi nustemlekat nazırımı ve ricali siyasiyyan hasıranın bir miyerkemada serfiratlarından biri bulunan mistır cebelin geceleri irad efendide olduğu nutk-u

siyasimuhafası siyasiyede olduğu gibi alem-i matbuatda büyük bir sermaye-i bahs ve makale olmuş ve albabda tarafa mütahaler beyanına sebebiyet vermiştir.

Bu diplomat nutkunda ahval-i hariciyeyi müthiş ve mütlim bir şekilde gösterip milletinb gayret-i milliye ve muhabbet-i vataniyelerini müracaat etmek zamanı tekarrüp etmekte olduğunu ve ingiltere hükümeti tamamıyla hal-i infirada bulunduğundan emr-i beka ve robl-ı münasbet ingiltere imparatorluğu için mültefez olduğunu bildirmiş ve içindeki ohval-i umumiyenin gerginliğinden ve çirkinliğinden bahsederek çin de afganistan da ingiltere ile rusyayı natar-ı muvafereye alarak rusya ile istilak hususlu gayr-i mümkün olduğunu çünkü rusyayı kendi tasavvuratından şart-ı nazar ettirmek hususunda menasat ve ve amacı aynı edilmediğini bast ve beyan ingilterenin çindeki devleti olup çin meselesi ise ingilterenin müdahalesi olmaksızın halledilemeyeceğinden menfaatleri ingilterenin menfaatına müşterek olan devletlerin ittifakından geri kalmaması dermeyeran edilmiştir.

İngilterenin heyet-i ve devamı hatırası tarafından aynı meal ve aynı telleri muallan olmak üzere resmi bir nutuk icra olunmadığı halde bir defa icraat olunan aynen beyan etmiştir(ciberlin)in nutku lord (salseburu) cenibirden irad olunan nutkun ve almi tebrid etmekle ingilterenin en garip devletlerden biriyle veyahutbir konuyla muharebe etmek mecburiyetinde bulunduğuna hüküm ediliyor.

Fransa Almanya matbuatı dahi muhtelim tekirde mütaalalaer beyan ediyorlar ki almanya jetleri mistır jmor meşrutiyet ve cemiyet azmeyi hair bir naların ifadet-i şidet beyonuna taccib ediyor.Paris matbuatı ise ingilterenin hal-i hazırda bir müttefiği olmadığı malum olduğundan tabloyu ilan-ı memruiyet eyliyor.

(Ten) gazetesi ingilterenin almanya ittirakını celb etmek hususunda izhar-ı meyl ve ebzai gayret eylediğini ten ediyor.Bazı ingiliz gazeteleri ingilterenin bir devletle ittifak etmesi meselelerinden bahis ettiği svoda ingilterenin şimdiye kadar eylucenle ittifaka givirmeyesi mistir (çiberim) ile terd (salseburu) beynin de hangi devletin ittifakı mercih olduğu meselesinde nasıl olan ihtilazım eden yeni (çiberin) Almanya ve lord (salsaburu) Fransa vfe ittifak etmek hususunu ida etmelerinde neşe etmiş olduğunu şerh ve bayan eylemek tedirler.

Bir zaman ingiltere hükümeti ittifakı gahilinde hükümet-i osmaniyeinin bulunmasını mentaat mütekabeleleri nokta-i metresinden ertu etmekte ve bu hususda bir çok vukuat dahi göstermekde idi.

Şu bir asır terfinda Avrupa'ya bir bela gibi mufaalet olan rüyanın iki ayırdan beri hindistan için beslediği emel-i odu naliyeti içinb güzergalında bir set memeriati kesim ve cihengirile ve tahakkümüne vüsof vermek hatta kıbrıs muhaberesinin ahkam-ı neticesi olan devlet-i ahyeye her zaman müzaharet edeceği meselesinde müsebirt ve müberihen ikeen bu eve almanya veya fransa ile ittifak heverine düşmesi devlet-i aliyeinin revaj politekasından ayrılmaması ve ensan olmak üzere meskotların çatalcayı kadar geldiklerinde marmara devletinde ingiliz kuve-i bahriyesi arz-ı vücud ederek rusyayı bulunduğu noktayı terkme ricate ve ayestefenojda.Keyfe meyasa kabul ettirdiği maahedeyi ve Berlinde bir kongre teşkil ve yeniden bir muhade hukuk-i osmaniye siyanet ettiğine mükabil hükümet-i osmaniyeinin Ruslara mümasat göstermekte devam eylemeri ve binanaleyı şevket ve kuvveti devletin temin ve tersinde medar olacak ıslahat hakkında edinen rishoya velhaha şevk ve itibar olunmayı balis tulmet içinde kalıp ferdonaya gibi müthiş ve keyif zuhur edeceği kestirilmeyerek bütün osmanlılar halcaz ve heyecan içinde guvorlarmakta ve huzur ve tahmetleri fail olmakta bulunmuştur.

İngiltere bize fedakarlık etmediğini iddia ve aleyhimizde şiddeti hareket ve icraatda bulunduğu inkar edeceyiz lakin menafic ittiberiyle devlet-i osmaniyeinin bitmesinin intizarm etmesi mesele olmakta beraber sairdevletlere ve alyhususu ezelinden dinleyecek şudette düşmanımız bulunan rusyaya nisbette en samimi ve heyr-i hava bir dost addolunması evr-i tabi dir. İttikatımızca hükümet-i osmaniye ıslahat-ı matlubeyi icra ederek mesleğin de sabit

olduğunu temin ve erkarde muktediğe mücaebbiri ğayur müstakım memurlar bulunduğu arada ingiltere derhal dost mesafesini uzatarak bide mein ve zehir alacağı gibi kendine ait bulunan meseleleri dahi matlub-i vechile hal ve tavsiye edeceğine ve reticeseinden korkutmakta olan makedonya ertebakası ve yemin ihtilali derhal süret-i hazinede derhal ve arayış taniade olunacağı şüphe olunamaz.

Bu deri cemiyet dairesinde ingilterenin dostluğu osmanlılar için ne kadar hakim ve mültezim ise osmanlıların dahi ingiltere ile itilaf ittifakı o derece ve metlub olduğuna memnuniyetle canı ve katil olmakta hata yoktur.

HAYADİS-İ MAHALLEYE

Mah-1 hal-i eferciyenin on sekizinci Cumartesi günü daire-i vilayet karlı hareket edeceği müstahiberdir.

İngilterenin bahr-ı sefra donanmasının sehr-i hal-i etrancıyenin on sekizinci cuma ertesi günü

-26-

KIBRIS 1310

20 haziran 1898 siyaset,edebiyat ve fünundan bahseder 8 haziran rumisene 1314.

İFADE-İ MAHSUSA

Tarih bir nefer şimdiki halimiz .

Bundan 600 bu kadar sene evvel bir aşiret heyeti olan 600 çadır dolaylarında tehlik ihtiyat delillerinde sufuut ve sadakat maiye futuriyelerinde seceat ve besalet illerinde zafer namei riayet islamiyet olarak kara hisardan hareketle uğradıkları yerleri seyficeladet kahramanlarıyla tesemmutir ve onur adaletle tenübir ederek serat harika ile 857 tarihinde kazaziyei fenih ve feccih bir osmanlı imparatorluğu tesis ve teşkil eyledikleri tarih senesen nezdinde malumdur.Bu tarihten sonra dahi bir müddet fütühat islamiye devam ederek kürei arzı bir devlet bile kafi göremeyecek sultan selim ki padişahlarda gelmiştir.bu sırada idiki devlet-i osmaniyeden cihan temtürür ve adalet-i islamiye tamamıyla hüküm sürerdi.Yine bu sırada idiki akvamı nasara islamların bir serat ve muvaffakatiyle vakıf olan terkilerine bir set hilulet-i tedariki teşbisine kabul olmuşlardı.Akvam mesküre bu teşbislerini hafi ve aleni surette inhiman vahikam şer-i şerif vera adaletten inhıraf işte bu tarihten itibaren ağyar vaida fırsatı ganimet ad ederek inhata ve gayretlerini takviye ve tetyide osmanlılar ise bilakis safahat ve bidaat hallerini tezyide etmişler ve nihayet sultan mahmut devriyesine gelince meşhur mura vak'ası meydana gelerek o koca devleti kökünden sarsmaya sebebiyet olmuştur.Çok şükür ki inayet bari ile o sultan cennet mekan ecbabı hali ve zamana göre idare hükümetini islah ve tensikat askeriyeiyiki bela cera mülteki hali ve istikbalini tatmin etmek hususunda ibzal sai ve himamat buyurmuşlardır.Halifeleri olan sultan mecid cennet mekan , şanlı ve muvaffakiyetli olup bu devreden tarihin sahifeleri merhum ve mağfurla meşhut raşit paşanın icraatıyla siyasiye ve muvaffakiyat fevkal aasıyla nezi olunuyordu ki merhum meşariyle hakkında ecdatımızın kalburunda mekmuz olan mahiyet ve hürmet artan bize intikal ettiği için namı ilelebedi lisan etmede orda takdis olacağı süphesizdir ve islaki cennet mekan sultan mecit ve

merhum maşariliye reşit paşadan sonra hükümet-i osmaniye intitata yüz tutmuş şer-i şerif ve kanun münite rivayet olunmaya gaflet alalet hüküm sürmeye ağıyar daha doğrusu ada amirallerine muvaffik olmaya başlamış ve akibet Rusya vahşi bir canavar gibi fırsattan bile istifade üzeimize hucum ederek maffımıza yürümüştür. Budur Sultan Aziz cennet mekan hatime-i sultanıdır. Ahval-i meşruha-i memlekettten biizar ve perişan olmuş olan millet birdir cedit-i terakkinin havaline kemal halaiş ve tehalikle imtizar ettikleri bir zamanda sultan murat naamurat hazretleri tahtı osmaniyeye culus buyurmuşlardı. 93 gün devam eden müddet-i hükümet ve sultanetinde millet için nafi teşebbüsler icrasına kalkışmış idiysede talibi dünü kendisine isla yardım etmediğinden nihayet elemir-u müddet sultanat meşarilyen dünyatı alaikten müdeneffir bir halde inzuhane lecihetle çekilmesiyle hadem bulmuştur. Sultan abdulhamithan hzlerinin bidaye-i culuşundna itibaren bu güne kadar geçen 22 senedir hazır-ı teşkil ediyor. Bu müddet zarfında ve küsulan imtiklayat ve icraat her ferdin malum ve mesmu-i olmaya beraber gazelimizin bir müddetten beri idare-i hazra-i hakkında neşir abide geldiği ahval-i çağreye hakikiye devlet ve milletin nurki itibarını ve ikbal ve istiklalını zerc-i kafiye izah ve efhamı olmuşturki budur imtihat devrimi yat olumsa gerekir. Evvelcede basit ve heya eylediğimiz vecihle geçmişleri unutarak bari bundan sonra hak-ı devlet ve milletin muhafazasını ahkemu şeriyatın infazını dost ve düşmeni tefrik ederek selamen nokta-i nazarından hareket edilmesine elhasıl bunların icraası demde olan ıslahat lazımanının icraasını teyet ederizki bir müddet daha idare-i hana bu suret müstebdanede devam ederek olur ise mevzubillah başımıza pek müthiş muhalık belalar geleceğine şüphe edilmemelidir.

Evvelce hidayetden ihsan edip mühazen 45 bin şehitten kanla istikdad ettiğimiz ve bu yüzden bir seneden beri salahyetinde bulunmakta olduğumuz 300 bin asker için tahmili güç musarrık ihtiyarına mecbur olduğumuz tesaliye ovalarında yine buna bayrağı temuç ediyor. O koca şanlı osmanlı gazileri mebusen memleketlerine avdet ediyor. Orada terk ettikleri şuhedanın ervahı mukaddesleri ağlıyor. Vakıf hal olan bütün osmanlıların müstebitlere lanet havan oluyor. Yeni başısı tahkir olmuş olduğu izmir gazetesi yarıyor. Bunların bu edepsizlillerine fersah fersah yol açan devri muazzama ve onlara karşıda sükut hane hareketlerine ihtiyalarına malum olan esbabdan dolayı mecbur olan hükümet-i osmaniye bikale neki ihra ede buna bulunacaklardır.

HAVADİS-İ HABERİYYE

İngiltere ricali siyasetinden mevsiyu (Çemberlin) irad eylediği nutukda bahseden orusar ve ertur dumanu namı gazete yazdığı bir makalede kendi mahsul fikri olarak diyor ki şüphe bu kadar ki (Mevsuyu Çemberliğini) irat ettiği şu nutkunu tebası Rusya hükümetini İngiltereye bir nota vermek mecburiyetini imtaç edecektir. İnsan aklına her geleni söyleyebilir yorsa da her söylediğini doğru çıkmasına emin olamaz. Binaen aleyhmekur gazete Rusyanın İngileteye bir nota vermek mecburiyetinde bulunacağı söylenmekte harfakat o sözünün efikrinin doğru çıkabilmesine emin değildi zira devletler meyanında cari olan kelimasında bulunan polikita her gün her saat ve her ne kadar mübağlaya kerane isede her dakika dinlenecek bir derecede tepdil etmekte bulunduğunda bu saatte iki devlet beyninde hücmü ferman olan bir huded ve ihtilaf bir saat sonra ömertebe bir inkilap usule kesinke değil itiman olunamaz bir aks olarak iki dost devlet olarak münafaret zuhura gelirken insanı hayret içinde bırakır.

Ez cümle Çin meselesinden dolayı Rusya ile İngiltere binde halis olan münaferat ve ihtilaf bütün matbuat tarafından teslim edilmekte isede hiçbir canibinden kati bir hüküm ve birbiriyle mamüktedir. Vakıa muhafil siyasette ve bir yalan nutuklar evrakı havadiste görülen efkâr ve mutalalar Rusya ile İngiltere arasında bir münâferat ve ihtiraf olduğunu ortaya çıkarıyor. Lakin bu münaferat ve ihtilafın bir muharebe meydanına varıncaya kadar devam edip etmeyeceği kestirilemiyor. İngilizlerin Rusyaya karşı hareket numayiş ganında bulunmasına başlıca sebebi olmak üzere Çinde İngiltere mukabil gelemeyeceği cihetiyle Rusyanın İngiltere hükümeti

aleyhine bir güne hareket ihtiyarına muktedir olamayacağı göstermelidir.Şufikri bir dereceye kadar kabil tasdik olabilir.Zira İngiltere ile Rusya beynindeki munafaratın orak havadis içinde beyan olduğu vechiyle gittikçe takviye bulması şimdiye kadar.Rusyanın İngiltereye ilanı harb edmesini mucib-i olduğu halde elan söyle yapacak bu yıl edecek ile vakit geçirmesede istibâttır.Saniyen binaen aleyh devletin meşarilyadan ingilterenin hal infirada bulunması rusyayı herhalde söndüreceği cehtile İngilizlerinkeskin akılları bu hususta nazır devir tutmayacakları bedihidir.

İLAN

Girne kaza mahkemesi huzurunda sene 1898 Numuru 1675.

Med-i haril embu hacı luvzu bellabaisli ile med-i aliye said halil kazafatlı şimdi mahalli mechul meyanında.Kazaifen sakinlerinden said ömür Ömer Halil mahalli ifan sakinlerinden said ömer halil şimdi mahalle meçhul tarafına.

Bellabais sakinlerinden Harail embu hacı luizu tarafından aleyhinizde ikâme olunan davadan dolayı 1898 senesi şehir temmuzun sekizinci günü kabulü uzule saat 9 da işbu mahkeme nezdinde hazır bulunmanız emr-i hazır bulunmadığımız halde zikir olunan tarafınıza artık haber vermeksizin davasını icra edebileceği inkar olunur.Zikir olunan mezkir davasıyla kuruş 337 buçuk sendden küsür kenşite yüzde on iki hersene için fi 1 eylül sene 1897 den ta para ödeninceye kadar dava masraflarını talep ve iddea etmektedir.1898 senes şehri haziranın 6. günü tasdir kılınmıştır.(miy miy şekalli) mimza medinin avukaatı.

Girne Kaza Meclisi

Yerli hakim ilfa balyuluğus efendi huzurunda 1423 emr numarası 1275 dava 1898.

Med-i haval umur hacı lubuzu bellabaisli med-i aliye Said ömer halil kaza ifanlı şimdi bulunduğu muçhul.Bugün meclisin huzuruna belada mahrur muddei zuhur edip istidası üzere med-i aliye kıbrıs haricinde olduğuna ve mahsuli mechul bulunduğu dayir badet tahlif ifadesinden anlaşılarak iş bu dava celbinamesinin tebliği lefkoşada neşir olunan "kıbrıs"osmanlı gazetesinde ilan ile ve mezkur celbinamenin bir sureti madi aleyhin ikametgahına ve yine bir suredi meclis kapısına teallik olunmasına ve iş bu davanın zapdı dava günü 1898 senesi şehri temmuz 8. günü tanin olunmasına emr olunmak.Fİ 6 haziran sene 1898

İmzama bakanlar bendenizi pek iyi tanırlar.20 seneyi mutacaviz lefkoşada kalıpcılık ve fessi boyacılığı ile marufuma bir mudetten beri ceziveden infikak etmiş ve ahalinin sayesinde bu kadar sene ferih fehur geçmiş olduğum şe memleketi yine arzu ederek gelmişimdir.Bendeniz sanatımı istanbul'da tahsil ettiğimden herhalde büyük söz söylemek selahiyetini hayizdende pek yüksekten uçmayarak efendiler hazretine şurasını arzetmek isterim ki eski feslerini atmasınlar.Her vakitte çarşıdan yeni fes almasınlar bendeniz eski feslerin üzerinde olan köhnemiş boyalarının tamamıyla aldıktan sonra arzu edilen renkte bir haldeki yeni festen zerre fark olunmaz.Her feste galibi ile beraber 100 para ücret alırım muvakkiam asma altında bolulu hüseyin aga mahdumu birbir şevket aganın dükkanıdır.Arzu eden efendileri memnun etmek üzere oraya davet eylerim.İmza,istanbullu fesci hacı ali.Sahibi imtiyoz ve müdir küfüzade Mustafa asif.

Memnuniyet iftihar bulduğundan muallimi muhammet naid efendi birderimizebu babada teşekkür ederiz.İmtihandan sonra sanfi mumtaz şakirdanından Muhammed niyazi efendi tarafından irad edilmiş olan bir nutuk buruca zihri-ü dec saifei mukhirat kılınmıştır.

1.sınıfın birincisi:Selim Zabit Efendi

1.sınıfın ikincisi:Mustafa Fuad Efendi

2.sınıfın birincisi:Ahmet tahsin efendi
2.sınıfın ikincisi:Hüseyin Cemal efendi

SURET-İ NUTUK

Cemiyet-i milliye saikası ile sevilecek bir ifadeceğim var lütfen dinlermisiniz.Bugün müstegrik lutfu atıfları ve müntedarı inam ve inayetleri olduğumuz efendilerimiz hazırta denk tenzilen mektubumuz teşirifleri umumu şakirden için mucib-i şerif ve mektebemiz için baisteki olduğu bi iştibahtır.mektubumuz zaykî veba sabıkı olduğundan mevcut bulunan şakirdanı istiab edememesinden dolayı üç dört seneden beri çekmekte olduğumuz mezahım ve müşkilatı dercesene tarif ve tasvif etmek benim gibi biza asız bir şakirt kalemine tesadüf ettiği için teesüf olunur.

Senin sabıkada mektebimiz hakkında uzun uzadıya nutuklarla efendilerimizi taciz ve tasdi ederdik.Bu sene ise yalnız mektebemiz hamiyet ve merhametlerine haveleeyleriz.

MEKTUP İDADINDAN İLAN

Kıbrıs idadısının resm-i tevzi mükafat bi indelkerim iş bu haziran ifrancıcının 22.Çarşamba günü badezzuhur Ala franka saat beşte yani alaturka dokuz buçuk radelerinde icrakılına çağı veresimmi mezkurda hazır bulunmaya râğbet eden evliya itfal ve sair vatandaşlarımıza mektebina gün vakti mezburada açık bulunacağı ilan olunur.varidinde intizar olunan ingiltire bahri sefid dutması geçen Cuma günü ceziremizin iskelerine muvasat eylemiştir.Ceziremize haliyesi hersene osmanlıdan malda her devletin 3-5 parça harb sefinelerini görerek mütessir oluyorlardı.bu tesir ise sırf islamlara aid bulunur.

Çünkü hasbu zarure limasana uğrayan bir iki hükümet nakliye ve burdan başka osmanlı harb sefinesi görmemişlerdir.Acep bir gün gelmeyeceklermiydiki müslümanlarda bahr-i sefidde muntazam bir osmanlı donanması görmekle kariralın olabilsinler.

Kazayı devri ve teftiş etmekte bulunan vali hazretlerinin geçen gün limason kapısında teşrif buyurdıkları ora mubirimiz tarafından bildirilmiştir.Meşarılıya islami ve hrıstıyan münahhızanı canibinden fevkaledde bir ihtiram ile kabul edilmiş ve verilen nutuklar dinledğimden sonra her birilerine atrı ayrı cevaplar ita olmuş ve ahlayı memnun bırakarak şehri cerai ifracının 10.günü karlı dağa müteveccihen hareket eylemiştir.

Limason komiserlik vekaletine lefkoşa kumandanımüsterikiye tain olunmuştur.

HARİK

Lefkoşada yorgancı başı sami efendinin dükkanının arka cehtinde vaki pamuk odasında geçen Salı günü akşama yakın harik-i zuhur etmiştir.yangın görülmesiyle beraber polis ve belediyeye verilen malumat üzerine polis mufettişi rıfatlı mustafa şevki efendi muintinde bulunan muhammet çavuş ve luzumu mukadder nefret ile tulumbayı mütesahhbinden yangın mahalline yetiştigi kibelediye reisi ehliya efendi aynı heyetle gelmiştir.Her iki tarafitan sarf edilen gayret üzerine lehülham ateş başka tarafa sirayet etmek sizin itfa edilmiştir.Yangının indiği mahalle etrafça pek tehlikeli olduğundan gerek mustafa şevki efendi ve muhammed çavuş ve gerek belediye reisi ehliya efendinin bu babda gösterdikleri gayret ve polis tefraible belediye hizmetinin ibraz ettikleri hizmet etrafı erbaasında bulunan hane ve dükkanları muhatırından kurtarığı gibi zuhuru muhakkak görülen azim bir harika mani olmuştur.Bana aliye lefkoşaya pek büyük tehlikeden vikaye etmek hususunda musar ruf olan hümtarından dolayı gerek polis gerekse belediye memularına arzı teşekür ederiz. Trablusgar'da bir mefi i imzası altında bir mektup aldık munder catı hakikatı müfaran bulmadığımız gibi namı mütear

ile gelen verakarlarda itimat etmekte bulunduğum cihetle tabi edilmiştir Limasol kasabasında çocuk hastalığı zuhur ettiği maaetteessuf selpekansı gazetesinde mutaala olunmuştur.

Hükümet tarafından yerlilerin hukuki muhafaza olunmayıp adeta mağduriyetleri ittizam dilinde olduğu maatteesseüf görülmektedir. Hükümet işlerinde yerlilerinde istihdamı lazım gelirken harişten gelen ve nuamma cezerice alakası olmayan bir takım kimselere memuriyet verilerek yerliler kasten denilecek bir raddede mahrum bırakılıyorlar. Az cümle iskaye işlerine henüz yerli olarak bir memur tayin edilmediği ve halbuki mustahdam olan memurların yabancı kimselerden bulunduğu yerlileri dağdar-ı teessüf ediyor. Bila istisna ahalice bu hususta ittifak ve ittihat ile hükümete bu haksızlığın resmen beyan edilmesi ve hukuku sarcılarının muhafazası emrinde her necvi gayret-i ibzalinın geri kalınmaması tarafımıza vülcu-u bulan ihtar üzerine tavsiye eyleriz.

İNTİHAR

Şehrin hali ifrancının on üçüncü günü limasonda 9 bir ceset bulunmuş ve polise verilen malumat üzerine denizden ihraç edilen hastahaneye götürülerek ve badel muayane götürülerek intihar eylediği anlaşılarak defn edilmiştir.muhbir mahsusumuzun icra eylediği tahkikat neticesinde merkurum bundan evvel kaza-i mezbun dahilinde vaki ora kariyesi sıbyan mektebi muallimi iken tecinnen ederek limasona gelen ve bir müddetten beri orada bir hal-i sefalette imrar-ı ömr etmekte bulunan hıral emmi namında bir hrıstıyan olup sebebi intiharında talep ettiği mübleği familiyasının kendine vermemesi olduğu tahakkuk olmuştur.

Biraz bu nadide şevket ve azametinden bahs ettiğimiz koca osmanlı devletinde bu zelilane hareket revafıdır avrupanın zahiren gösterdiği bu temayışata negibi mukavemet edildide muaffakiyet hasıl olmadı.acaba katıyyen çıkılmayacağı cevabı verilmiş evvela idi o mısır olan devletler içinde bir müteffik bulunamaz idi bir cevab vahi olmak üzere (tesbit ettikde bulamadık)denilirse vaktiyle bulunmakta güçlük çekilmediği halde şimdi şimdi umumu devletlerin bizden yüz çevirmesine sebep nedir? İtirazını dermeyen ayılarız.biz eminizki bu hale sebep olan su-i idarei hükümettir.çünkü henüz onu dilecek kadar kaçmamış bir müddet evvel yani cennet mekan sultan mecid ve merhum raşit paşa zamanı 3 büyük avrupa devletleri osmanlı devletinin ittifakına dahil olarak osmanlıların tervic ifkari ve imal için mallan,bedennen her fedakarlığı ihtar ve icra edilmiş olduklarından bu devletlerin bize karşı hal-i hazırdaki vesaniyet ve hareket ve nefret ve husumet karaneleri su-i idare beliyesinden neset ettiği ne başka ispat-i istemmük subuha nehare delil aramak kabilindendir

Şahı aliye bu kazayı malum ve müslüm iken kasten inkara karşılaşmak elhak afvi gayri cair bir kabahat kabanen ve manen mesuliyet azimeyi mucip bir hata vasiyettir.

AHVAL-İ ALEM

Balkan şiyet ceziresinde dehşetli siyasi fırtınalar zuhur edeceğine dalalet eden bazı imareler görülmeye başlamıştır.tamis gazetesi viyana muhabirinden olup neşr ettiği mevtuk haberlere göre balkan hükümeti sağiresi muşevviş bir hal kesb etmekte ve bu surişe siyasi ve mali itibariyle meşkul bir mevkide bulunan sırbıyenin sebep olmakda bulunduğu bildiriliyor karadağ pırensı sırb krallığına namizde edildiği ima olunuyor kardağda yeniden tesis olunup tabi ve neşr olunan bir gazetenin bosna ile hersekin avusturyaya ilhak tecvize edilemeyeceğini ilan ve sırb gazeteleri dahi rusya hükümetinin karadağ hükümetine 50 tüfek daha ihsan etmek yinede bulunduğu beyan ve (sen peters burg)gazetesi emirmensiye cerimesi dahi karadağ sırp kavmi için bir noktai isnat olduğu dermiyan olmuşlardır sırbların teşkil hükümetlerinden biri

ittihadı ettikleri meslek harısane kendilerini daima vadi-i hevlinaki sevk etmekden başka bir semene hasıl edememiştir.

Sırb hükümeti mesleğini tebdil edipte ıslahata ehemmiyet vermemesi sırb unsuriyenin hikmeti hükümetten ve istidadi terakkiden bi bahre olduklarını ve sile ittihat ederek amal-i istila cuyane besleyen rusya kendisine bir kuvvetli mayın hazırlamak için daima teltif ede geldiği karadağ prensini sırb kralı taiyenle bilahire iki hükümeti siyaseten birleştirmek niyetinde bulunduğu tezahür ediyor.şu haberden bir noktada daha ihrac olunabilirki sırbın kesvetini havi bulunan avusturyanın taht idaresinde olan bosna hersek eyaletinde göz diyor.bulgarlar makedonyada bulunan hem cinslerin esbabı ikmal rahatlarının temini vesilesiyle tevsi'i mülk sevdasında bulunuyor bu efkara meydan açan vasıta meçhul deildi demek oluyorki bekinde zuhurundan korkulan meselesi arz-ı vücud ederek ve kimbilir ne suretle neticelenecektir.ispanyaya ile amerika beyninde devam eden muhabereye dair kat'i ve mevsut haber alınamıyor bazen ispanyanın muzaffer ve bazen amerikalılının galip olduklarını telgraflar ilan ediliyorsa da hakikate galibiyet ve maviyyet henüz kat'i surette bir tarafa tevci etmemiştir hal-i hazırda ehil merakı intizarda akan mesele ispanyanın mesela rusya ve fransa gibi devletlerin ittifakına dahil olup olmayacağı ve ingilterenin amerikayı iltizam ile bunlara karşı hareket zatiyet karane ihtiyar edip etmeyeceği kazıyasıdır

Çin meselesini yani taksim memaliki madesi devletler beynin de azbir hırıltı ile tesviye olup gitmektedir rusya,almanya, ingiltere isdedikleri yerleri kolayca almışlar hükümeti tevsiye ticarete başlamışlardır viyanada millet beyninde zuhur eden şevruş ilan devam-ı tezaid etmekde ve bunun avrupaca bir bahröne netibiyet ve bir mecki olmaktadır avusturya hükümetinin almanyada meşhur(isteriya)beldesi hakkında icra eylediği siddetli mualemede avusturyada müthiş bir sevrüşü davet ediyor kıratış meclisi geçende vuku bulan karışıklıkda istihdam ettiği bosna taburunun şehrinden kaldırılmalarını hükümetten talep eylemiş ise de harbiye nazareti muhalefet ederek bilakis mezhur taburun etvarı hareketini tahsin eylemiştir.

Rusyaya ait tazminat harbiyenin bekayasası hakkında babı ali ile bininde ihtilaf hasıl olmuştur babı ali tarafından 300.000 osmanlı lirasının tazminat bekayasası mahsüben nakden ita edilmiş ve senevi 280.000 lira itibariyle iki senelik taksit osmanlı bankası tarafından temin olmuştur.

Bu suretle sene-i cariyeye için 350.000 lira ve bundan ma ad muharebe esnasında isra için edilen masrafa karşı 600.000 liranın teeddiyesi kalmıştır.

HAVADİS-İ MAHALLİYE

Ceziremize sırı naibi faziletli veciye efendi hazretlerinin hizmet-i memdu hasına ve kadem vahiliyetine mebniiyi ahda-i istishallerine harameyi rütbe-i refi ası tevciye ve ihsan buyurulduğu samaia nüvazmemnuniyetimiz oldu.meşarilya erbabı fazl ve kemalden olmaya beraber ceziremizde ahaliyi islamiyenin hukukunu muhafazaya memur bulunmak cihetiyle dahi bi hakkın şa yeste-i lutuf ve atıfet seneye olduğundan meşarilye tebrik-i ve devlet ve millet hayırlı ve menfaatli hizmetler ifasında muvaffakiyetini temenli eyleriz.turancılı nami değer''mümtaz''namı mektub-u şerif şakir danın geçen gün imtihan umumileriyle tevzi-i mükafatları icra kılınmıştır. Şakir danın ibraz eyledikleri iftar-ı sayan.

Devleti aliyeyi osmaniye'nin ne suret ve suratle tesis edildiğini ve yakın vakte kadarnasıl şanlı azametli bir mevki mümtazda bulunduğunu ve Sultan mecid cennetmekan devriminden sonra ne hal eylediğini geçen nüshamızda mülhasan beyan ve hali hazır pek ve him olub bu hali felaket istimalin azalması için çarei yegane olan ıslahatı matluba mağlubanın icrasına teşebbüs ve himmet olunmasza Ankarada pek müthiş inkılapatı intac edeceğini delayil ve birahin-i kaviye ile iddia dermiyan olmus idik buiddiamız vakıf münüre ashabı tarafından kabul ve tastik olunmakla beraber bu efkara hesaben cihale malih olmayan birçok zevaati dahi ikaz eylediğinden naşı mefur ve mübahiyeyiz ancak binal avram birçok ihtilaf efkar ve i'tikad vahiyebi şemar henüz hüküm sürmekte olduğunu maetteessüf görmekte veistemekte olduğumuzdan bunlara hakikat hali açıktan bildirmek ve dediğimiz gibi devletin temin baka ve i'tilası mecrud ıslahat matlubenin icrasına mütevekkif bulunduğunu isbat ile iddiamız kabul ve tasdik ettirmek için bu haftaki ifadeyi mahsusamızı o maksada has etmediği münasib gördük.

Umumiyetle ma'lum olduğu ütre hükümeti osmaniye kendi başına bir idareden ibaret olub neyin ve bad istediğini icraeder ve bu icarattan dolayı muahize olunmasına zierre kadar müsaade etmez ve gelenden ta..... jandarma efradına ve nizame tabi' olmayarak keyf mayşel ta'yin olunurlar. Ve her birileri derece derece yekdiğerinin himayesine bulundukları için mesuliyetten beri bulunurlar. Buki memurlar hamilerini teçe(teçve) ve vasiyetlerinin temin ve beka ve devamı için maddi fedakarlık ihtiyarına mecbur bulunmakla bunun icrasına mevkif olmak için irtikab siyasesiyle hukuk ebed-i peymal etmeğe mecbur olurlar meselai kemirgelerde birbölücü veya tüccar kolcusundan bade ederek nazarınavarıncaya kadar memurları arzu olduğu üzere memnun etmezse enva-isuubat ve cesaretle duçar ve halbuki arzuyla muvaffak hareket ettiği halde hatta bir seyine dokunulmayarak her taraf müsa'adata mazhar olur.

Şimdi yalnız şu bahsi tedkik ettiğimiz halde görünüyorki bir tavaftan en büyük şeyin va'arinsaniyet ve islamiyette mugabir olarak irtikab ve devletin gülü zarı iltizam ve ihtiyarolunur hele pasaport gürültüsübumm memurlar için malikane bir mehaz servet ve halk için bir vasıtayı kahr ve mazluk oluyor .bu doğru değil midir? Mahkemelerde iseadalete riayet şöyle dursun zalimden feragat bile yok. Avamdan beriha havastan birzadı muhterem tarafından şikayet edilirse o biçare (davacım yardımcım Allah) darb misaline massak oluyor. Zabitanın hali ise bundan daha berbad. İdame muharrekem olan caniler zabita memurlarının avcuna sıkıştırdıkları birmikdar para sayesinde takib kanunundan yakayı kurtararak tekrar ikayiezahate başlarlar. Bu memurlar muğbir oldukları bir kimseyi her hangi sınıftan olursa olsun fahkir ve terzil etmekden çekinmezler çünkü mesul tutulmazlar

İdare-i maliyeyi ve sairede bu kabuldendirki bir köylünün tahsildarlar yüzünden çektiği işkenceleri tarifetmeğe sahifeler doldurmaya mütevakkıfdık casusluk yüzünden halkın çektiği eziyetlere gördüğü rezaletlerin vasfı ,te'dadı kabil değildir. Şüphe olunmuş diyerek bir kimse ne derecede haysiyeti olursa olsun ve nemevkide bulunursa bulunsun nazarı ehimmiyete alınmıyarak derdikat ve tevkif olunur. Herkes ağız açamıyor . ondan rahate edemiyor halbuki bir frenk tebai ecnebiden olduğu için istediği yerde piposuyla gezer. İsdediğini söyler ona karşı birsöz diyemez . birşey diyecek olursa kıyamet kopacakmış gibi konsolosların sefirlerin pürü dostları nümayisleri ortalığı verveleye verir . bu haller şanı hükümeti islamiyeye layık mıdır ? Müslümanlar hakkında reva görülen mugayyer şer aşrif bu muameleler günah degilmidir ? Bu devleti teşkil eden etradı ahalinin ictima'ı degilmidir ? Bir cismin uzmi cisme düşman olabilir mi ? Cismin herhangi bir noktasında bir maraz tehaddüs ertse tesiri umumi olmaz mı? O halde insan nefesine tesad edebilir mi ? Bir insanın elsiz ayaksızıaşamaktansa

ölmesi daha iyi degilmidir ? hükümet denilen heyet bir cesmi farz olunduğu halde başı el ve ayakları milletten teşkil eder . milletin biz ferdini incitmek vücudu devlete bir hançer saplamak demektir.

Devletin bekası milletin saadeti vatanın müteyrür centiend efendim !

Bu acizeyi nerede bu halde yazmakda olduğumu görmüş olsa idiniz hem halime acır hemde kahkahalarla gülerdiniz. Bir taraftan yakayı ele vermemek korkusu diğer taraftan maksudun izahı arzusu gerçekleşmekde olduğu halde zahile kalmada vazifelerini ifadan geri kalmıyorlardı .Bu mektubu yazmak inhab ettiğim büyük ne zahmide olduğumu tarif etmek mümkün değildir . Çünkü reyalimin müşahede olunmağa mütevakkıfdir . Kurak cehtine gelince ama size onu hiç göstermesin işte anlayınız ki biz biçareler nadirce tadyık altında bulunuyor ve ne halde imranı ayyam ömür ediyoruz. Bizim sizin gibi hadini selameti millet olanları ahvali felaket şelmaza vakıf ederek neşriyat müsre ile bulunduğumuz orta hülmakta hülasımız çaresi olmak hususunda masraf olan hizmet ve gayritekzin tesir ve teskilini cenabı hakdan te'mini etmekden başka ne olabilir !

Şimdi bunlardan bahs edecek zaman olmadığı için maksada seru' edelim

Geçenler ikkar münüre vemurattabı aliye ashabından bir zat ile görüştüm bahsimiz(kıbrıs). İnkal ederek olbabda mucib memnuniyet hayli efkar te'azu ettikten sonra şu hayra kesbi itla' edebildim. Posta hanelerden ecnebi pulunu hamil takdir mührarat ve evrak geliyorsa bunlar evvel amirde Osmanlı postahanelerinde memur mahsuslar tarafından açılıp okunuyor ve mektubların menduracatı idarenin pislüğinden bahs ederse mektub sahibi hatta yırtıyor birşey görülmezse tekrar yapıştirılarak doğruca sahibine veriliyor.

Bunun sı'atıne ben kan'ım icra etmekteyim. Teskin her halide mütebsirane durumları için asume keyiften i'lan olunmasını münasib gördüm. Yüreginize bıraktım . şunuda tebtiz eidm ki gazetenizin mündercatı garzı vaadden bize sırf hakikat naşırı olduğu için hatta aleyhinde bulunanlar bile doğruluğunu teslimetmemeye mecbur oluyorlar .ismi ve günlerde görebileceğimi ümit ederim 296 numaralı gazteleri alamadım.pakitek üzerine arz ettiğim vecihle yazamağa unutmayınız .şimdilik bundan ziyade yazamam

Baki -gayret- metanet ,sebat! Fi 20 mayıs sene 31k
İmza hükümeti

KIBRIS

İhtirana teşekkür ederiz. O zatı gördükten sonra mektubunuza minnettarız .girid meselesi hala haliolmamıştır .rusyanın babı aliye verdiği ruhsat üzerine böyle bir ahmitli hükümet ilana el sürmemştir Rusyanın ne fırıldak politikaya malik olduğuna herkesten ziyade vakıf olan babı aliyeninbu meseledebetaet göstermesi şayanı ısrıabdır.

İLAN

Girne Kaza Mahkemesi huzurunda 1898 sene temmuz 1275

Med-i hiralet bu hacı luvizu bellabaisli ile med-i aliye seyid Ömer Halil kaza İfatlı şimdi mahali meçhul meyanında

Kaza ifan sakinlerinden said Ömer Halil şindimahalle meçhulu tarafında. Belabais sakinlerinden haral-i Embu hacı luizu tarafından aleyhinizde ifade olunan davadan dolayı 1898 senesi şehir temmuzun 8. günü kablüzevali saat 9'da iş bu mahkeme nezdinde hazır bulunmanız emir ve hazır bulunmadığınız halde zikir olunan tarafınız artık haber vermeksizin davası icra edileceği ihtar olunu. Zikir olunan mezkür davasıyla kuruş 337 buçuk seneden

küsür küneşte yüzde on iki , hersene için fi 1 eylül sene 1897den napare ödeninceye kadar davamasraflarını talep ve iddia etmektedir.

1898 senesi haziranın 6. günü tasdir kılmıştır (mimi şikaklı) mimza medin ovavkanı

GİRNE KAZA MAHKEMESİ

Yerli hakim ilfa-i kaba baliyugus efendi huzurunda 1898 dava 1275 bellabaisli med-i hurul embu hacı lubuzu bellabaisli med-i aliye said ömer Halil kazaifanlı şu bulduğu mahalle meçhul

Bugün meclisin huzuruna balade mahrur nazhur edip istidası üzerine med-i Kıbrıs haricinde olduğuna ve mahalli meclis bulunduğuna dair baden hasalif ifadesi anlaşılarak iş bu dava celbi nümesinin Lefkoşa'da neşr olunan Kıbrıs osmaniye gazetesinde ilan ile mezkure celbinen bir sureti med-i aleyhine son akılkahına bir sureti meclis kapısına teallik olunmasına davanın zabtı dava günü 1898 senesi temmuz 8. günü tein olunmasına olunmak

Fi 6 haziran sene 1898/ sahibi İmtiyaz Küfizade Mustafa Asıf.

Şakirdadın Tevzi mukafatı resmi metinden ve muhteşem sürete icrar olmuştur. Türkiye hazırı marifin bir heykel mazemeyi olan ve şehri mezin ustunde ihtilal iden mekteb kuyusundan medhubin yüzlermi şed ve hından olarak ferc ferc girmekte ve ceneb hakın Altak eh lisinin bir silsile birahingibi saf peste divan ve çehrelerinde ibtisam müsref kecer üzerine yorpayalını hayat şale musellu fetan olan talebe efendiler tarafından selamla nemtemde idi.

Cemeat pek mükemmel ve mektup ise zindeşek ufe zare bedil idi. Vali hazretler, karlı dağda bulunduklarından tevzi mukafat resmi behinesi tarafından balvikale defterdar vilayet mister aşumur icra eylemiş ve malum ve defterdar mumu ile taraflarından maksada muvakif ve makalma münasip nutuklar irad edilmiştir. Altı ayı bir müddet kala zarfında şakirdanın gösderdikleri tedri satın mukmelitine uşakırdan deki istidat uzananın mevcudiyetine. Bir delil kuyu olmakla şeyan fahr o Muhameddedir. Bu cehette yalnız müslümanlar dil hırıstıyan vatandaşlarımız dahi hevan olarak dipte tegiş olmuşlar ve merif perilerin bir tek felek hamiyet insana ve muhabbeva ve tanrıya gibi hesayı memduhiye malik velhad tevki üsbaşı ayeste velavık olan dava vekil ehliyle kiraya kızıyıs efendi mektup müzvanı fakir ve aciz olan şakirdatı eksese vovozmet sairelerinin tedarik ve ihtarij için tesis ve kişat olunan muarifiiane sandığını iane nagdiye itasıyla iştirak ederek hakkında olan suçta ve muhabbet umumiyyeye bir kat daha takjiye ve bu suratle şairlerinde bir nemune teşviklerine arayı ile meşdur ki bize müslümanlar için artık buna karşı muarif sandığı hakkında ne derece gayredi bulmaklığımız lazım geldiğini zikir etmek haceb görmeliyiz. Birinci ve ikinci ve üçüncü ki ihraz eden ezkiyayı şakirdanın asami ve kazandıkları mukafet bir veche zebir derece sutun taktir olunur.

ÜÇÜNCÜ SENE

Humazırlı Ahmed salah aldın efendiyi yaşlara mukafat ve encümenedanış azasından asabat hindistan hakimlerinden muhammed sadık hem efendi terfiden bir set.

İKİNCİ MÜKÂFAT

66 numaralı ahmed zehni efendiye bir saet.

4 numaralı muhammed sabit efendiye

BİRİNCİ MUKÂFAT

16 numaralı a'asım Efendi iki buçuk lira
81 numaralı ahmed raik efendi bir saat
88 numaralı muhammed derviş efendi

BİRİNCİ SENE

Muhemmed nabi efendi
Hasan cemaleddin efendi
Hüseyin şevki efendi
Ahmed ruşdi efendi
Muhammed a'sım efendi
Muhammed tevfik efendi
Muhammed sacid efendi
Derviş efendi
Masluf hulufi efendi

Balade asamis muhrur talebe efendiler musavat üzere ihraz derece etmiş olduklarından beyinlerinde geşide ibdilan kuracde ve yokyurya mukafatından fazla kalmış olan bir buçuk lira muhammed enebi efendiye isabet etmiştir. Bu vesveseyle cemile munasebetiyle şurasında aciz etmeden isterizki onun beldeye mevsikesinin hususi surette menktup, mezburde hazır bulunarak terinmisaz olmuş uçmumi ehil islamın musret ve memnuniyetini bir kat daha tezid olmuşdu. Encüman demiş aczasından asbık hindistan hakimlerinden muhammed sadık han hüseyin efendi terfinden verilen nutuk

Ey nevnihalamı bağı islami
Biliyormusunuz kimsiniz ve ne vasife ile nmuzifisiniz milleti islamiyenin evladı islamsanız yalnız ana babalarımızın nazarga amidi değilseniz bir cümle milleti islamiye'nin nazargah-ı amidêsiniz sefine-i millete kabudasınız vasiveniz milleti perverlikdir.

Şer vazifenimi kahu haka ifaitmeniz için şu kac usû-i hatırınızı iyice yerleştirmelisiniz. Öyle daima ve har mahal.. mevkide menfe'at hususiyle zati üzerine menfat u'mumi tercih etmelisiniz mektup uğrunda can ve mal rahat var. İnfa etmeni şan ve şerk ah etmelisiniz ve şan ve şerkin istihsahleneez can ve dil çalışmalısınız. Millet-i pervanın vazifesi enbiyai alim-ül selam hidratinın ve zayıf mukadisesinde olduğundan şu vazife ile muzif olan dehi mustahak takdis ve tahsindir.

Munkahat zevikıbi tercih idin nefesin bir setdim olduğundan cahitle nail neferin ve millet hakkında mezir ve bir belami ziyhayat ve mevcub şin millettir.

Şaniyen nasıl milletperverlik a'leminde mukaddes yanağında meleklerle yaşamışlar sözde nikina mülakile yaşamalısınız. Hayri niknam için bicihan ya ve karaniyet hayfi est bir keski ne oniknam zis. Vacip ettiazim hakimmin vacibuttemaşşil şu nasihatı hatırıңызdan çıkarmamalısınız.

Selisen millet bir cisim ve ifrad-ı millet onun izalarıdır. 2. ifradı milleti cismimizin azanırı gibi sevmelisiniz muhafaza etmelisiniz. bilmelisinizki ilmin nûru cehlin zulmeti alimin basiri cahil kördür. alim ile cahil hiç bir tedbir ile mal ve can ile müsevat peyda edemez. Çünkü allah celle şanenin (Helyestevillezine yalemüne vellezinde le yalemun) emri celiyle alim ve cahil beyninde çektiği haddi fasıl-i hail olmuştur. binaen aleyh daima tahsil ulüm ve fununa çalışmalısınızki aziz ve mütessir olursunuz. Allah muayyineniz olsun sainiz meşkur olsun duasıyla hatmi kelim ederim azizlerim.

HAVADİS-İ HABERİYE

22 mayıs ifracıda bahr-i muhitte vakaia kılanari yüzünden doksan meyi uzakta kolombiya dan hareket eden ingilterenin yane gara namı ve opurumu gark olmuş ve taife ve yolcularından 27 kişi halas olup 61 neferi mağruktan telef olduğu gazetelerde okunmuştur. İşte şu gark olan ayakları karaya bastığı zaman başları devnen ingilizlerin vapurudur. Nasıl bunun sıhhatine inanmakta tereddüt yok. Ucunga bu havadisi yazan gazeteci ve ayğrek kapudani yahut ecenle memuru idi. Denli acaba bu vapurun gark olduğu diğer selameti için matlup ve mitezindir. millet sefalet içinde yuvarlanır vatan düşmanların ayakları altında çiğnenirken o sefil millete birde zulümreva görülür ise o devletin bekasına nasıl emniyet hasil olur. bir vucuda hali mahdede bulundurmak için havza is saha-i beşerriye riyayet olunmak nasıl lazım ise bir hükümetede peydar olmak için tebasının saadet ve evliyasının siyaneti hususunda lazım gelen her türlü islahay icrasından daha ziyade luzüm duri hükümeti osmaniye tebasına reva gördüğü haletin kendisinde te'sirinin hissetmiyorsa duyulmak için bütün hayri havahan feryad ediyorlar. Eğer bu feryad kulaklarına aks ettiyse sıhatli muhtel olmuş bir vücut için bir tabibe koşmak nasıl lazım ise mahveri bozulmuş idare-i hükümetin duçartadi olmuş bir milletin iade-i imtizamı için lazım gelen tedaviye iktidar ile mukavet muhtelifey-i aliye her umurun mahsusu olan ehliyetli zevatı nasid ve ikame etmekle selameti devletle millet namına ve onisbette lazımdı. (geliskem rai ve geliskem mesulan raiyete) hadisi şerifi ve mantık menfice erkanı hükümet milletin çobanı demektir. her çoban raiyetinden mesuldur. bu suratlehükümet kanunu esasiyemiz olan şariyad girayı muhammedin ahkâmını tamamıyla ifa etmeli yani adalet kanun dairesinde hürriyet, matbuatta serbesiyet, kuveyi bahbiye ve berriyemizde tezid ve metaneti icra eylemelidir. yoksa bunların hilafında idarei hükümet iş bu hadisi şerifin ahkâmı nekkid demek olacağından mucib mahvı millet olacağı bi ıstıbahtır. işte istediğimiz ıslahat bunlardan ibarettir.

AHVAL-İ ALEM

Avrupa sahnei siyasetinde oynayan oyunların herbiri birer müthiş facia ile hatem buldukları şimdiye kadar tecrübe adiyede ile sabit olmuştur. Dikkat olunsunki bu hıyalkil siyasiyenin laibiyet mutemadiyesi daima sahnei numasada bir küçük veyahut büyük olmakla beraber cahil ve müteassib bir devletin vücudunu adeta bir cismü camid hükümüne koymakla neticeleniyor. Herbirileri tavsiye memalik ve temin ve menfeat uğruna her nevi kezb-i irtikap ve minafiyane mugayık olan ve daha doğrusu müşteriken herhangisinin olursa olsun menfaatlerine mazur bulunan doğruluktan ihtiraz ve ictinap ettikleri çok defalar işidilmiş hallerindendir. Bunlar bu halleriyle beraber bir taraftan tezid kuvvet ve temin selamet bulanda var. Kuvveti bazviya vererek teraki de devam etmekte geri kalmıyorlar. İngiltere devleti her sene bir başka tarz ve şekil ve siyasetinde vapurlu inşa ettirerek kuvvei bahriyesini tezid ve dikizler üzerinde bulunan menfaati bir kat daha tesbit ediyor. Rusya bir taraftan devlet-i aliye-i osmaniyemizin vücudun emmekte zaafitinden bil istifade ortadan kaldırmak için kendince tahtı azimetle bulunan kuvve-i beriye ve bahriyesinin ezdiyaddına çalışmaktanda hali kalmıyor. Almanya ile Fransız ise yek diğeri ile musabaka imtihaneye veya daha doğru söylemek lazım gelirse tezid-i kuvai devlet yarışına çıkarak bugün her derâvi illeti harbiye ile tepelerinden tırnaklarına kadar mâli olarak adeta bir silah mecum kesilmişlerdir. Diğer devletlerin gerçi o derece ehemmiyetleri bu kasada islam üzerinden bulunan şüمندüferlerin gibi katli tarik için ateş kestikleri yoktur. Avrupa devletleri bu suretle heminterbaklarına icraate devam hemde her sene bir türlü ihtira at izhariyle tuttukları tarik Türkiye'nin tevsiline iktam etmekte bulundukları halde bizi yani Osmanlıları sanki sağ iken mezara girmiş gibi nihayet yok bir o bakiye tolmuş ve uzandığımız haki mezelleti bir feraşrahmet kıyas

eylemekte bulmuşuzdur ki gözümüzü açık ancak sabah mahşere mütevakıftır.. 20 seneden beri gayb ettiğimiz buraların eksiriyası güya muvakkateb bugün hep o Avrupa devletleri dediğimiz heykellerin tahtı idâresine geçmiştir. Bir rus muharebesi ettik. Gariban olan askerlerin hesabı şöyle dursun vergi ile mükellef olan 17 milyon nüfus zayi ettik. Bunları kazanan kimdir. Rusya devleti Osmanlı muharebesinde bir asker sevk edebilmiş iken bugün bir harbi vukuunda 3 buçuk milyon askerinin kemali serati ve suhuletle Osmanlı devletlerinin karşısında ispat ve vücud edeceğini iddia etmektedir. Rusyanın zehirli parmağıyla tahrik edilerek Girit'te 5-6 bin müslümanın mahu ve nebut olmasından mutahasss Osmanlı-Yunan muharebesinde tesaliyenin ikinci defa olarak tahliyesine hitam bulunmuştur.

Girit adası gibi ufak bir memleket ahalisinin isyanını teksin etmek için sevk edecek vapurlarımızın mefkudiyyeti azbir müddet zarfında gerek girid ve gerek tesâliyada 50,000 mütecaviz islam kanının seyli huruşan asâriyan olmasına ve bir senelik varidat devletin elimize berikine geçmediği halde imhasına sebep olmuştur. Donanma mahvolmadıysa tekrar ihya edilemezmi? Sokullu zamanında donanmamızın uğradığı felaket sahaif tevârihden silinmemiştir. Donanmanın felaktinden Naşi Kaptan der Kılınç Ali Paşa'da hasıl olan meyusiyyeti gören Sokullu meyus olma paşa donanmanın iplerini ipinden direklerini gümüşden timurlarını altından yaptırmak bu devlet için mümkündür. Cevabıyla paşanın izâle-i yesisine çalışmış ve hakikaten bir kış içinde iki yüz kıta kimi bi deryaya inzal ettirmiştir. Bunlar insanımı yoksa bir kuvvai gahire mi idi. Biz Avrupa devletlerinin terkiyat mütemâdiyesini siteyya terbinden seyirciler gibi temaşa etmek içinmi bu devleti tesis ettik. Daha Rusya'dan beklediğimiz nedir. Bizi mahu etmedikçe düşmanımız olduğunu anlamayacakmıyız. Hâlâ dostumuz demekle avrupa oyuncularını bu hareketlerimizle kahkalarla güldürüp duracakmıyız. E gerçi bu suretle devam edecek olursa başımıza açılacak felâketlerin vehametini tasvir etmeliyiz.

-30-

İFADEİ MAHSUSA

Zamanın başlığına dikkat.

Zaman öyle bir hale geldi ki bağzen insanı bütün bütün bıktırıyor. Bu bize gösterdi ki Ahuzli gribe ile herkese gelince oluyor.

Zamanın tekini insanları ihbdkta tesir etti.cemiafı heseriyeye teşkileden okuma muhtelifede bu halingörölmüş sadık ifademize deildir. Misal Rusya hükümeti Balkan hükümetisuprasını köye iltiza eyleyebiliyormu; gibi bir ile omelmuğlumte köronesine vasıba eyliyor ingiltere ise bilhassa rusun efkarını hereümere etmek için birtakım planlarlabu efkar mülentekar. Neye set çekmeye kalkışıyor haçtan bu hali görenler ister okulları ersün isterse ermesün okula dönbekliği nevinden olarak birtakım efkar-ı vahiye dermeyanıyla cehalet ve cinletlerini yalnız kendilerini bilenlere mahsur bırakmayı kanı olmayacak aleme ilan ile kesb-i

tahr eğiliyorlar. Bak şu okulun cihanda ihtilaf-ı ceninde her biri bir tevreye tabincew bir mana verir. Şu mukatdemden maksulumuz menfaat.

Şehzadelerinin mazeret ummumiyede arayan ve hakikate karşı zanlarınca perde çekmek isteyen ve ahval-i ölene zere tema vakuf olmayan birtakım denimesreblerin namus ve tebiye eshabının ağzına bakamayacak tefette bulunanlarına biraz des-i ibret vermektir. İktâ meslerimizin istihümlemelerle kendilerini gibi alçaklıkla temiz etmiş yödkerlerden çolak ise ilan edebilen deli saçlarını ihmal ekvermek deilsede hukuk meyleyenin muhafazasının müteveklûf olduğu ve bu gün erbab-ı basiret vakıf esr-r hükümet ve sadık din millet olan müslümanların osmanlıların herşeye mukavemet ve fedakarlığı ihtiyarla feryat edip taleb eyledikleri şer esif ve kanun münif ihkamının icrası için o deli saçları oruk-u cemiyetimizi tahrik ile muhtaç oldumuz hükümet-i osmaniyede islihat melunedeyi taleb etmek hususunda feryadımızı bir o gadar daha taştıd etmeye bir vesilede fırsat olmuştur. Evet idda ediyoruz ki hükümet-i osmanlının idare-i hazrası şeriyat ve kanunu tabii deildir. Bir idare-i arife-i geyr mesulede ibarettir. Dahalen ifrad-ı millet bu halden bıkmış usanmış ve daha dorusu sefalettin son derekasında sukut ederk tahamulleri tükenmiştir. Harca bütün devletler hükümer-i osmannıdan yüt çevirmiş ve adefa bazı nefret hazıl eylemişlerdir.

Devair-i melekiye-i adviye-i bahrie-i harbiye möleye ve şairenin çevre ve kirliliinin ve nedercer muhtaç ıslah olduunu bundan eveliki mushalarımız da sırasıyla muhtasiran beyan etmiş ve birkaç cemotlar da dahil bilmünasebet bahafair meşhudafıyla ahval-i masrüyada mutdali olanlarla idamızı isvat eylemiş olduumuzdan bu ciheti birtaraf ederek bu defa cümle-i icraat gayrı lakaidan dier bir madeya nazarı dikkate arz etmek istiyor ki şan ve devlet-i kanun-i adelet-i nokta-i nazarında ehemiyet itibarıyla birtaraf eyleyen cihatlardan aşırı deildir. Vaktiyle devlet ve millette koşarlar. Kazandırmak hazine-i maliyeyi akıl ve kedibir hükmhaneleri imale etmek şan ve namusu devleti binhakkı muafaz ile a la eylemek gibi yararlıklar gösteren ricar-i osmaniyeinin makamlarını bu güm her türlü iktidardan bi haber vatan ve millette zerre kadar nef-i görünmeyen cühela ile hakikatten iletidarları müslim ve fakat dinzadi tabiyeleri hasabiyetle menfabi şahsiye mertiyale malum oldu kimeleri işgal ediyorlar. Birtek gudur müstekin hamimiyetli zat görüyorlar ki bu hasretlerinden naşı bir nişame-i takdir ve teşvik olmak üzere tavciye ve ihsanı lazımnan rütbe nişan ve terfi memnuniyet gibi teliften mahrum kalarak kuşeni misyan mazalette bırakılmış ve dier tarafta cahil deni biri görüyorlar ki paşalık ünvanının ve mecidiye-i osmanlının gibi sadık fedekar bir kumandan askeri laik olan nişanlarının terciye ve ihsanıyla bir mühi muntaza çıkarılmış evelkisi malik olduğu haletlerle devkletin selametini milletin hissiyatını ve kabeye çıkışır. Yüz ağırdır ikncisi ise sağdikai cahil ve cinnetle kaul savurmak , sakal uzatmak uğraşır ağıyar ise daima evelkisini görmemezlikten gelerek ikincisi de milleti muhafazaya kalkışır. Halbuki biçare millet bu yüzden hasıl ettiği tesir ve tesvidei hafiyelerin şerlerinden metalin gibi kalplerinde saklamaya mecbur oluyorlar. Bir gazete tarafından tekzib olursa inanılmak mümkün mü kimi ediyorlar diris içinden çıkarız lakin nimet hüda veya tarsus vapurlarını veyahud bir osmanlı sefine olduğu havadisi neşir olursa asla olmadığı ida olarak kıyametler kopar zira osmanlı vapurları suya banmaz havada uçar bir işdir deilmi bu nere mersin muhbirimizden aldımız bir mektubda tesaliyeden asker nagliine tain edilen şerif vapuru bulunup mahalden brkaç mil war açılmaz katanını patlayarak denizde kalmış ve hemen indirip sandallarla taşraya çıkardığı adamlar vasıtası ile yafelgırıt mersine itayı makmat ettirmiş ve ardından da mahriye nazeriyatına edilen ihbar üzerine yumurtalıkta bulunan hayrettin vapurunun kapuduna zarar verilmiş ve hemen vapur meskur oradan hariket etmiş isede mersin limanına 12 mill kadar mir mesafe kalarak kömürü tükenmiş ve mersim hükümetine makmat itası için 8 çifte bir sandal bindirilerek mersine gönderilmiştir ve filika vapurundan 1-2 mil açılır açılmaz arkadan hidiviye posta vapurlarından birisi görünerek hayrettinin verdiği işaret üzerine yanına yaklaşıp mersin limanına götürmüş olduğu haberi veriliyor.

Bu havadis mesut olduğu hala mersinde ikamet eden vapurların vicuduylada sabit isdede bunada yalan deneceği şüpesizdir. Zira gazetemiz doğruyu söylediğinden eyriler taradından kabıl olmak mümkün değildir.

Rusya hükümeti aksayı şark müste-likatını terki ticaretine meder olmak için münasebet-i ticariyenin tevsia zamanında pöartur limanını ticareti beynel möle lesşe de bulundurmaya karar vermiştir pöartur limanı mevka ticarete salihhüde suları ayık olmasından naşı limanı derinletmek ve temizlemek ve tesir etmek üzere bulunmuştur. Pöartur limanı tevsir ve tedhir ve tamik edilirse rusya fiereti aksayı şarkda bir kat daha terk etmiş olacaktır. İngiltere ile amcika beyanında bir ittifak akdine dair müsait çarlık ki irade ettiği noktadan bakış ettiği sürede defil-i telgraf gazetesi olbabda birtakım müzakere ceyaran etmekte dair vereceği makmatın ingiltere muhatil resmiyesince redd-i inkar edileceyi makam isede makmak-ı metkurenimher cihet mirşeytandan emin olduğunu beyan eğlemiştir.mefkur gazetesinin baha edildđi müzakerede mevat-ı atiyeye.muteallik imiş evvela ingiltere kendisini kabul ve tastik ederek amerikanın daire-i nüfusu dahilinde olan mahallelerde tavsii nüfus etmeyeceğini tahatdüd edecektir saniyen amerikalılar bamdana kanalını inşa edecekler ve ingilizler vakti seferde meskul kanaldan mustefit olabilecekler. Sahiben amerikalılar muhabereci ahirede ispanyadan zapdedecekleri balcanla oratiği iyade etmeyecekler ve sayet oraziyenin meskere bir taraftan tehtid edilecek ohast ingiizler anın amerika tasarufuyla kalmasını temin edeceklerdir. Rabiyan amerikalılar aksay-ı şah emrinde ingiltereye mehatürüne ve mudvin olacaklardır.bunda mukabil ingiltere amerika ticareti hakkında en ziyate nezakür mudvenet olan millet muamelesi edecekmiş. Mahmuse ingiltre ile amerika arasında takdis edecek her ihtilal siyasiyi haliçin hükmen mürecat olunacaktı mevzuna kaidesine ve yan garapta kanalına mutsevillik bakımından işler için hükme müracat edilecektir sadece ittifak-ı tedafi tecavufu olacaktır. Uçleti seferde korsanlık felsefesinde mutavere edilmiş isede henüz hiçbir karar itaad olunmamıştır. Avrupa gazetelerinden bazıları bu makmüd-ü ittiyatı ile terakki ediyorlar rusya isyay-ı vasıtada ihtilal istiyayı vasıtada bulunan rusya askeri üzerine yerliler tarafından şiddetli bir hücum bulduğu bahane ile şark cihetinde pergandadan petersburg a ihbar olunmuştur. Rusya elinden 300 kişi meskur vilayeti şimali şarkiyesinde ahciyan şehrinde ahazı merkez eylenmiş yerlerden.Bin kişi tarafından üzerilerine hucum vukuu bulmuştur.Mahmud Ali halife namı zat tarafından mar pılından şevk olunan kesretli bir erbab-ı kıyan ilan cihad eylemişler ve telgraf hadlarını kesmişler ve türkistan taburunu basaak 22 kişi telef ve 16 kişi cerh etmişler erbabi kıyda tarafından 11 felaket ve 8 mearuh vuku bulmuştur.

Arası çok geçmeksizin erbab-ı kıyamin reisi der dost edilmiş ve böyle bir kıyama kabulü vakur men edemediği için fregand vahişi de özledilmiştir.Beyan olunduğuna göre fregenada bulunan bulunan iskamların rusyanın aleyine kıyd-ı kasapcılık sailesiyle rusya gümrük memurlarından ve hudud muhafızlarından bir veya daha ziyade istihati katl edildiginden naşı yerli hanlardan bana verilen idam esnasında kani olmamlarından neşaf eylemiştir.

Rusya tarafından tehdi-i icrada alınan(perbade) nam ingiliz vapuru zahire adevet-i harbiye ve istanbul yupatından marur etmiştir.

Tesaliyenin tahliyesi üzerine yunanlardan gördüklerimi zulm ve tasdiye adım tehammüllerden naşı bir çok musevilerin hiaret ettiklerini bir çoklarından müttehayı hareket bulundukları orak-ı havadirte okunmuştur.Acaba biçare müslümanların hali nasıldır. Kuvayi bahriyesinin derece-i mükemmeliyet ve intizamı bütün avrupa davel-i bahriyesine merceh olan ingiltre devleti yine bir yıldız mucibincece bir talenharap gemileri daha inşasına karar vermiş olduğunu ta-miz gazetesi yazıyor. İngiltere devletinin kuvai bahriyesi bugün tezyide değil hattı ıslaha bile muhtaç olmadığı halde dahahiya de taliye ve tezyidine çalışması osmanlılaca pek büyük bir intibahı8 mucibdir.Lakin “vaak-ı muhr-i ve fayı kim okur kim dinler”sahibi imtiyaz ve müdür küf-i zade Mustafa ASIF

Havadis-i mahalliye

Meftay-ı cezire faziletli hacı ali rıfka efendi hazretleri Cumartesi günü nemçe udruyuyla tuzla iskelesine çıkarak gece saat 3'te şclimen lefkoşaya teşrif buyurmuşlardı.

(imtihan)

Evvelki Pazar günü ayasofya mekteb-i şerifi ve Pazartesi ile Salı günleri dahi mektebi osmaniye-i şakirdiyenin imtihanları icra kılınmıştır. Ayasofya mektebinde mesudul fetsa fezileti hacı niyazi efendinin küçük mahdumları mustafa fazil efendi senenin pek ziyade fevkinde iktidar göstermiş zekavat-ı fütreyesiyle maualim efendilerinin hemmemati cediyelerinihatare çok tasdik ettirmiştir.

MUHABERAT

Mersinden:

Kıbrıs gazetesi sahibi imtiyazlığına idare-i hazıranın fenalığından, memurlarının zalim ve tadillerinden ndşe-i sabr ve tehammuleri tükencek isyan etmiş olan yeme müslümanlarını hertin kurşunlarıyla daire-i itaate ırcal etmek üzere ifrad-ı refidenin peyderpey silah altına celb edildiği işidilmiş olmalıdır. Refid toplanması vilayette olduğu gibi burada dahi olacağı tabiidir. Bendeniz Şair vilayetleri bilmiyor,görmüyor ise de buranın ohvali gözümün önündedir.

Zabitanın aç kurdun koyuna saldırır gibi biçarelerin üstlerine saldırırlar.Mani olanları mükemmel sürette saparak manisit göstermek manisizleri yakasından evtarak feryadan mazlumelrrine asla kulak asmaksızın kışlaya tıkmak beş on mecidiyesini gasb etmedikçe salıvermemek gibi rezaletleri ararsan kan yalamış canavar misülü ellerine geçirdikleri mazlumeyn üneneti soymak mı istersin aman Allah hatırama geldikçe işin tersini zabtedemiyorum.bir biçareyi yakalamışlar ite kaka götürüyorlardı. Adamcagız ağzını açmayacak kemal-i söyleşe feryad ediyorlardı.Herifin kendisinden başka evladı yaline mani olarak kimseyi olmadığı ve biçare 10 nufus duyurmak için sabahdan akşama kadar yazın güneşleri ,kısın yağmurları içinde çalıştığı halde nizam-ı munifin kılına dokunulmamış kıt!ay-ı ride ettiği bu odameapız kışlaya giderken ve fakt-ı metkumesine ve hususiyle arkasında koşarak zabıtlardan istimdad iden evladını iyalinin hallerini görenlerin yüreğinde kan dolamak kabil değildi.

Herifcecite ne mi oldu? İşte art dereceyim ya mağdur odam kışlaya tıkıldıktan sonra eshabı hamitted bir kaç kişi bir yere toplanacak zabıtaya muracaat ettiler on mecidiye zehirlik verdiler bir türlü ikna edemediler mortekip herif on mecidiye daha istiyordu.Fakir halinden bahsettiler dinletemediler. Elhasıl bir çok uğraştıktan sonra herifi güç ile kurtarabildiler ki bu adam kanun-ı askeriyeden muaf idi

Ahali bu derece zulm edişleri içinde yanarsa nasıl ihtilal etmez. İskele memuru namıyla bahri bin altyüz kuruş maaşlı istanbuldan üç memur gönderildi. Bunlar sabaktan akşama kadar köşe tezkere yoklaya caklar imiş gibi ayaklar birbiri üzerinde oturarak aybaşı paraları derceb ediyorlar.hatta işittiğime göre bunların birisi istanbulda bab-ı zabiyede üçyüz kuruş maaşsile katibimiş. Mersine gönderildikten sonra oadaki 300 kuruşuna11 ay harzmane verilmiş.idarenin intizamına bir kere dikkat buyurulsun. Bir memuru belçayış ediliyorda kim senin haberi olmuyor. Acaba afendinin bab-ı zabıtaadaki kafiblik vazifesini haramimi ifa ediyordu ki merkumun 300 kuruş maaşı heremine veriliyordu. İdarenin intizamında bakış eden bir tkım eşşek herifler ağızlarını açacaklarına kulklarını arkalarına versinlerde milletiislamiyenin freyadı imdimdadkaranelerini dinlesinler

İşte şu nedir toplamak meselesinde tabita taburasına aşağı 3-4 bin lira girmiştir. bu ribi hizmet, mehametsiz milleti osmani herifleri ne kadar varsa cümlelerini cenap-ı hakkın yahhamı mü-tendsınıd havale ederek mülki müstekimane ve ihrarane gözde davamızı istiyor ve istihram eylemleri.

ŞUUNAT-I OSMANİYE

İstanbuldan alınan haberi natrdan gataş-ı şehir-i devletlü idham paşa hatletlerinin terce-i halini yazmak isteyen gazeteleri sansur kat'ay-ı men etmişim idham paşanın tercümeni halini gazete ile nesr etmek idare-i devlete acaba ne gibi zarar iras edeceğini bir türlü aklımız idrak edememiştir.

Zat-ı şahane tarafından derviş paşanın konapı idham paşaya hediye-i ihsan bulunulmuştur. Kandiyadan gelen bir telgrafname maline nazaran tesdliyenin tahliyesi hatem bulduğundan girit muhtariyet idaresi teşkilatına kemal-i faaliyetle mubeşerat olunmuştur. Ahaliye-i mahalliye adetinden iktibas olunduk usullerden mukit bir nizamın heman mevkil fatbike konulacagızan olunmkatadır.

Feibede nesr olunan mevajane refikamızda okunmuştur. İstanbuldan aldığımız haberler velevki suzlerine itimat olunacak makaleden olmasun. Herhalde sayıma dikkattir. İstanbulda kılınç oynanacak sözü latifeye gelmez. Malumat gazetesinin islahat ve gayret taraftarının katli ilan edilmesine luzum göstermesi bu sözün bu sütun isası olmadığını ima ve itah ediyor. Bir kaç gün mukaddem kitabe-i hazret şehriyazı bize ise her cihelte hayret matbuata nail bir kıtada bulduğumuzdan ne hakije şeri ne sansur bilyesi düşünmeyecek vuku hali kanıyla yazmaya ve bu cihetten hanap gafletde kalanları ikaz etmeye mehmet millet nokta-i nazarından kendimiz şeref biliriz. Şunuda ilave edelim ki 2. sınıfatan olanlar içerisinde kaç yapalım derken göz çıkarmak nevinden olarak ayat-ı karanıye havadis-i nubuvey-i ilhamdan korunmayarak piğmadan haya etmeyerek kuldun utanmıyarak fikirlerine göre tefsir etmek kufrini ihtiyar ienlerde bulunuyor. Mesele cizye hakkında nazir olan "ya'dul cezaya an yed vehm vapurun et celilesini hidayet ihsan edilen koca tesaliyenin kan ile istirdadine karşı hükümetin icratı hasenesinde olarak sarfedilen 16 milyon liraya mukabil rab'(dart)miktarının yani 4 milyon lira tazminat-ı harbiye hakkında irae edilse ve bütün müslümanların vukul harbtte gerek cerbten ve gerekse hastalıktan şehit olan varakışlarında ikiyüz yine garip itam-ı varamili terk eden vatan feda ierimimn canları bahasına mal olan yerlerin muhafazası hususunda yaralı gazilerin istanbula muvassahatlarında hal-ıpay-ı şahane (!)den tekrar atiltekrar vuku olan işler hamlelerine karşı avrupalıların emrine ısrarlarına serferu iderek tesaliyenin iade olunması devleti aliye-i osmaniyeinin iğla şan ve azametine kaf olduğu için ilan kalınması dindar müslümanları sadık osmanlıları delhun ve talet havan ettiğine inanır.

Aman yarab ve muhrib millet ve münhin sadık ve selamet olan haller daha nokta kadar devam edecektir.

Balkan cehtindeki avusturya memalikenı şahap zalımanı gereği gibi istiaba başlamış ve şimal asanı şiddetli hevay-ı siyasi bu sahabı cehtinde zulamı kesafatında yererek yakın vakte baran-ı bela dökmeye hazırlanıyor. Malum olduğu üzere muhtariyet süretinde idare olunan eyaletlerle teşkil edilen avusturya ahvali dahiliyesi müzzebbizeb ve hükümet ifsadat mednua ile bulunup haricen dai neticesi vahim entrikalara maruz bulunuyor. Cürmen kavmi islav olan avusturyanın zie idare-i hükümdarisından ayrılmak ve bilahire almanyaya ilinhak etmek istiyorlar. bu mesele meydana çıktığından beri avusturya hükümeti her türlü tedbiri inhaz ve teşebbüsat icra eylemiş ise de hiç bir şeyde semere bahş olunamamıştır. Son haberlere göre rusyadan almanya ile bu hususta muhabereye ve muzakereye gireşerek cürmen kavmini meftun bulunduğu memaliki almanyaya ve islav bulunan yerleri kendi memalikine ilhak teklif etmiş isede almanya bu teklife muavffakat etmiş rusyanın bu teklife beraber bir teşiyesi daha

olduğu anlaşılmıştır ki sarp ile karadağı birleştirerek bosnayı bu memalike ilhak ile bu hükümet cedide teşkil eylemektir. Bu niyetle şevi bulunmasından naşı olmalıdır ki bulgaristan vaziyetini değiştirecek başka bir tür peyda olmuştur. Ve hali hazırda bazı vesilerle sırpa karşı infiali dahi ömele etmeye başlamıştır ki şayet tasvirat çareye meyki fiile içindir. halbuki balkan meselesi bulgar ve sırp ve karadağ yanında vukuya gelecek bir muamele ve hali ve fastlı olunacak bir made olmayıp bütün avrupaya şamil bir mesele olduğundan edilen tasviratın icrasına kıyan olunduğu takdirde avrupa sarsılacağı teyir-i ahirle muharebe-i umumiye intak edeceği bedihidir.

Osmanlı devletinin her hususda olduğu gibi bu meseledede ne düşündüğü ne yaptığı ve nede yapacağı hayfa ki meçhulumuzdur. Belki bu cihet zaman diplomatlarınca malumdur. İş bizim bildiğimiz zamanın diplomatlarına kalırsa vay halimize

Amerika-ıspanya muharaberi hala devam ediyor. İjafes telgraf namelerinin verdikleri haberlere bakılırsa ıspanyanın bir muharebe devam edeceği söylenmektedir. Rusya iksayı serrikte isticar ile geçirdiği yerleri temlik maksadı kemali kirami ile çalışmakta iken isyayı furkana eyaletinde bazı musademata bulunur. Fransada müceddiden vukuu bulan meselesi hatem bulur bulmaz mecru zuhur etmiştir. Çin gailei mühümnesinin yeniden kesb-i şekli ve heyeti avrupa devletleri düşündürmektedir. Ahval-i aleme devri ben hakikatle bir olunca avrupalıların kollarını her biri gürültüsüz patırtısız temine çalıştıkları ve osmanlıların da feraşı hovab kiran ibdiyete uzanmış görülüyor. Tesalyanın nahliyesinden naşı milletide kelanı galiyan ifkari teskin ile avgu bitab olan hükümet-i osmaniye girit idaresinde bir netice vermek ve millete bu bir dolma yutturarak o işide devli ve daha doğrusu rusyanın ifkari sitanesi vecihle tesviye ve ikmal etmek rusya seferinin teklifat ve tehdidat nesine mu taavete yelteniyor. Girit felaketede kanenin o koca istimdad karanelerini istemek için kapatılıyor. Halbuki avrupa devletleri milletin her türlü ahvalini işitmek için ayğa kadar kavlak oluyorlar. İşte avrupa ile hükümet ahvali mütedamesi işte millet milli ecnebiyenin mukayese-i hali hazır-ı

Bulgaristan prensinin zatı şanında vukuu bulunan mülakatı bulgaristanca şayanı bir süret olduğunu bulgar gazeteleri makedonya ve idarenede bulgarların nacıkları imtiyazatın sır ve romanyaca hoşnut olamayacağı tabii ise kazanmak için hükümet-i osmaniye'nin ihtiyar ile münafi hususiyesini fazla kimsenin aklı eremiyor.

32-33

Adet 302 yedinci sene pazartesi 12 safirel haber 1316

Şer aidi işтира

Lefkoşa için bir seneliği beş şilin dâhilinde kazalar için sekiz şilin memaliki Osmaniye için posta ücreti ile beraber bir seneliği 48 kuruştur. Osmanlı posta pulu dahi kabul olunur. (nüshası bir kuruştur)

Mahalli müracaat

İdare hanemiz Kıbrıs ceziresinde Lefkoşa şehrinde saray önü meydanında daireyi mahsusadır.umuru idare ve tahririye için sahibi imtiyaz namına müracaat olunur.Gönderilen evrak gazeteye terc olunup olunmamasından matbaa mesul olamaz.ila natın bir satırından 2 kuruş alınır.

Şimdilik haftada bir defa neşr olunur.11 Temmuz ifrancı sene 1696 siyaset,edebiyat ve fünundan bahseder.29 Haziran Rumi sene 1314

İfadeyi mahsusa

İdareyi Osmaniye veresiye dostumuz Rusya , bir müddetten beri vücudumuza sülük gibi yapışarak kemani evahiçle kanımızı emmekte bulunan Rusya bugün açıktan açığa en ziyade can alacak yerlerimizi tahrir ile oralardan birer yara açarak iştihayı vahşihayenesini tez kil etmek üzere kanımızı avuç avuç içmek efkârına düşmüş ve o fikir yinede hemen mevki fiile koymaya teşebbüs bile etmiştir.Osmanlı Rus savaşında zahiresinde yadigarı olan tazminatı harbiye taksidinden olup hazineyi ecvefliğinden naşı edilemeyen mübalanın deflen itası hakkında Rusya seferinin babı aliye gönderdiği notaya karşı izharı tazeli ve iftikar ile seneyi 300 bin lira itasına talep eden babı ali bu defa sefareti meşarip lebi hacanından daha şiddetli bir tazyike düş şar edilmiştir.sefil bu kere verdiği notada tazminat bek ayası olan ki malumat mevzukamise nazaran taksit bek ayası ile birebir 20 milyon liradır.kemalen ve defadan tasfiyesini ve şadı tasfiye edilmediği halde İzmir limanına bir sefineyi harbiye sevk ve azami ile gerek varidatına el atacağını kati süratte beyan eylediği cihetle babı ali bu dostun birden bire celladına hücumundan pek büyük telaşei füzatı şahanede son derecede bir hav fi ve dehşete düşmüştür.şimdi pirincin taşını ayıklamak lazımdır.Rusya bugün alacağını talepte haklı olmak hissi ile İzmir limanına bir harp sefinesi sevki ile gerek varidatını aksi vakitte tevli muhazzamada hiçbirinin müdahalesinde maruz bulunamaz.Rusya dostumuzunda bu muameleyi icrada deretdüt bile etmeyeceği müberrihandır.babı ali ise son taksidi bile aidata ishar iftikar ederek taksidimize göre bir takım takside inkisam ettirmek ve o suretle tasfiyeye çalışmak fikrinde iken 20 milyon liranın defaden değettiyesine dair olduğu notaya ne kadar telaş gösterse hakkı vardır.Yalnız bu cihette hak kazanamayan biri varsa o da devleti osmaniye'nin tesil ve teşkilinden beri edilen harbi ve kattani ce citallerle adaleti sabit olan Rusya'nın dostluğunu itim sat eden reisi ömür devlettir.candimkan sultan aziz zamanında ebul ihrar merhum Mustafa fazıl paşa tarafından taktim olunan layuhatte milletin esbabı terkisi ve hükümedin selameti ve tealisi neye mütakim olduğunu kemahi hakkaha tasvir ve tafsil edilerek birgün galipte gelipte rusyanın tahakkumune maruz kalacak olursak o zamandan itibaren esasi kurulacak islahat sayesinde kendimizi müdaafaya mukadder tahakkumune mana kadar evvela böyle çekmez vazihata hayrı hevahanın millet pervirane sultan mavfurun ihaleyi sehmi itibarı etmemesi ve mevsukan rivayet olduğuna göre sultan meşari ile birgün Dolmabahçe sarayının camii köşkünde oturken millet dediğiniz şu baldırı çıplak herifler değil mi demesi ve hali hazırda İsmail kemal bey gibi hakikaden efkârı siyasi ile Avrupa muhafilinde böyle bir mevkii mümtaz ihraz eden bir zatı hamiyeti millet tarafından daha mümtekanane olmak üzere kalma olunup taktim kılınan layıhanende kanınmanın hükmünde ve bu hası efehadı millet pervirane olan herkeside karşı edepsizlik ispat edilmesi Rusya ya İzmir limanına harp sefinesi sokmak hakkını vermiştir.yunan hükümeti muharebeye mütakip hemen biri ve bahriyeye muhtaç olduğu ıslahatı icraya teşebbüs ettiği halde bizim manen ve maddeden bahis selametimiz olan hususatta iradei tarik eden en güzide ricalımızı yan nefi ve tahrir etmesek veyahut edepsizliğe tahkir eylemek ne fikre müstenik olduğunu anlamakta bütün erbabı akıl ve insaf acz gösteriyor.bir hükümet tebasından teşekkül eder.tarik selamete milleti sayesinde vasıl olur.milletin terakkisi ile beka bulur.anlayamıyoruz ki Rusya hükümeti osmaniye'nin tariki selamiyeti milletin imhai vücutunda erimesindeki hikmet nedir?devli muhazzamai saire her sene yeni yeni müstemlikat elde etmek,gerek mülkleri gerekse

nüfuslarını tezhit eylemek sevdasına düşmüşler.gerek harben gerek hasleten ellerine geçirdikleri toprağı bir katlinde 20'nin mütevakkıf olduğunu visaleten tebalarının maruf sanayi ticaret hususlarında mülkü saireye numuneyi imtisal olabilecek bir hale ifrag için yapmadıkları fedakarlıklar ve düşünmedikleri entrikalar kalmıyor.biz ise hurafet bunaneye mübalagatı icmaya bir iptila hasıl etmişiz.hükümetin canı için ettiğimiz bir mülakatta şimdilik(hükümet mahkumet)ki konu dert 4 kişi öldürmeye mesul bulunduğu hakkındaki iddasına bakılırsa bu ise dört hasamiyle türkiyenin 20 sene zarfında yetiştirdiği eskiyaya ahu iman selameti analar ve babalara hazreti eyyup sabrı versin.çünkü İstanbul gazeteleri izinsiz yere laf böyle yazarak hastaları olmadığından bu lafların hükümet tarafından yazdırıldığı inkar edilemez diyelim ki islamiyelerin camisi olmadığı ceht ile 45 bin kabahatsiz müslümanın kabak gibi dogranması gibi bilhassa memleketlerin müdafası için çalışan 40-50 kişinin 20-30 bin taraftarları pırasa gibi biçilsin.neticede ne olacak?Tekmil büyük parça sahibine teslim edilecek diyelim.vatanlarını istemeyen bu adamların düşmanlarının süngüleriyle ,kurşunlarıyla olsaki bırakmak daha karlıdır gibi muhaka etmek lazım gelirse de(çok sene evvel değil)2.milyon müslümanın zemimei malik eden Rusya ya kerim,kibar vefakat ahlaksız tabarlarına birkaç ay yüksek yüksek maaş vermiş olduğundan bu suretle son maaşları da kaçırmamak sevdasından ileri gelmiş olabilir.Biz Türkiye nin büyüklerine jon Türklerin neşriyatından telaş buyurmamalarını tavsiye ederiz.Çünkü ahalisinin uyanmasını-uyanırsa-20 seneye muhtaçtır.20 seneye kadar memleketler zaten arkadaşlarının yanına gitmek üzere seyahata çıkacağı şimdiye kadar hükümete iştirak etmemiş olan ahali herhangi hükümet hangi şekli idarede bulunan bir devletin boyunduruğuna kemal sulkunetle itaat edeceği emsali ile sabittir.zayıf devletlerin taksimi meselesi yine meydan münakaşasına çıktı.ingiliz rijen siyasi nutukları ile meskuf Moskova gazeteleri neşriyatı iştirak her vakitten ziyade çeteleştiğini gösteriyor

İstanbul gazeteleri irsaliyenin günü gününe tahliye olunduğu hakkında hükümeti Osmaniyece muvaffaka tını kemali iftihar ile yazıyorlar. hatta bu muvaffakiyetten nesi bütün Avrupa nen lisan takdirine mazhar olduğunu ilave edenler de bulunuyor.harp İstanbul da mazimize mübadele terki ile ver ut edip muhafız bulunan sabah gazetelerinin mecruhun gazeteden yılda hastanesinde tedavi olunan askerlerin zatı şahane mecruh ayin merkuma tarafından irsaliyenin asla terk etmeyeceğim, yolunda Neşe edilen vaat şahane acaba neden icra edilmemiştir?İstanbul gazeteleri hükümet-i Osmaniyece tısalıyanı tahliyede gösterdiği gayreti ihtiharane derc ettikleri sürede zatı şahanenin o vadinden de müteessifane bahs etmelidirler.

O cihetten ağızları kapalı ise bağıri tasliyenin tahliyesinden de öyle müftehirane bir surette bahs etmemeli lakin bu da (Hikmet-i hükümet) ki akılları ermeyen ilceat ve ihtiyar heyetindendir.

Bulgar sultan prensini zatı şahane huzuruna kabul ettiği zaman Bulgar nişanını takmış ve prens padişahın kolunu öpmüş olduğunu Rus gazeteleri yazıyorlar.Rus gazetelerinin beyanına nazaren geride Rusya hesabına 330 asker gitmiş ve 800 kişi daha gidicekmiş. Yunanistan tanzimatı hesabına mahsuben 200 000 liranın (bankay-ı Osman-i) denilen İngiliz ticaret hanesi tarafından şarkı şimendifer kumpa niyesine te ediyesine iradeyi padişahın olduğu telgraf havadisindir.

Tasliyenin teslim ve tahliyesinden evvel memaliki meftuha namına yapılan posta yolları artık tek askerinden boş laflara kulak asacak kimse kalmadığından bu pulların intiyakı makamına çıktığını (muvazene) refikamız yazıyor.

Zurnal gazetesinin New york'tan aldığı bir telgrafa göre(Flipin adaları hakkında teminat isteyen Almanya'ya Amerika cevap muvaffakiyet vermemiş olduğundan Almanya ile Amerika hükümetleri arasında evvelki gibi münasebeti dostaninin payidar olmadığı beyan olunmaktadır.Yunan hükümeti askerlerinin istimal etmeye oldukları (parane) tefrikarane tebdil olunmak emri vermiştir.

Yunan hükümeti zevküretliğiyle birer yeni ıslahat icrasından geri kalmadığı halde hükümet-i Osmaniye ıslahat isteyenleri birer suretile mahu ve nabud etmekle uğraşıyor.

Muezzendir benim nefsim bütün efradı milletten hayatım tahtı taamına alınsında cihan batsın beytine bi- hak masadık olmaya çalışıyor.Biz aldığımız menfur tüfenliklerimizi bir gün askerimize tevdi ederek serbest bir talim ettiremediğimiz halde yediği seleden hala sersemliğini savamamış olan Yunan o zaman sersemliği ile ıslahat askeriyesi ile uğraşıyor.Bizim için ahaliyi soymak ihrara hak tekallümden mahrum etmek üzere gece gündüz vasıtalar tahrisiyle uğraşmak.Herkes kendi çıkarına bakmak dururken ıslahat icra etmek memalikimize şerbet dağıtır gibi dağıtmak tahsilatı elde mevcut iken muhafaza-i şanı devlet ve millet uğrunda ihtiya-i zahmet etmek nemize lazım hazır firaz rahattır mis gibi uzanıp yatmak mışıl mışıl gaflet uykusuyla sessiz sedasız imranı hayat etmek cehti varken muhafaza-i memalik hususunda duçar müşkilat olmak nemize lazım.Rusya nın bahri hazz sevhilinde biz Müslümanların Rusya hükümetine karşı ihtilaf ve muharebelere olanlardan Türkiyenin teşvik ve tahrikatı ile isyana teşebbüs ettikleri beyanatına nazaran Rusya zaten eski tazminatı dafaat talebide meşru Rusya ya iltica eden yirmi bin ermenin tekrar vatanlarına kabul ve avdetleri hakkında bab 1 aliye verilen notaların ademi icrasından mugabber olan Rusya ile türkiyenin arası fena halde açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu gibi hadisadin süreti zuhuruna başka mana vermekten ise bilvasıta İngiliz ve rus muharebesi demek muvaffak olur.

Sahibi İmtiyaz ve Müdür Küfi Zade Mustafa Asaf

KIBRIS

Evvelce kore ye ihraç edilen asker tarafından da Müslüman mezkur birer muhasere edilmekle has olunan alçak ıspanya filosu mecburen limandan hariçe çıkmış ve Amerika filosu tarafından gördüğü hücumdan firara meydan bulamayarak mecbur olmuştur.bu rivayete nazaran kimileri o sonra elimiz yakalılar tarafından ihrak edilmiştir.bu muharebe emir erleriyle beraber bin üçyüz ıspanyalı Amerikalılar etarına esir düşmüş ve hile telifat vermişlerdir.amerikalıların telifatı yüz nüfus kadar tahmin edilmektedir.

Bu muharebeden sonra(sandiyago)lıların teslim olmalarını Amerikalılar talep etmişler ve birkaç saat müsaade verilmiştir.

Afrikaya garbide İngilizlerle Fransızlar beyninde bir musalaha akd olunmuştur.(İngilizlerle)mukavele namesi ismiyle(kuraursaye)de Fransa ve İngiltere komiserleri tarafından imza edilen şu musalehe name”protokol”i(yaptiname)yi ise İngiltere sefiri sır “müvensun”ve Fransa hariciye nazarı mevsiv(hanutu)tarafından güzellik kabul edilmiştir.

Çin’de İngiltere ile fransanın istifayı munfaat hususunda yekdiğeri haklarında besledikleri hissiyat husumutgarane Afrika yı garbi musailin dostane bir surette hal ve tavsiye edilmesine bakılırsa balade “arz”eylediğimiz vecihle aralarındaki sulh ve asayişin hiledar olamayacağını izah ediyor.

Rusya sefirinin kaskasyaya hicret eden 40 bin ermeninin sıratı mümkün ile kabul ve temin iskanlarını ve makdunya muaselesini bir an evvel hal ve tavsiyesine mütezemmin vüsayit bu hususta tekasül gösteriliyorsa kendisi asker sevkıyla isyanı teskin ve arzusunu cebren yerde gidereceğini melun-ı bab-1 aliyye bir nota vermesi yeni bir meselenin zuhurunu ihbar ediyor.

Limasonda neşr olunan “alışya” gazetesinin 25 haziran tarihli intisar edilen nushasında Girit ceziresiyle Kıbrıs ceziresinin İngiltere devletiyle mübsadale edileceği ve İngilterehilerin kıbrıstan çıkarak girite gideceği cehtiyle Kıbrıs cizresi Osmanlılar tarafından tekrar işgal olacağı hakkında faziletti mefti affında hayretlerine der saadetten bir fet’a telgraf-name-i resmi vurut ederek bir serveti limasonda birisine i’ta edildiğini mütezemmin bir makale ile yayılmış ve keyfiyet mumu ile mefta efendi hazretlerinden istifsar edildiğinde böyle bir telgraf-nameden katiyyen harbi olduğunu ve işin sırf bir aracıkdan ibaret bulunduğunu beyan ile süratle tekzibini talep edilmiştir. “Alışya” gazetesi galipsa rüyasında da tertibiyle uğraşılıyor.biz bu gazetenin yalancılığını daha Osmanlı-yunan muhasarabe-i gailesinde öğrenmiş olduğumuzdan o zaman attığı yalanların yanında şimdikinın sandal bile olamayacağı pek nazarda anladığımızdan buna da sair yalanlarıyla beraber başavra parçası gibi çehresine çarpar ve badema bu memlu aslı olunan kezb ve duruşun neşrinden hazır bulunmasını kendisine halisane tavsiye eyleriz.

Yemen ihtilaline dair bu hafta olunan haberler şayendekittir.

İhtilalin vuku’u hükümet hür tektir kuht ve galadan olduğunu ilan etmekte ve şirket telgraflarıyla her tarafı işa eylemekte istedi.Tan gazetesi bunu tekzip ederek isyanın vuku Ahmet Fevzi paşanın ihale hakkında reva gördüğü zalim ve gaddar azf eyliyor. “Tamis” gazetesinin bu babda verdiği malumat bir rucu anıdır.

Yemen de hal ve mevki emniyetli sürette değildir. Feyza paşanın isna-yı idaresinde ahalinden cebren ettiği tahsilatsiyesiyle hasıl olan isyanı vala-i cedit Hüseyin Hilmi bin efendinin asayiş ve sulhperurane olan tedabir ciddiyesi gerekir tesiri olmuyor.

Ahiren sudandan telgrafname müelsine nazaran valiye cedidi abluka altına alınmıştır.isyan günden güne kesmi şiddet etmektedir.şehrin ablukası kalkmış fakat ablukadan daha daha fena haller zuhur etmeye başlamıştır.vaka 1780 tarihindeki vakayı ihfa etmektedir.7000 imdadı askeri hareket etmiştir.istanbul dan alınan telgrafnameye göre yunan muharebesinden avdet eden zabithanei İstanbul dan tebik için çare aramaktadır.temiz gazetesinin viyana muhabirinden olup neşir ettiği bir kıta telgraf namede prens şarşorün girite vali gönderilmesi devli muhazama ile birebir rusyanın arzusuna kaldığını beyan ediliyor.cezirede bir meclis milli teşkil edilerek amirallerin nezareti ve meclisin raibi ile şimdilik idare olunacağı ve meclisin ilk vazifesi bir jandarmaya ilave teşkil ederek bir istikraz akdinden ibaret olduğunda ilave edilmiştir.bulgar kancıları Musevi(merkuf)tarafından resmen babı aliyye verilen bir notada askeri Osmaniye tarafından kuza vilayetinde 17 mayıstan beri Bulgar lara edilen tecfizat ve katilden bahs olunarak tahkik ve mana talep olunması üzerine 3 osmanlı zabidinden murakkip bir komisyonun Üsküp e izan kılındığı müstehberdir.asker osmaniyeinin hükümetten gördüğü zulum çektiği sefalet yunan muharebesinden inzar etmeye maruz iken jilet fitriyelerindeki insaniyet vicdanlarındaki ulviyet neticesi olarak tesali sahralarında hiçbir hrıstiyanı sui muamele göstermedikleri de yine ecnebler tarafından makamı taktirde ilan kılınmış olduğu halde Bulgar fencilerinin idarei umura memur olanları bür tesettü etmesinden vatanından aile aksetmek istemeyen ve bu cehle tahrım mülküne sebebiyet veren idarei hükümetin katiyen şüphe etmeyeyiz.siyasetinden hasıl olan bu tecavüzlüğü askeri Osmaniye ye isnat etmesi yine sevdici Bulgarlara bu vesile ile de hükümeti osmaniyeeden bir gülle kaptırmak fikrinden ileri geldiği izadei güvahittir.bulgar fencilerinin askeri osmaniyeeye vuku bulan isnadadı üzerine komisyon izamına bezli mesai eden hükümeti osmaniyeinin tesali ile Müslümanların ceftelkarını yakmak anbarlarını yağma etmek ve daha nice nice fecai acı eylemek yakmakta acı zalime rahmet okutan istimdat ve zulmünü(hükümeti hükümet)ve bu istimnat ve zulmün milleti yakıp kavurmasında(icabi hali zaman)namını vererek hem kendimizi aldatmak hemde

milletin baki kalmışlarını ifal etmek ve şimdiye kadar yüzlerce milyon İslam kanı dökerek teşekkül ve muhafazasına bezki vücut ettiğimiz hükümedi esasında sarsmak ve koca bir milleti netice batırarak hristiyan bir iki dini menfaat perestlerin evkarı şeyten keranelerini hasenat suretinde görüp milletin sukut ettiği durkai sefalet gözü yumarak kanımızı emni arzumuzu malımızı canımızı ayaklar altında ezmek isteyen hainlere bel bağlamışız.bundan 20 sene evvel devli muhazamadan madut bulan hükümetimiz bugün ikinci derecede bulunan hükümetler sırasına tenzil ettiği halde birinci derece isadi çaresini düşünecek ve öylede gayret göstereceğimiz bir de müstemdilerin ekmeğine yağ sürmek için hertürlü tezgahları imhimak gösreriyoruz.ecdadı azamız binlerce Osmanlı devletlerinin havan hamiyetlerinin bir karış toprağı terk etmek yoluna akıtmaktan çekinmezlerdi.şimdi ise hamiyetli dilaver Osmanlıların evvela vahivadı yine o yülek Milaslı olduklarını yunan muharebesinde toplar üzerine hücum eylemek el ve ayaklarındaki tırnakları sökerek yalçın kayalara sarp dağlar üzerine toplar tüfekler nakil etmek gibi hasaili osmaniye gösterdikleri hayfaki ifa müsteptanesi uğrunda her dernaf zil ve meskenti kabul eden hükümet secanı osmaniye sarf ettikjleri imgeleri,akıtdıkları kanları,arkalarında bıraktıkları başı dökülmemiş yetimleri müsulan huruşan gibi gözyaşlarını akıtan zevceleri ve bu halde ak saç ve sakallarını bulan ve ahir ömürlerinde evlatlarını gözleri önünde görmekle teamı dünyeviye mesrurane memnunname veda etmek isteyen ana ve babaları bir (panorama)gibi seyir ederek yakarak devlet ve milletimize şimdiye kadar yaptığı fenalıktan başka anadolunun ruhu mesamesinde olan İzmir limanına sefineyi harbiye sokmak isteyen Rusya dostumuzun arzusuna yine malumumuz olan yunan bahşi ihsan ile oralarda bulunan dindaşlarımızın anbarlarının bakmasına çiftliklerinin harap Suriyelerinin gasbı ve vekaret ve her şeyden aziz olan canlarının telef edilmesine sebebiyet verilmiştir.vicdanlarındaki alçaklıklar hasabiyle bu hale hasenat suretiyle neşir ve taanmin eden bethi imaye naşırırlarla müsebbimleri bu kadar mazlumenin ah ve vahilerin ishal ettikleri cenabı hakkın adalet ilahiyesine terk ve havale eylerba.

Ahvali Alem

Bu hafta alınan haberler kuvayı muazzamasının yekdiğerine zahiren gösterdikleri ruvi muvellat batinen besledikleri hasiyyat ı rekabetine ranelerine bizce ikinci şakik devamı temenni olunmalıdır.Kendi aralarındaki sulh ve asayişin münekkiti veya Halil pezir olacağına ihtı

mal verdirmiyor Devli muazzama denlen bu hayakil menfaatpersiteyenin birbirlerine karşı bu suretle devam eden hareket ihtiyatkeranelerini kendi lerine nisbetle hiçbir hususta ispat ve iktidar edmeyen hükmetisagirenin günden güne düşar intidat ve zevallerini intaç ediyor.mütessilan devam eder.şu acıklı hakikatı temin için ittiab zihn etmeğe hacet yoktur.

Dünkü ve bugünkü denilecek kadar yakın bir zamanda zuhur eden vukuetten numune arayacak olursak iki büyük ve şümülleri misal bulabiliriz ki mazide olanlarla istikbalde olacaklarla tatbik ve kıyas etmek pek sade bir şeydir.bu ikiden biri için hükümetteki şeyi cehalet ve taassup neticesi olarak küsrat ve vüsiati memaliki cihetiyle Avrupa ya muadil bir derecede iken o haris tamahkarların dehan müstehayerlerini teziz hizmet etmekten başka bir semere hasıl etmedi.

Dokuz haziranda pekinden(temiz)gazetesine işar olunduğuna göre nazaran hunig konuk civarında ikiz meyl merbuunda bir aranii vesianın İngiltere hükümete ibcarırını mubin konratı seyr kuludmak devralındı.ve caniliyamdan taraflarından imza edilmiştir.ilgiltere hükümetinin muvaki mezküreye çin hükümetinden talep etmesi bir harp zuhurunda aradığı müstemlikatının muhafazası için icar olunan irazı kavlanık senden miriseban,dibbar,hadiğın,lenteü,ceriresine kadar mümehdad mukavele namei mezkur şeraiti atıye ile edilmiştir.

Çin hükümeti mirsibayı ve dibba bil cümle sularını İngiltere ye icra etmiş harb ve gerekse sulh ve zamanda kendi olmak üzere bu iki körfezin şimali müstesna tutmuştur. Müddet icar temmuz bedayetinde itibaren dokuz sene devam edecektir. ona araza i mezkureyi elde etmeleri Fransa da şey i Fransızların pak hevai nan yanıg,değin temdit eyleyeceği şeytanın temin edeceği istifadeye olduğu zanna kuvvet vermiştir. bu hususta deba gazetesinin şayanı taktirdir. ikinci misal ise Amerika ile eski zuhur edip elanı devam etmege ateş hürriyettir.

Bir iki hafta makale müteveccia hareket eden büyük bir Amerika askeriyesinin bir kısmı kuvar limandan tahminen”santiyego”onun kavmiyle cihat şarkısında İspanyollarına uğrayarak esir düşmüştür. bunu mütakip beş Amerika “santiyego”nın cihat şarkısı “kayımına dar istiklamillerinin top ve pek ziyade halildar etmiştir. bu esnada Fransa telgraf kabavisi bir çok saatler muharebet teakir altıyüz amerikan askeri kuva çıkmıştır. bundan başka bir iki ufak teehhir daha ölmüş ise de İngiliz gazetelerimuavemete nazaran amiral sereu nidasında bulunup santiyago limanında ispanya filosu amiral kumandasındaki Amerika filosudur.

Bir çok saatlerden mera demekdir ki bu müddet zarfında koca kaplonun tamir edildiği anlaşıp tesbitle bir karış denilecek olan tuzla iskelesiyle telgraf kablosunun illeti edinir. edilemediğini terkiyyat osmaniyei itina müdahene iraei eyleriz.

34

Ifade-i Mahsüsa:

İstibdât ki ahkâm şer-i şerifin münhiye dadındır. Hükümet hazır-i Osmâniyenin en mergub ve makul âdetindendir istibdâd-ı ki muhrib esâs devlet ve mâhiy-i secâdet ve rahat millettir. Hükm-ü fermâ olduğu bir irâdeye münakkâd olan okuâm için mucib-üzül ve meskenettir.

İstibdâd ki muhafaza-i arz ve nâmus ve ân ve mâl hususların benî beşereihân ile olan hürriyet şahsiyi bülür etmekte bir ejderha helâhel tesândır. Dehan teslitana maruz bulunanların ahvari pür melalların yamandır ancak birgün ol vebde müstebdilerin seyfi adaleti ile o günde zor ve zebun bulunacakları bişen ve kemandır. Hifeki istibdad yüzünden mahvedilenler candır. Bu hafta dürrî saadetten olduğumuz havadisler pek süzeşli bir haldedir bir taraftan illeti istibdad olan lainler politika muthem nikiyle mazmun 35 kişinin mushir affı Ali olduğu ilan ve işaha etmekte ve halbuki diğer taraftan yense bu melunlar ve yerdekileri sahte jurnallerle ilminden 30 ve 1 okadarda dufi saire islamiye ve Ermenilerden taht tarkife elde bir miktar bulmuşlardır. İhrar imtak hovan cemiyetlerini akıtmayı bir kaç Rus ordusu batırmaya tercih ediyorlar.

Bu tevkîfin tek sebi meçhul imiş halbuki edilecek işkenceler malumdur. Bize kalırsa tale-be-i ulûmun esbab-ı tevkîfi gördükleri hallerin mâyr şeri şerif olduğunu söylemelerimi vuzuu saireninki ise sahralarını kızıl kanlarıyla bir lalezara döndüren 45 bin şuhedayı hamiyetin muşhetlerini düşmanların ayakları altında çekilmeyi Osmanlıların şanına yakıştıran Reas-i hükümetin tekrar Yunana iade ettiği tesaliyen meselesidir. Ermenilerinki ise yeni bir hadisenin zuhuru hakkındaki rivayet ile gömrükte bir sandık dinamit ve bu mubâk bulunması ve Ermeni komitelerle mucetdidin Osmaniye'nin mülhatten vatanın selametine meillefa saadetine dair fedakarlıkta bulunacakları hakkındaki şâbidir. Bu şaidenin musikiyeti Ermeni Patrik ormaniye'nin efendinin mahine gidere beş kani Fahsin Beyine mukalemelerinde Ermenilerin talep ettikleri islahata müntezer bulunduklarını söylemesi uzruna hünkar tarafından mubait

mesellü namahdut bir takım vaatler olmasıyla müşebbetir ve hatta malumat hususamıza nazaran Ermeni ve Türk komutanları arasında muvafakat hasil olması Revaiyeti istanbulaaks edinnee hemen cenuiye yeni bir komisyon gönderilip Ermeni komutanları ıslahat vaadi parer itasıyla ittihat fikrinden vazgeçirmek isteniliyormuş.

Bundan bir sene evvel Fenik Ahmet Celal Eddin paşa muhitinde karadağ eşkiyasından olup intikap eylediği şekavet metnuatten dolayı dört set olunarak der saadette muhakemeye alınması bela cera idamına hüküm olunması için idraken ona söyle beraber af şehaneye mushir olduktan sonra memleketine gönderilen ve icra eylediği şekavet üzerine karadağ prensi tarafından lediyi muhakeme üç sene mahkum edilen ve hemen zat-ı şahane tarafından merkumun öyle der saadete izamı hakkında bir kasa yazılan bir nâme üzerine icâb-ı icra edildikten sonra der saadete gönderilen meşhur meylu ile oraya giderek Osmanlı ittihat ve terakki cemiyetini tarafı şahaneden ıslahat vaadiyle neşredilen sarfı nazar etmelerini ihtari şahsı luziriye zaten bundan başka bir maksatları olan ifrat cemiyeti hemen tatil neşriyat eymiş valiye aybir muddet vaad olunan intizara edilmiş iselerde hiç bir semene zuhur etmemiş tekrar feryadcanhaddar içlerindedede vama başlamalarını imtaç etmiş idi eğerçi bu defa izam kılınsan komisyonundan edecekleri ıslahat vaadi öyle bir vaad ise ki öyle hiç bir vaadin icra edileceğine umumiyetle hasil edileceğinden bu yalancılıkların ortadan kaldırılmasına sırf mahsul olunması ezadei iştibahtır.

Şimdiye kadar haddimi mülk ve millet olanların birer süratle ifal ve imhası hususundaki hemmat selamet mülkü ve devlete münhasır kaleidi rüpasayr hükümetin hali hazırda gösterdiği tezali cebasi pürürahan bir saadet sermediye münhalib olacak ve elden kaçırdığımız ol senalara mütabil kusurları inleyerek hükümetimizin namı mecali iktisayi dünyanın her tarafında icra nufus edicektir. Carmimi haşre kadar bu meyer ve ihtiyal haizimdir ki olmuyoruz okucu ihtiyar gibi yunan hazırlasısının irtikap eyledikleri çiladene hükümet yunancadan istisar etmeye ehemmiyet vermemesindeki sır ve hükümeti acıbanıdır.

Makale-i Mahsusa

Kıbrıslı muhterem dindaşlarım şayanı tesipdir ki Kıbrıs'taki bir avuç müslüman dahi istanbul mifak ve rüyası ile buluştular.Bir din bir millet ile merbut olan ve daima ehut ve muhabbetle yaşayan fırka vahidesi iki muftelif fırkaya Müteferrik ve münkasım olmuştur.İstanbulda iki fırka vardır birisi zulme diğeri mazlumfırkasıdır birincisidınarı vacahi pürsat olduğundan mal vecaü için milleti mahvetmekten asla çekinmez mektepleri maktel ve müzepphasa ve işkencehaneye çevirir casusluğu iftira perdezalığı kar sever bilir ikincisi namusuna canını feda eder millet ve vatan perverliği vazifesi sevkiyle milleti istipdat ve esaretten kurtarmak davasında bulunuyor bu davadan vazgeçme zulumler cevrucefalarçeker sabreder.Bunlardan birincisi can ve mal ikincisi şan ve şeref kazanır.Ama kıbrısta boşuboşuna nifak ve iftilaf peyda oldu.Nasıl istanbul zülme-i fırkası istilahça lafsı hürriyet kelime-i küfür gibi telekki eyliyorsa kıbrısta dahi jöntürk lafzı muhakkir ve muhalif devlet mesobesinde kullanarak ıslah-i cevovcin hayri havva devlet olan bir fırkayı hedef mahkir ediyordu Jön Türk fırkası da muhalif fırkayı eski kafalı istibdat esaret peşinde zulme perest divu nahkir ve tezife ediyor birbirine suhi zanda bulunuyorlar hayf sapti hoyf suizan ise öyle bir belayı bebdırman hanımanevuzurdurki muhabbet ve ihsuti nefret ve adavete ve Allah'ın en büyük rahmetlerinden olan ittifaki en büyük kahrılardan olan nafaka tahvil ve yarri ağyâr ve dostu düşman eder hadisesiz hesapsız güne gün musâibin kapılarını açar.

İdâre-i devlet babında ahâlinin efkârı muhtelif olsun olsun ama ihtilaf efkâr birbirini tahkir etmeye ve adâvet ve gürz bağlamaya sebep olmaz.Mesela iki kardeşler bir hâneyi tefriş etmek istiyorlar biri acem hâlısı ve diğeri hindistan halısıyla tefriş etmek münâsip görüyor.Eğer bu ihtilaf bir birini tahkir eer ve gürz bağlarlarsa her insân onun tecin nene hüküm edeceği vâristedir.

Dikkat buyrunuz biraderlerim umumu Avrupa ahalisi ve parlamentoların idare ve erkani beyinlerinde umuru hükümet babında ihtilaf efkarı vardır ama bu ihtilaf hiç bir vakit nipak ve adavet ve hakaret şahsiyeyi tahvil yamuncir olamaz akıllı adamlar daima millet faidesi için ihtilafı ortadan kaldırmakla tevfik-i eftara çalışıyorlar. Hangi fikir ve rai berahin makule ile milleti devlet hakkında faideli olursa ona kemal müserret ve tazım ile hepsi tasviple kabul edilir. Kendi efkarlarından vazgeçerler inat etmezler birhanı makuliyetine bakarlar şahza hatır ve azamete ve o padişaha olsun müntehat ümidi ile karşı ehemmiyet vermezler.

Gerek eski efkarlı olsun gerek yeni efkarlı (Jön Türk) olsun hepsi bir millet ve milleti devletin sağdık hayrı havahi ve hepsini mutmai nazarı ve maksadı bir yeni devlet ve milleti beka ve selameti ve terakki değildir. Fakat muhtelif fiye olan kadiya budiski devlet ve millet hakkında hangi tarz ifadenin faideli ve mucip terakki ve felahi hürefadır. Acaba idarei honra-i müstepdanemi yoksa ihraranemi? Bu ihtilaf bir şey değil insan-ı halet alim ve ihtiyacat ve mukaddesiyyat zamanı epeyce anladığı gibi bu ihtilaf kendi kendisine refi olur gider. Ama su-i zan ve mifak bir zehirli yareye benzerki ittiyam-ı peder olamaz ve bir derde benzerki devası yoktur. Ondan vazgeçilmelidir yoksa helak muhakkaktır. Bu müselli mattandır ki idare-i müsteddame maniterk ve müzahim insaniyet olduğundan seran haram ve mevduddur fakat tekkik edilecek kadısı şuki devlet-i aliyenin idari-i hazırası idare-i müstepdanem yoksa idare-ü ihraranemi? İdare-i hazıranın idare-i müstebdane-i kahrına olduğu ishar-i mineşemstir. Kabil-i inkar değil eğer inkar ederse kimse inanmaz inkar eden ya divane yahut mütebbessibiz yalancı mahsum milleti aldatici sayılır. Çünkü herşey meydanda güneş gibi aşıkârdır. Jön Türk kâbil tahkir ve tefrim ve onun maksadı mesavap mı bu kısa müstefak ihtiram ve tahsin aferin maksadı kâbil tasvib mi? Ne olduğumu bilmeyenlere azıcık maddumat vermeyi münasib gördüm. Şöyle ki sultan Abdul Aziz zamanının müscib zevalı devlet ve millet dan idare-i müstebdane felakinden millet ve devleti kurtarmak için fedayan-ı milletten bir çok sayyıp veyeni efkar sahibi olan hasretlilenci Osmanlı can ve mal ve rahat-ı millet ve devlet uğruna göze alarak bir cemiyet hayriye teşkil etmişlerdir. Bu cemiyet büyüdükçe büyümüştür biraz zaman zarfında büyük umumu milli bir cemiyet sırasına girmiştir. Şehit Mithat Paşa ki erkan-ı devleti vucu-i milletten haddesiz hesapsız gayri tekşar-ı millet cemiyetin maksadını tasvip ederek münhat ve tüttefik olmuşlardır. Bu cemiyetin : Dam-ı binamında irfial olan Mısırlı Mustafa Pazıl Paşa nerhum cemiyenin insarlarından bir çoğunu beraber olup avrupaya gitmişlerdi ve avrupada havab ve gaflete talan-ı millet-i osmanıyeyi müthiş havab gerdanından uyandırmak için gazeteler neşir ederek milleti uyandırıp gözlerini açtırmak ve efkarını tenvil etmeye muvafak olmuşlardır. Bu sayede Allah'ın inayetiyle istikdad ve esaret aziziyeden devlet ve millet kurtarılmış oldu. Bu cemiyet-i harriyeye fransızlar Jön Türk ve ingilizler Türkişyenin parti yani osmanlının yeni fırkası demişlerdi. Bu cihat ve idare-i hazra-i müstebdane-i idare-i ihrarnace-i kakule-i tedbil ve tahcil ettirmeye çalışan osmanlı gayretinin şanını şimdiki Jön Türkiye yat ediliyordu. Osmanlı ittihat terakki cemiyeti dahil milleti şu istibdad vesaretten kurtarmak için fedayane çalışıyor. Feryat istindar ediyor bu bayade millete gayret ve mahiyet görmek istiyor eski cemiyetin maksadı bir vara-i gayri değildir ve şundan ibarettir (Mabadi varbendeniz).

Encümeni danış ittiasından espak hakim aldiye hindistanlı Seyyit Muhammed sadık hanhüseyini sahibi intiyaz ve müdir küfizade Mustafa Asıf bu kâr-i takdim ettiğim adrese arz eylediğim vecihle götürülecek nüshaları bürâca sarf ederek izhân-ı umûmiyi açmaya nâcizâ nei edeceğim hizmet ve gayreti kendime şarki bilir ve bu vecihlede zât-ı âlileriyle hukûk hâsil etmiş olacağından kendimi bahtiyar addediyorum. Efendim bâki sebat ve münain.

Şibi-ü nâtü Osmâniye:

Girit valiliğine hâdiv mısır Abbas Paşa'nın birâderi tayin edileceği havadisü şey'i bulmuş isede buna dair ne bir telgraf görülmüş nede evrak havadiste bir fukarıya tüsadüf olunmuş olduğundan bu havadisın kuş ayağında gelmiş olduğuna şüphe edilmez

----- Girid -----

Ehiran londrada vuku bulan bir müzakere neticesi olarak girid meclisi mülleyisinin inzimam raiyle amiralleri dahil cezirede bir usul idare tanzim ve tertip etmek üzeredirler.

(Arnavut Hududunda Ateş)

Muntaza nuru ve suriye hududunda vaki kahiyelerde şiddetli suretle ateş devam etmektedir babıali tarafından bu nevahiye luzumu mukadder imdad verilmiştir.

Belgraddan berline çeklen bir telgrafa nömede deniliyor ki eski sırbistandan gelen haberler nazaran bireben kazasından vuku bulan kaşıklı esnasında kırk kadar kuryeler mebettil reman olmuştur.Ateş suriye hristiyanlarıyla arnavutluk islamları beynimdedir.Bu karışıklığın sebebi bu iki asır beyninde vuku bulup henüz hali ve faslı edilmeyen bir çok kanal meselesidir bvı ateşli ihtilal gittikçe uluriz-i iştial olmaktadır.Sırplıların rivayetine göre mümtet nuru hristiyanları münhasır ve hucuma uğratmıştır istanbul muhaberemizin ifadesine nazaran mağdur hristiyanlar münte nuru havalisinde veraben kazasında vuku bulunan servüş hasebi ile islamlar tarafından fena halde zulüm görmüşlerdir.Buradaki muntetnuru mürhası benice muted bu ihtilal hakkında bir protesto takdim etmiştir.Bir kaç haftaya deyin sutiye ve mumtetnuru ve bulgar polonyaki memurunu dahi idare-i osmaniye'nin kavs-u vilayetinde odem-i imtizam ve münasebet ilgi hakkında şiddetli şikayetnameler takdim edeceklerdi.

(KIBRIS)

Hükümet-i osmaniye tarafından vaki olan tebligat resmiye zerran beraberindeki hristiyanlar tarafından islamilere ika edilen yama katel kasten ihrak hasebiyle islamların musabeleye mecbur oldukları dermiyan olunur.Asakir şahane mehal vekaye yetişmek üzeredirler kat-ı şahane-i hernev-i tebite mülevvekaneleri hakkında bila tevafük izhar mülahim! Ve işfak pederane! İhsas imalından olduğu cihetle muntetnuru yalancı eden hristiyanların ihrak edilen hanelerini yeniden inşa velev azamet biyetitlerinin hemaliyle iskanlarını arada buyurmuşlardır.Ferihi saadettin Paşa muntetnuru murahıslarıyla mean tahrihrat lazım da bölünenerk ihmal ve tekrasil-i görülen zabitanı taht muhakemeye alarak mucazat etmek üzere mahal vakaya izam havadis-i haberiyye kılınmıştır.

Rusya bahri seyyahi tutmasına muharrip isteminde dört harp gemisi daha inşa ve ilavesine emir vermiştir.düzen elinde hançer başın ucunda kailsincama havap içinde ol rahatla daim.

ÇİN

Pekindeki çin mürhası şanına kovan demiryolu hattının şimali nevu çevanık değin tam diri için hanlık konak şanikhayı vakalarından bşr şsteraz akdi için şiddetli suretle ısrar

ediyor.ingiltere ve italya sandıkları haitan demir ve maden kömürü imtiyazıtını daha temide muvaffak olmuştur.

MISIR

Sırrı her bir dincienir mısır'ın şimali cihetinde doğrusu gitmiştir.O müderriman mağlup etmeyince Kahire 'ye avdet etmecektir.

JAPONYA

Hürriyeti muhafaza karan fıkaları ittihadı idrak bir fıkrayı muhdiye teşkil etmişlerdirki hükümet kaliye çalacakları ümit olunur "fait beni"

MAKALE-İ MAHSUSA

Geçen nüshadan mabad:

Evvelen avrupa devli salikine dahil ve onunla hem-civer olan devlri-i aliye Avrupa devletleri gibi kuvvay-i maliye ve ulum ve maarife ve keva-i askeriye beriye ve bahriye v idare-i ihrarineda malik oldukca selametle olamaz devlet-i aliyece şair devli avrupanın nasıl olmuş oldukları derrice-i Türkiye'nin hasıl olması lazımdır.mübtai-i şerif insanı ve mübteki adli atıye-i rahmanı olan hürriyet-i selb eden şerlan aklen mevdut olan idare-i müstephane-i evlet ve millet hakkında zillet gibi helaktır.hürritesiz adl yoktur.adlsiz ilm yoktur.servet ise ulum ve fünuno mütevakıftır.hürriyetsiz millet terk-i din mehcür fevaid medeniyetten mahrum olarak kalır ahlaki fasid olur.millet rezil olur.çevirir beter mahvolur gider millet ve devletin beka ve sabmeti yalnız idare-i ihraraneye mutassıdır.bu ise meclis-i mebusanın küşalı ve kanun-i esasinin icrasından ibarettir ve milletin istediği şey de budur.

AHVAL-İ ALEM

Amerika,ispanya muharebesi namıyla müddetten beri devam eden bulunbacı kavgası ispanyanın mağlubiyet naralrıyla devli muazzamanın dost kapılarına dayanmakla neticelenmekte olduğu anlaşılmakta isede ahali pelde sulhu takrir ederse bir ihtilalin zuhurundan korulmak ta olduğuda cümle-i rivayettindedir.Balkan cehtinde sırp,bulgar biri vaadetti zemberi soğuşumuda geçti.Sırp kralı Sebaki Milan Hazretlerinin usul-i idare-i lirahte edip bulgarlara karşı bir muharebe açmak ile eski malubiyetinin acısını unutmak hevesine düşmesi ve hududa sevarı vesevk ve izan anmaması bulgaristanda aynı harekete sebebiyet vermiştir.

Bundan başka sırf osmanlıyla ve karadağ hududlarında arnavutları yinede devam eden muharebe ve müneza balkanı pek karışık hale getirmiştir.Şu bir sene zarfında müthay-i şarkı ile beraber asyada, hintafrikada sudan, avrupada, osmanlı viyanada ve buna müteakiv ispanya ve amerika muharebe ve münezaları sebebiyle dökülen kanlar telef olan canlar sırf istipdad ve vahşet nezicesi olup avrupa devri mazamasının istifadisine hizmet etmiştir.Devri meşaril yemin bir taraftan salihan devamını arzuda gösterdikleri gayret diğer taraftan istifadeleri için iptiham ettikleri hareket-i rabbii müskun ucunda kaile-i cilalı kaldırmakta sarf-ı nazar daha yenilerini terlif etmekte olduğu şimal-i abisinin karadağ hediye ettiğimi mıhmat-ı hüriye bat-i vad-ı tabiye ile balkanda zuhur eden karşılıklı ispata kasidir.Bu osmanlı dostunun şu hususuna ki emel-i yeganesi sırp karadağın ilhak ettikten ve bosna hersekide ilave eyledikten sonra bilahare sudacı bulgarlarla birleştirerek devlet-i haliyaycı osmaniyeye karşı kasfetli bir düşman ve casuda getirip iktida-ı halde-i osmanlıyı sarsmak ve bir nefer moskofcanı

çıkarmadan anadoluya istila etmektir.Fakat balkan hükümetini bu halde ifrağı hiç bir zaman avusturyanın menfaatine eylenmeyeceğindendir.

Avrupa efkarı ikiye iktisab edecek ve devlet-i osmaniyye istibdad idare-i zulme ce hasiyet-i şimdiye kadar karargah ihrar itti haz ettiğ i mermere diplerine atıpta bu inkisam-ı efkardan istifadeye koşarsa tabii bulacağı kavuşanmaya müttefiklerle Rusya'nın efkar-ı istila civyanesi herc-ü mere edecek ve terakki istibdad uğrunda Rusya muharebesinde vücuda gelen mağlabir seyyiesi olarak kaybedilen avrupa efkarı ileriye iktisap edecek ve devleti osmaniyyeye istibdad idare-i zülme ve hasiyet-i şimdiye kadar karargah ihrar itti haz ettiğ i mermere diplerime atıpta bu inkisam-ı efkardan istifade-i koşarsa tabi bulacağı kovuşamayıp müttefiklerle Rusya'nın efkar-ı istila güyanesi herc-ü mere edecek ve terakki istibdad uğrunda Rusya'nın muharebesinde vucuda gelen mağlubiyet seyyiesi olarak kaybedilen mevzilerde memalik-i Osmaniyyeye inzimam eyleyecekti.Zaten Avusturya hükümeti beş seneden beri Rusya ile çarpışmış olup ancak ilan-ıhurriye kendisi ve bırakmak istemiyor Sebura ittifal meselesi tedavi olduğundan hürriye kendisi sebebiyet veed olursa infaktan istifade edemeyecektir.İngiliz ve Rusun ikiyüz seneden beri düşman olduğundan her zaman için fırsat derşurab gece kafasını asmayı arzu eder.50 senelik terakisi ile kürkberan ve kırsebebran Avrupa hükümetlerine muadi bir kuvvet peyda eden Japonya ise Çin ile istediğ i muharedele kazandığ i memaliki mal edinmemesi Rusya'nın müdahalesinden ileri gittigi için mintehayı şerkiylede moskova bir hasım can vardır.Zaten Japonya Avrupa'ya efkarı siyasedinde rai vermek selahatine muzhir olmak için Avrupada bir müstemli kat elde etmek istiyordu ve bütün içind Suriye kıtasından muadaen musait bir yere bulumayacağından Rusyaya karşı düşmanda sorunlar oluyor.Binnaanealeyh devlet-i aliyeyi osmaniyeenin Rusya'dan edeceğ i ahzi intikam hususunda kazanacağı müttefikler pek kavileşenmeye iselerdebunları elde etmek için lazım gelen tedbirin itti hazma hayfabi devlet-i osmaniye zer-i kader teyşis etmemektedir.

MUHAREBE

Kıbrıs gazetesi sahibi imtiyazlığ ına anıder saadet

24 haziran 314 izzetli efendim! 2 gün mukaddim refilşamdan beri dairede gizlice olmaya bir gazete tutuşt u.Birarakiomaklığ ımı tavsiye etti. Vazifemi bitirip bende hemen geldikten sonra kemal tahalikle okudum ertesi gün refikimle görüştüğ üm zaman mündelitacı hakkında ki fikir ve tahsin yolla birkaç sarf etti.Bendeniz ise hürdür.Hürriyetle zebir destanını bahtiyarlıkta ama numune gösteren koca ingiliz hükümetleri senelerden beri Kıbrıs ceziyesinde bulunmuş bu gibi semere ler vereceğini ayan eder.Tahsin birşey olmadığını söyledim. Meğ erse hata etmiş im cenab-ı hakka islamiyyeye şer'i şerife adem-i riayet bu bir bela gibi müsellit ettiğ i cihan tabietlerinde merkez olan dünyalık istifade-i şahsiye madde-i mersiye-iAvrupa afkanı ve izhanı umumiyeyi tesmin yadigarları bulunuyormuş bu gibi Allah'tan kuldan utanmaz yazdığ ndan herikisinden başka inanan bulunmaz edalı istediğ i kadar bağırsın hrisstiyenlik taşı içinde nur-u Muhammedi bir kaya ile nasıl intişar eylediyse de şimdi de idare-i osmaniye zat-ı aliyeleri gibi hayır millet tarafından ilan ve ifhanı basada her tarafça yunan muharebesinde temin bekaye devlet hukuk ve ırz ve namus millet uğrunda dağ tepelerine top çalmalş için tırmandıkları yerlerde tırnaklarını gaziler tarafından dünyadan sürüklenerek hazrete götüreceklerdir.bugün reusayı idare-i 3 günlük ömürlerini kendilerine olan koca bir imlleti mahrenetle hicap,rahmet okutuyorlar.Allahtan korkarak ifratı düşünülüyor.O halde aşınan muzır din ve millet olan hane bekleyeceğ iz ve millet istibdadın yişecikleri yerlerden dahile doğ ru nur-i hakikat yağ ının umum-i millet-i naciyeyi ahvalden haberdan mahu olmazdan hukuk mansubcuize vakit bulalım ve ikaasadağ ı hamiyettoprağ ında zizin gibi gibilerde ve ümit hizmet olmadıkça önümüze çıkılacak nefesimizle amacı olur.

Adet 304 yedinci sene pazartesi 6 rebiul evvel 1316

Şer aidi iştır

Lefkoşa için bir seneliği beş şilin dâhilinde kazalar için sekiz şilin memaliki Osmaniye için posta ücreti ile beraber bir seneliği 48 kuruştur.Osmanlı posta pulu dahi kabul olunur.(nüshası bir kuruştur)

Mahalli müracaat

İdare hanemiz Kıbrıs ceziresinde Lefkoşa şehrinde saray önü meydanında daireyi mahsusadır.umuru idare ve tahririye için sahibi imtiyaz namına müracaat olunur.Gönderilen evrak gazeteye terc olunup olunmamasından matbaa mesul olamaz.ila natın bir satırından 2 kuruş alınır.

Şimdilik haftada bir defa neşr olunur.11 Temmuz ifrancı sene 1797 siyaset,edebiyat ve fûnundan bahseder.13 temmuz Rumi sene 1314

İFADE İ MAHSUSA

Siyaseti idarei Osmaniye sebebiyle Avrupa dubaracılarının koymak istedikleri külahlara millet tarafından müdahale olunmamak fikriyle İstanbul gazeteleri orta oyununa çıkan pişkarlar gibi yine sahte durlar takılmaya ümmedi Muhammedi oyalamaya başladılar.mal,can,ırz ve namus,vatanlarına el uzatmak isteyen düşman dinlerine tesaliye ovalarında parlattıklarında şemşir cellatın aksi tesirini istanbulda yüksek bir mevkide istihkamlar arasında nazargah ibrete carit yeranı dilevaranı osmaniye'nin kükreyişleri hainleri korkuttu...

Masiyeti telalü gazetelere emirler verildi.milleti aldatmaya başladılar.düşmanın top,tüfeği ve sütünü senden teflis lüşh edilen bihadar gazilerimizin bu gibi şeytana ta gani olarak vücutlarının her zerresine bedel ettikleri bayrağı terk ettikleri şüpheli idi düşündüler:buna da çare buldular.devletimiz yunan adalarını alarak yunanlı şu kadar tazminata mahkum edilecek ve bu adama bu kadar haraca bağlanacak gibi ibaresi böyle düşünmekte.aciz göstereceği şeytanat icra edildi.o bahadırlara sessiz sedasız teselliyadan çektirildi memleketlerine iade edildi İstanbul geniş bir nefes aldı.fakat iş bununla bitmedi istanbuldaki heyecan göze çarptı.bunun da devriye kolları tesbit ve bir arada gezen iki kişi tevkif edilmek ve menfalarda teksil nüfusa çalışmakla ona alındı zaan olundu.mütekiben yeminde vali ve kumandan bulunan Ahmet feyzi paşa hazinenin senede bir defa tahsil olunan ve birgünü her aya tenzil eylemesi ashabı servetten bulunupta servetin kısmını hediye etmeksizin rahat kimseyi yaşanmaması canilerin hastanelerden rüşvetle salıverilmesi mahkumlarda icrayı adaletle meyiden vermemesi velhasıl fukaranın ayakları altında üzülmüne sebep vermesi ve her hususta bayağı(layeselamma yefal)makamındaki kuvveyi kahire hükmünü bulunması gibi hareket barbarasından şikayeti mütedemmin yazılım İstanbul a taktip bulunan muhtarların bir semere hasıl edememesi zalimin bir derecesinden beyzar kalan ahaliyi imam hamid el dini riyaseti altında silah bedel olarak ortaya atılmaya mecbur etmiş ve kemal dehşeti ile bu günkü ihtilal meydana getirilmiştir.işte bu ihtilal bu gün bütün cihan nazarında isabet hakikat etmiş ve tezkinini emrinde silah altına alınan redif taburlarının bir deriye itibarlarıyla sabit olmuş iken milletin güzellerinin yalan alçılarıyla saymak ve daha doğrusu güzelin önüne perde çekmek gibi iblishane,mecnunhane reşriyat ile uğraşan bir takım edepsiz gazetecilerin

tulumbacı varmı hazeyyanlarla bu hakikatı set etmek istemelerine yalnız bize değil hatta ahalide en cahilleri böyle kahrkalar ile gülmekten kendilerini alamıyorlar.hükümeti Osmaniye ikmal Kürşat olanlarla her türlü fenalığı itikattan çekinmeyerek gittikleri yerlerde ilan istiklalîyet hüsne düşenleri pençeyi kanun adalete çarmak yerine daha büyük nüsendelef geçirmekle mükafat etmek istedikçe bu gibi fenalıkların hiçbir vakitte onu anlamayacağına başka bir çok kavaslı daha zuhur edeceğini umur müsellemedendir.

Az cihale istiklalîyet arzusuyla ihlali memleketi ihtilali cüret ettiren Ahmet feyzi paşa gibi hain devlet ve millet olanları cürretiye oldukları hıyanet ve cibanetten dolayı idam etmek lazımkən beyhariş mermuriyetle bağda da göndermek ve birkaç seneden beri havalei mezkûrede ter türlü asayiş iadeyi himmet ve ahaliyesini saadet hali ve temin ve istikballeri yolunda sırf gayret eden recep paşa gibi guyur millet perver bir zatı aliyesi feta öyle bir dünü bir half etmek musallü idaresizlikler devam ettikçe memalik mahrusei şahanenin hiçbir tarafından bu adama müsellimat namının işidilemeyeceği gibi ihtilal nardahı dahil rabic muskunda bulunan devlet ve milletleri sersem edeceği ve bu yüzden dost Enderun müdahale olacak Avrupa devletlerinin neticesine düşecek memalikimizin tehlikesaiye imkan kalmayacağı baba vedergah bulunmaktadır.

Hiç şüphe bu kadar ki meşarılıyanın bir müddeden beri çalışıp çabalayıp ta husule getirdiği asayiş memleketi feyzi paşanın bir sene değil bilge bir ay zarfında pemali kahire ve istibdat edeceği varisi çok geçmeksizin o hava "Lenin " dahi şüphesiz yeminden daha berbat bir halde ilan isyan edeceği ahval sabıka ile müsbettir.

Düşünülün ki hürriyet vatan padişah müşerevat,ıslahat,bahriye,yaldız gelmelerini ağzına gelenler mermere denizlerinde yüzdürülmek.

Salinen ulum ve funün neşriyatına ne kadar ihtiyacımız olduğu aşikardır.son zamanda dolayısıyla bu son zaman da neşriyat avam ve funun görünen terakki cüz kabil inkar değildir.ama bu pek az gayri mahsus bir terakkidir ve gidiştir.bu gidişle menzil maksuda fasıl olmak muhalet kılındandır.oraya da olduğu gibi Türkiye de dahil neşriyat ulum ve funun hakkında müsaade vermelidir.matbadai serbestdei tam vermelidir.düşman muarif olan kabulı tapiç muaynenin usulu gayri makul olan etmelidir.neşriyatı ve denfiri evkarın yegane zürriasi matbuadır.matbuat onura muarifle hahanı tenvir eder ve hem eman ve asayişin yegane muhafaza vehamiyesidir.matbuat korkusundan nabice ifa irtikatından insan ictinap eder.serbesti matbuat hasıl olmadıkça millet cehalet ve sefalet ve istimdat ve zulüm işkencelerinde üzüdür kalır.bu ise milletin ammeden ve kasıttan ifna ve mahvetmek demektir.salisen ileride padişahımız olacak şahisalarımızın talip ve terbiyeleri Avrupa şehzasedelerinin talip ve terbiyelerini olmalıdır ki cezayifini bilsin ve müstahsil suretiyle ifa etsinler.bu makasut hayriyeyi istisaiye teşbisatında can ve mal rahat ve cahiyet varan vatan ve diyarı veda eder.ömrünün son nefesine kadar çalışır ve bu teşbisatta ne altınlar ne nişanlar ne memuriyetlerin tam ivaz kacadırabilir nede hufi can hufi haps nefi mali olabilir.zulmü elinde cefri cefa çeken menfayei vatan kız dine kadar gider.katıl olur yine vazgeçmez.sabreder çalışır.o nadanı kafile millet ki anın ferai fûravehi için böyle belalar baş sokmak zulmenin iftiralara aldanarak ama milletin akıl çocuk sayarak daralmaz affeder.yine Şevkili millet istimdat ve esaretten kurtarmaya çalıştılar.budur seruni terk ve anın maksadı. Rehber gazetesinde zikr olunan ahvali son terkik ahvali değildir.son terk eden pek uzak bir menful kahlukun ahvali ölmelidir.son terki millet devleti aliyyede teşkil olunan bu cemiyete iştiraki en büyük inayet adeder.hiç bir kuvvet içerik olamaz.zulmenin zulümlere çıkar aç çıplak,bir ilaç kalır ama millet aliyyede birazcık mezurayı verir bir söz bile söylemez rehberin zikir eylediği menfur mahluk son terk olamaz yadı benarı pursat olan gazeteci birkaç para kazanmak için iftiraperdazelik sanatında ki mahareti göstermiş yahut gazetecinin tanıdığı menfur mahluk jön türk değildir.eğer jön türk fırkası anın muhalif zulme fırkası gibi ahlaksız namusuz on paraya devleti milleti kurban eder itari felek gibi olaydı millet uğrunda bu cefalar

zulümler çıkmazdı rahatla yaşayabilirdi.ama jön türk serveti namusdur.rahat ve asayışı ise sabır ve kanattedir.ümit ve meşguliyeti vazifesi dahi milleti istipdat ve esaretten kutarmaktır. Bu ne büyük şallı meşguliyettir.bu ne maksut vazifedir.onun için jön türk kırkası umuma insaniyet ve hususa millet için mucip şeref ve iftihardır. Bu milleti istiplat ve esaretten kurtaran insan şekliliginde müteşekkil olan ve müsennin bir rahbetrananidir.

(küntüm hayra minhu ehrecet linnesi te murune bil magrufi vetenhevne anil münker)ayeti kerimesinin mushir alisami ve kahhar ve müntakim hakiki tarafından müstep dini kahr eylemeye memur olan mülain cemati ve firavunları bahir etme gerek eden yenice istipdatında milleti kurtaran hizbulhayrdünanın için herbahaber akil ve hayr havai İslam olan nazarında saddı hezaö Tahsin ve aferine müstehat namuslu hamiyetli müneccih millet bir fırka İslam kabul ihtiramdır.

Onunla ihtiram ve Tahsin ve aferinne müstehat iken sui muamelede bulunmak umumen insana ve hususan müslümana yakışmayan cehil ve hak nasinaslıktan beter kabul nefret bir muameledir ki böyle muamele eden zat indillahta ve indelnası münfesir ve mesuldene oyulması meydana Avrupa devletlerine geliye çalan büyük fuat paşa merhum hazretlerinin buyurduğu gibi bende acıktan acığa arz ederim ki ben hep Avrupa yi gezdim kemali dikkatle her şeye baktım doğrusu bu ki avrupanın hem civarı olan devleti aliyyenin idaresi devli Avrupa gibi idarei ihrasesini olmadıkça ve Avrupa ki neşriyat umum ve funun vesair terakkiyata vasıl olmadıkça devleti aliyye ve milleti Osmaniye yaşayamaz.nasıl arslanlar kaplanlar kurtların civarında öküzler,koyunlar,keçiler,yaşayamaz bu hal cehalet ve sefalet ve istimlat ile devleti aileyi Avrupa devletleri civarında yaşayamaz nura karşı zulmet kalamaz kaçır tabiidir. Jön Türk ilhak ba elediği onur ile devlet ve milleti müthiş bir tehlikeye düştüğünü görmüş ve anlatmışlar hem güzel anlatmışlar(Yaşasın jön Türk)Milletin en sadık Hayri havai olduğundan onu bu müthiş tehlikeden kurtarmakiçin yegane ve makul çevreyi necat gösteriyor bu fenamı yapıyor ? Ya birkinayemi ? ondan başka meramlarıgünahları bukadar bilmemiş eliniz biraderlerlerin AVRUPA tarzdarası ve ulum ve fünün ve sanata hilafi şerci aşrif değildir ve olamaz.Akla makul olan şey nasıl hilafi sır-i olabilir Ulum ve fünunda abri gayri değildir. Hepsi birdir.Baştanda zuhur etsen yemeğede ya Pariste culuhkar olan nerede bulunsa oradan almalıdır. ETUBUL İLME VELE BASİR Hadisi şerife amel pira olmalıdır. Parlemento yani Meclisi Mebusan tarz idaresini hilaf şehri dini pek ahmak pek cahil ve düşman nurki medeniyettir.parlementoda istifade şuradan başka ne var şura ise fasz ve pek matbutdur.her bir hain katai seriyyei ve aklı ile müsvet ve caiz olan kanuni esasi ve meclisi mebusan birazcık böyle şann ve memnu aklın ve mensurdaydı.bizim emir el müminin abdulhamid han gibi müteşelli ve aklın mukaddes takva ve mensul aklı hiç birikatını kemal esrar ile kabul ve ecra edemezdi ve kanuni esası ve meclisi mebusan hilaf gayrı olan lema hilafetinde bulunan cihfa maarif vurşmai oldum mesaril gibi işhası nefi ve ve haps ile mecal vermezdi.çünkü şeraiti ahmediyye muavık söz eyleyen işhası sözden tuğlayı mücasat vermek yalnız zahir değil belki küfür bediyye olduğu da ishar münessirdir. Böyle küfre münçir olan nasıl bizim emirel müminin yapardı.bu icazetten dolayı nasıl ulamayı din tarafından Emirel müminin hazretlerine teşekkür nameleri taktir edilebiliyordu.(mabatı var)bende kızencümen danış iadesinde espak hakimi adliye Hindistanlı sadıkhan hüseyini sahibi intiyaz ve müdir kufizade Mustafa asıfıdır.

-37-

Bakmasında bil istifade bendenize karının açlığını işaret etti.Elleri ayakları tetraburdi birden bire bir iki adım geri seri giderek arka üstü düştü ama birader biraz su diye bağırdım herif tanımadı bile !sağıma soluma baktım bir damla su yok ne yapacağımı şaşırdım bu zaman şiddetli bir kere bağırılmışım dışarıdan duymuşlar koşmuşlar ben denize gülenleri görüne yahu insaf ettiniz bu biçareciği bayılmış biraz su yetiştiriniz dedim içlerinden tanımadığım bir genç

koşarak bir bardak su getirdi sabrettin bir çore gözünü açtı Ah conlar yürekler dayanmaz bir halde huncağıza ağlamaya başladı ben denizde göz yaşlarıma fosit nademide böyle bir halde omuzu başıma birisi dokunduğunu hissettim başımı çevirdim bizim nebici efendi yarım saat mütettimiz dedi öyle birde cellot soğurnlı herifse karşı söz söylemek evelce kendi üzerime davet demek olacağın pek olabildiğinden zoruri mutaetle o hamiyetli din daşımı o felaket girdabında oçamlı bir insanlar mezarlığı terk ederek kendisini övüş büştende birdeta sakıttıktan soru hapisane kapısından dışarıya çıktım işte saye-i adalet vayede.İstanbulun her tarafı bu gördüğümünden bin kat ziyade işkencelere makam olmuştur.İşte müslümanların çektiği cevalar bunların hepsi bugünkü adalet sayesinde icra ediliyor.Hala istanbuldayım mulid illa niye görmedikçe gidmeyeceğim şimdiden ihtiyara riayetler devam ediliyor.Her tarafta tedbir lazımai mühimme hükmüferma,bakalım bu mulid illeyi bize dehane ilkeyler gösterecekler. Emin olunuz mevlid elini soy ettiğinden sonra bir ikinci mektubumu alacağız ondan sonra memlekete memleke te avdet edeceğim yazarım şimdilik muleffüf pusulada ki avdet edeceğim yazarım şimdilik muleffüf pusuladan ki adrese olmak üzere ingiliz pastahanesine bir kuruş taveriniz

İmza :mim-şın

ŞUUNATU OSMANİYE

İstanbuldan berlin gazetelerine yazılan bir mektupta zatı şahane tarafından meşir devletlu ethem paşa hazretlerine irade buyurulan söz lerdan mevsukan rivayet olunduğuna göre mesaretye muhabereden avdetlede saadette geldiği zaman huzur şahane neye kabul edilerek muzhir tatifat olmuş vezat-ı şahane tarafından şöylebir nutuk irade kılınmıştır. Paşa gazi namını aldık gazi ile şerefine nail olduk ilerde bu nam ile ya dedileceksin bugün kemalat oskeryesen istifade edilecekcekse tekrar ümit varımı bubun için ünvanın şimdiden ialn edilen üzereirade ettim

Zatı şahane şu ifadesiyle vumli cihetindeki uygunsuzlukları beyan etmekle beraber bir an evvel ethem paşanın istanbuldan çıkmasına sebep meşkulad edilmiştir.İstihbarat musukamız nazaran ethem paşa zatı şahane tarafından kuşude olunan bir ziyafetle dahi bulunurak nail mukafat olmuş fakat yunan muhaberesinde ihraz ihraz eylediği muzafferiyet ve muvaf fakiyet umumun his nazarını mesarilye cahsu vermiş olduğu verilen sahte vurndler basıtasıyla mebine bildirildiği cihet ile zatı şahanenin bu yüzden düçar olduğu husuv vetelaş meşarilye edhem paşanın rumeli ordu kumandan lığına tainiyle istanbuldan biran evvel hururunu badi olmuştur. Biçare kahraman gördüğü işe mukabil milletin pek büyük aferinler kazanmış fakat padişahdan acı acı tektiflerle istanbuldan tablid edilmekten başka bir mükafada kesbi muzhiriyet edilmemiştir.

ŞAM

Geçende şam şerifinde bir haneye bir takım kadın misafirleri geldiklerinden hane sahibi ikramen birer kahve takdim etmiş. Fazla gelen bir fincan kahveyi de kendisi içmiş aradan 5-10 dakika geçer geçmez herbiri vec-i sararak oldukları yerlere uzanarak irtihal etmiş iselerde içlerinden birisi düşer olduğu hale-i bir çare-i tebutak üzere hanesine koşmuş fakat kapıdan bir dolum kadar tebait eder etmez sokak içinde düşerek vefat etmiş.

Keyfiyet polis dairesince istihbari edilmesi üzerine hemen hane-i kordon elletmiş ve tabiyyeler tarafından gerek meyyitler ve gerek hanenin etraf erbası muayene ve tehari kılınmış isede mevtalarda zahip oldukları hastalıktan bir eser bulamamışlar itba bu halde kabuk ulade meark edecek tatkikat ve tescisatlarını artırmışlar ve nihaye mevtaların zahip oldukları hastalıktan bir eser bulamamışlar itba bu hale kabuk ulade merak ederek tatkikat ve tescisatlarının artırmışlar ve nihaye mevtaların yeni başlarında ve dikkat ötede beride atılmış

bir kaç kahve fincanı ile birde cezve bulmuşlar evvele fincanları ve saniyen cezveyi muazneden geçirdiklerinde cezvenin içinde ölmüş bir akrep bulmuştur. icra edilen keşfiyatta kadınların vefatı kahve içindeki akrep zehrinden neşet eylediği etibbe tarafından anlaşılmısıyla hane-i mazbun kordan altından çıkarılmış olduğu mahalle havadisindedir.

GİRİD

Girit muhteriyet idaresi şimdilik devli muazzama emir leri dahi birlikde oldukları halde bir millet meclisi teşkiliyleri dahi birlekte oldukları halde bir imlet meclisi teşkiliyle idare edileceği geçen teşhanımızda beyan kılınmış idi bu hafta evrak havadis içindede buna dair bir fikir görülmemiş isede reryan madeden anlaşıldığında nazaran bir ateş jar jörün cezeriye vali tayinde gösteren dört devletin inzimam ra'ive muvafaklarına değin orada bir meclis millinin teşkiline yine devli muazzama tarafından karar verilmiştir.

HAVADİS-İ HABERHİYYE

Bir muddetten beri alem matbuatça mucip bahs ve makal-i vafiva nade bais kıl-u kal ve bize neticiyi intac etmeyerek layinkata devam etmekte yazanlara devam etmekte yazanlarda değil dinleyenlere bile müsterap istisgal ve infial olan amerika ispanya kızan vadilerinde trablugarda muhte hanelerinde inletmek beşiktaş habishanelerinde bab-ı senetiye ziltihanelerin de taş kaşla işkence gahlarında oturmak yanmak için bulundukları yerleri sulanmak gibi bin bir türlü eza ve refahlarda diyarı ademe göndermek muvafık adl ve hakaniyet add edileceği halde bir vilayetin illeti üstüne getiren ahalisini metbu mufhamlarına karşı ilan isyan ettirilen bir hainin vücudu dünyadan kaldırılacak yere becayış memuriyeti cehti iltizam ediliyor. Kanun namına sorarızki bu idare-i idaremidir?

Pek iyi bilmelidirki hükümeti osmaniye bu mesalik mukimede devam eddikçe hiç bir tarafta gaile eksik olmayacak geçmek sizin ya ecnebilerin mudahale-i menfeatpersitanesi veyahut hükümetin istipdat kaharanesiyle millet-i tecibei osmaniye hükümeti muazzamai devlet aliye mahv olup gidecektir.

HAVADİSİ MAHALLİYE

An dairei mearif

Cezire dahilinde kain bir cümle mükatip ibtidai islamiyede istihdam olunmayı arzu eden muallim efendiler maarif kanunu mucilaince heyet mahsus sadi huzurunda imtihan vermeleri lazı madan olduğu cihetle atide zikir ve tain olunan vekkat ve mukaat bu gibi efendilerin imtihanları icra kazanacağını beyan ile kesb müfehhirrat eylerim (Lefkoşada mahkemei şerriyede)(10 agustos ile 15 agustos 97)

İş bu imtihanlar isa mıyla zirde mahrur zevat-ı kiradan mürkip bir heyet tarafından icra kılınacaktır.

Reis ülhakkam eşşeri fazileti muhhamed veriye efendi mektep idadı malum evveli rüfatlı Ali Rıza Efendi

Muarif mahalliye memurlarından refatle Ahmet Cemal efendi imtihanda iradı olunacak usule

- 1) Muallimin malumat umumiyesi hakkında irade olunacak usule tahriren ve yalnız Kuran-ı Kerim vekıraat Türkiyece icab eden tecriyeler şifohen icra kılınacaktır.
- 2) Usul ü ceddideye tetkiken tedrisi hakkındaki iktidarların muayinesi için otide mahrur ulüm ve fünun dan vuk-u bulacak esiliye mualim efendilerin tahriren ve bazen dahi

şifahen cevap vermeleri lazım gelecektir. Kuran-ı Kerim tecvide tetbiken kıraet ve talimi

BE:Akaid islamiyeye müttemak mesai esasiye

PE:Lisanı osmaniyeinin kavaid sırf ve nahve tatbiken kıraet ve tefhimi

TE:Lisani Arabı ve farisinin malumat evliyasına mütthath usule

CİM:Fen coğrafya ve hesap ve tatbikatı

HA:Tarih İslam ve Osmanı hakkında malumat mecmule

DAL:Hasan Hata

Mukaddime icra olunan imtihanlarda şahaadet name ahziyle kesb ve istilhak edemeyen muallim efendiler ile yeniden imtihane dahi olmak arzu eden efendilerin beladı era-i olunan müdeet zarfında lefkoşaya gelerek imtihan vermeleri iktiza edeceği ihtar olunur.

23 temmuz sene 98

meftuş makatie

Casaya ispansır

MUHABERAT

Kıbrıs gazetesi sahibi imtiyazlığına ander saadeti:

25 haziran sene 314 efendimiz:

Bu mektubumu der saaten gönderdiğim için bendenizi istanbullu zanetmeyiniz.Bu gün istanbula geleli tam bir ay oldu.Bu bir ay için de gödüğüm halleri bir sene de tarif etmek mümkün değildir. Her adım başına arı gibi hafiler insanın etrafını sarmış muttası tazziye fırsat tahriyesiyle uğraşır bu bir ay zarfında iki kişi bir kahvehanede veya bir kiraatha nede oturupta bildiğim ahab ile yarım saat görüşemedim.

Ne zaman sokağa çıktım sağımda solumda abus oluca geriyel munzircehennem zebanisi gibi adamlar görebiliyordum ki herifler adımlarımı sabırlar omuzu başından arınmıyordu. İstanbulda gelişimin sebebini anlamak isterseniz ahabmdan birinin işkencegah ihrar içinde yuvarlanmakta olduğunu haber olduğunda muhakkak anı görmek için uzak bir yoldan gelmişidim.

Teesüf ederimki iki gün evveline kadar bab-ı zabitiye ye mülazimat edercesine günde iki defa gittiğim halde her gidişimde yarın ve adıyla dönerdim. İşte iki gün evvel güç hal ile o hamiyetle ahabımın yanına duhul için yarım saat kadar ruhsat alabildim.bana birisini terfik istediler anın delale tiyle o mahal menhusura vasıl oldum. Biçare beni görür görmez gözlerinden ışkı şadı yerine havnı teesir ve tazlim bu şandı bu yanıma sarıldı fakat o adam bana müsade olmadığını bir lisanı amirane ile anlatınca her ikimizde yek değerimizden ayrıldık. Suallerin pek sade ve himeyetsiz olduğu gibi onunda cevapları padişaha duadan başka birşey değildir. Ne yapsam(eli bağlı cigeri dağlı)kelamının masaddık idi. Bulunduğu mahalle enkuvayilbeniyye olanları15 gün zarfında ayakta duramyacak bir hale getirmeye müsteid idi. Ziyaret ettiğim zöt bir meyyiti mütharrik şekilde yüzünde kan kalmamış,oturmak

ıyatmak için bulduğu mahalle sudan amıra bağlamış,yüzü gözü yag ağlamaktan ve yahut hayatını kaybedeceği korkusundan şişmiş idi o felaket girdirabının teaffil geriye yine bir başka hal işkence edilmemiş olsa bile o taifenin bir insanı öldürmeye veya az vakit içinde bir istiskayı batana uğratmaya kafidir. Bir aralık yanımızdaki herifin başka tarafa.

Kıbrıs-1310

(şimdilik haftada bir defa neşrolunur)

Ağustos ifranlı sene 1898 – siyaset – edebiyat ve finünden bahseder

20 temmuz rumi sene 1314

Viladet nebi muhterem sallahu aleyhü vesselem

Hicret senesinde 53 sene mukaddem ta'bibir diğerle viladet iiysi aleyhusellamdan 569 seneyi şemsiye sonra amentil rabiyulevvelin 12. gecesi mekkei mükerrermede ve sonraları imam halfenin olan) haziran) gibi bir mu'minei muhadderin yaptığı bir dini bir mescidi şerif ile (beytullah) tuhül etmiş olan hanei saadetle (abdullah bin muddalib) ve (amine binti veheb) ki nikah meşru olandan bir tuhul direk mucizatu 'yun ara varhasat hayret itzasıyla (rahmetli alemin) ziynet saz alem ve vucud ve suhud olmuştur.

İkdar hicazineden bu nur nevarın bu nur firuzat neşerik tutu'ıy dünya vemafile ibcun bir musbah saadet ve salah bir rahmimayıfevz ve felah idi. Çünkü habibulalemin şefia gafei muminin veramiskalin olan bu tıflı mesut bilahire resul elhamurrahimin oldu. İnsallah alemi tashid vaakad ademi murat buyurmuş olan hakka celle ve ali hazretleri bu memurat muhmei ahval va halak umumiyesi ikdar madeni zat ve müdreki hadadadi benelarabi misli sair hükmünde giren bu zatı şerife tudic eyledi.seyidind ve can peygamberi zişan oldu. İşte mahbubu kibrayayı labizal ve beni hadayı mutaal olan peygamberimiz efendimiz hazretlerinin veladet bisaadet nübüvelerinin bin üçyüz altmış dokuz neci sene i devriyesi evvella gece tamam oldu.ehli imam ve islam için bir leyle i musuda ve mübareke olan pir meminet ve ertesi bun saadet secde i şükran ve niyaz varmiş olan milyonlarca ihvan dinimiz dualarının mashar hüsnü kabul olması ve haremeyni muhteremin hadimi ve şer aşriffin harisi olmakla beraber alem i islamiyetin yegane istidagahı olunan ve bin müddetiniri tarik sadık ve selametten inhıraf etmiş olan devleti osamaniyei dahi tarik istikamet idhal ile islah ve bilcumle munaniducar oldukları sefalet ve gadriyetten halas ile amel i meşruiyetlerine nailiyetle mazhar fevz ve felah buyurması duasını tekrar eyleriz.

İfade i mahsusa

Osmanlıların kevkeb ikbali başkaca bir sehab zalem idbari kabalıyor. Ahvali cariyeyi uzaktan ve ciddi bi nazarla seyir ve tefhaz eden erbab ı mahiyetve vakıf umur hükümet bu karabalugun zuhul ettiği ciheti vares edeceği mazareti keşf ve tahmin etmekte güçlük çekmiyorlar.

Hususi aldığımız karara göre kosova cehdinde serezde i zuhur olan fenakların ezeli sene hükümet osmaniye himmet edeceği yerde bedaet göstermekte olduğundan sırp hükümeti dersaadette rusya seferine müracatla sırların inhazına mecbur olacakları hareket şedideye muavenet eylemesi hususi talip olunmuş vasfdır muşar ile dahi hükümet matbaasına keyfiyeti dağdağa ı cehl aldığı emir üzerine bu babda sırpa her türlü muavenet ve teşfikat icra edeceğini sırp hükümetine bildirmiştir. Bundan anlaşılacağına göre rusya kosovada hüjküm ferman olan itimali ihtyasız ve kayeden naşıl sırla hükümet i osmaniye beyininde hasıl olan ihtilaftan istifade etmeye teşebbüs etmiş ve hatta sırbın hamisi sıfatıyla babı aliye muaheze etmiştir. Diğer taraftan ise sırlar rusyanın muavenetine mashar olacaklarına ihtimat hasıl etmekle tecavüzlüğü arttırmaya başlamışlar ve osmanlılar dahil hudut boyu tedvikatına koyulmuştur.

Bir müddetten beri yekdiğerin veli ederek vakit merhununa atıf ve teallik olan balkan meselesini suretle meydana gelmesine rusyanın şu müdahalesi sebep olacapına hüküm olmaktadır. Bundan başka ikinci bir mesele daha zuhul etmiştir ki ezhen ame i işgal ve ba 1 ali yi duçar heyecan etmekle bulunuyor. Bunda rusyanın maksadına hizmet etmek için açılmış bir çağır olduğuna şüphe edilmiyor.

Bu cıgır ise 1896 senesi ağustosunda yani iki sene evvel vukua gelen ermeni kıyımı vahşetinde devli ecnebiye taraflarından tebai ecnebiyeye vukuu olduğu iddia olunan ve yekün milyon liralara bağlı olan zarar ve ziyan tanzimi talep olunmuş ve fransa ön ayak bulunurak kendine ait derhal terviyesini ısrar eylemiş isede bab 1 aliy bu zarar ve ziyan iddasını kabul etmeyerek reddetmiştir.

Son alınan bi habere göre fransa bab 1 aliyeden cevap red üzerine yunanistan tazminatına karşı verilmesi lazım gelenle vadesi kabul eden bir milyon iki yüz bin lirayı musadere etmiştir.

Üçüncü ve can alıcı gerede müselesidir ki muharebesine dair devran eden saiya ispanyanın mazubiyetini ilan ve devleti muazzamanın tavasıyla musalihaya karara verildiğini beyan etmektedir. Guya cizyaresine igdayı istiklahiyet talebinde bulunan koca amerika devletin ekarşı harp etmekten çekinmeyen ispanya akıbet indiliste icra edildiği mezalimin çeşnisini tatmıştır. Akubet indilislerinin vedalarına ugramıştır.

JAPONYA

Japonya hükümeti kuvve i ceryasının tezyiyine karar ile tespit etmiştir. Bu sene içinde bir çok sefair harbiye medreselerinde insan bulmuştur. Alınan mağlumata nazaran sefain mezbura şunlardı

Birincisi 1480 tarihli hacminde üç. İkincisi 1000 hacminde bir zerheri olup üçüncüsü saadete 20 mil seret sire malik 9600 hacminde. Birince son kalan 4 kata zerheri karuvaz. Dördüncüsü 23 mil surat seyre malik 4300 hacminde bir kazı var. Altıncısı saadete 30 mil mesafe kateder 8 kaza turupbidu geçer. Yedincisi 90 hacminde ve saate 20 mil yol keser 9600 cinsinde bir koruvar ve 3000 hacminde ve saate 20 mil yol alır. 3 yön kuruvazvur ile 3 durapbilu bir avrupa pari olup bunların umumi japonya donanması 60 sefine i harbiye ile 126 turapyadıdan mürekkep olacaktır.

Japonya hükümeti dünyanın öteki ıcında olduğu halde avrupa devletleriyle yarış edercesine toprak yarışına devam ve fırsat düştükce zerre kadar fayda etmeyerek daima ihtizam edeyor.çin hükümetinin aldığı tanzimat harbiyeye kemale temin istiklaliyeti uğrunda sefreyliyor .japonyas hükümetinin kuve ibahriyesinin tazyidi emrinde gösterdiği fedakarlık avrupa devlet lerini böyle hayretde bırakmıştır

Devletler hakimi ingiltereden maade bu yolla vucuda getiren vaye getirecek olan bir devlet tasavvur olunmadığı halde japonya bu mukıyda ihraz temıştır.alem isiyasetin ciddi bir nazarla bakılaca kolursa umum devletlerin insan öldürmek için çalıştıkları ve her bir erleri yek diğlerine karşı bir halde ilerde bulnmak üzere uğraştıkları halde devlet i aliye osmanlıların tevhide varmoş dervişler gibi keşviyat deryalarına dalmış veyahut homurtuusuyla komşularını taciz edici bir hevab geran gaflet içinde tekrar zaman etmekle bulunmuş olduğunu görerek bu hal bihak bil cümle sadık osman lılar için dünyalar kadar tehsif olunacak ahveldendir.kuvve i harbiyemiz tağmir ve tecdid ve tezyid emrinde saray hazinesinden izga edilmekte olan altıyüz bin liranın hüüsnü paşa girdaplarında na bidid lerde sarf olunduğu üç yaşındaki bir çocuğun mağlum iken yirmi iki seneden beri nerelere sarf olunduğu hakkında bir sual ve cevaba maruz tutulmuştur.böylelikle tabidirki donanma vucuda getirmeye değil hatta zincirinin bir halkası bile husula getirilmez binanaleyh bu gaflet iştimal bile te nakıs velanezayet suretle bile devam edecek olursa dahi bu devleti muammazanın neticesi pek vahim olacağı şimdiden ortadadır.devlet millketden müüteşekkil ve milletinden ibarettir mülk ise ehli milletinden

ibarettir.mülkü ise ehli milletindir.padişah millet tarafından bir hademeci gibi bir idarecidir.ondan başka hakkı yoktur güzel idare yapan makbul fena yapar gayri makmul ve kendisinde mesuldur.milletten başka milletin yardımcısı yoktur millet etrafından paşada bu gün ya yarın olur.

Jöntürlere lazımdırki hakikati bilmeyenleri mazgur tutmamalıdır,darılmamalıdır .merhametiyle muamele etmelidir.

Müfterilerin attığı tohum nelaki gününden çıkarıpda hepsi müttefik ve muthat olmalıdır. Şu mektubdan devleti aliye ve milleti islam meydanın hayr hahlığından başka bir maksadım yoktur ol iyice dikkat buyurunuz muhterem biraderlerim. Ve ma aleyha illel beleğul mubin.vesselam.

Hasbolatlı valihazretelri geceleri bak dersede birçok şarab köyleri tarafından mebus heyetlerle mmulakat ve şarabın hüsnü imalı ve sarfı hakkında icrayı müzakeret olmuştur.

Meşar ile menafık sandığı tarafından miktar kafi mubağa istikrasıyla fabrikalar celb te'simi ve bununla beraber bir şirket teşkilini teklif almış ve dinen suret tasviyesi ve fabrikaların idaresi hakkında pek magkul şartlar dermeyan olmuştur.Aldığımız mahlat göre cümle şeriatten biri her bağ sahibi mahsulünü fiyatca pek ehli fabrikalara furuhat etmeye mecbur olacak ve fabrikaların agmal ve furuhat edeceği şarablarda hasıl olacak tatmarg ve ticaretten fazlabirebir aslmmmanisine bisme tasviye olunacak ve din bu vech ile te'diye vabifa olduktan sonra fabrikalar şıraya terk edeceklerdir.

Bu babda mucip memnuniyet olan mde vali hazretlerinin bizzat ehli ile meslekat ve terkiplerine malumat olmasıdır.

Lefkoşa ile fazla ve magosayı yek diğerine rabd etmek üzere bir şimendifer inşası ve magosavlimanının tedhiri hakkında meclis kararınca verilen karar dünkü gün ceride-i resmiye ile ilan edilmişve bu limanın tedhiri emrinde icab eden teftişatten icrasıyla lazım gelen raporunun ıgdası emrinde hükümet tarafından bir mühendis celb olmuş olmakla pek yakın bir zamanda amaliyata ibtidar olunacağı meşu7k haberlerdir. Geçen gün limanında Hacı Hasan Âğazade Hüseyin Efendi ile Ahmet Çavuş bir kayık yarışına çıkmışlar isede kayıklar doktis zak sahifesiyle yekdiğeriyle musademe ederek batmışlar ve fakat nüfuzca birgünen talifat vukuat gelmemiş olduğu mahallinde icbar edilmiştir.Tuzla iskelesine nakil edileceği bundan evvel yazmış olduğumuz Lefkoşa bankı Osmani şubesi iş bu şehir igtasigtidasında itibaren lağ edilmiştir.

Bir kaç gün evvelki Tuzla iskelesinde sahilde vaki kahvehanede kendi halinde oturmakta olan Dede Mahmut Nam ihtiyarı hemşerizadesi emir oğlu Ali sarhoşluk belasıyla dükkanında şiddetli surette derb olmuş ve bu ismi tarafından keyfiyet istincar olması üzerine hemen derdeste edilerek bagdel muhakeme birey hapis cesasıyla mahkum edilmiştir.

Hükümet mahallinin sümre-i gayrini olmak üzere te'sis ve inşa edileb mekteb idadeyi kabul edilen talebe meyanında birgün ve beyvaye olanlarına kitab ve libase tedarik etmek niyeti halisasıyla gişad edilmiş olan maarif sandığına Lefkoşa ahalisi tarafından az çok biraz içine edilmekte isede paralarını orta oyunlarına kahvehanelerinde kağıt,tavla lahiyetine yemeğe alışmış olan ahalimizin bir kısmı bu hayra iştirak etmekte bulunduklarından madlup olan fevida hasıl edilememiş ve şu faal hayra ahali karamızın dahi müşterek eylemlerine lüzum görülmüş olmayan ser hakim eşra-u faziletli veciye efendi hazretlerinin tahta riyasetlerinden olmak üzere teşkil eden komisyon tarafından bundan evvel karaya ersal kalınan muharrat mahsusada beyan kalındığı vechile köylü müslüman kardeşlerimizinde bu ianeyi iştirak edeceği kuye-i mecmul bulunmaktadır.

Teesüf olunmaz mı?

Lefkoşada bakılan birisi yanına birisini almış kendisi haliselkab olduğundan yanına aldığı adamda kendisi gibi tuari yürekli zan etmiş halbuki biçarenin dükkanında buluna eşyadan işinde kalalimri kucak kucak aşırın hizmetçi ustasının kementini taş a takmış adamcağız bir halın farkına vararak gözlemeye başlamış ve nihayet hırsız bakakalmış isede iş işten geçmiş

ve artık sabah olmuş. Ne insaf ne merhamettirki, fakir halka zahmet ederek aç kalmak için... almış ve beş on kuruş sermaye ile..... laukt çekmekte bulunmuş olan veli nimete himet et!

Ne vicdandır o adamdaki hırsızlık edene belindeki beş on kuruş ile bugün tagyiş ederek insanlık iddiasında bulunana kadar zalimlik!! Zalimin ruşte-i ikbalini bir ah getiren mani rızık olunan rızkını ona götür.

Muhaberat- 15 Temmuz sene 314

Muharir Efendi

Milletin gözünü kapamak matuva hayli vedasalişiyle hakkına hak göstererek ümmet-i muhammedi oyalamak ve daha doğrusu tarık hakkaten likul etled birmek vaveylede mutetig hakkı suknanesi te'min ile birebir terfik muratıp etmek maksadına heyet tecciz etmek demek olan ~~ceza köşe gazetelerinden birinde bir kaç aydan beri müceddinin fırkası aleyhinde bir~~

~~makaleler~~ görüyor ve bunları hazyet etmeye mazhar bir halk arasında yazanlar olup ~~anadığım düşündükçe düşünüyordum.~~ Yardımcısıdır doğruların hazreti ah mısral ~~serhumunca~~ Cenab-ı Hak acıyığızi her yüzden muhal latif ve atifet buyurduğu gibi bu ~~zindende~~ mahrum bırakmamıştır. Bin kere hatim olunan bu makalelerin mezkur gazeteye ~~anadisi~~ buralı olmayıp fakat bir müddet neferi burada ikamet eden ve tercihi halini yazmaktan ~~istemi~~ haya eylediği halde kendisi zerre kadar kendisi utanmayan Deniz Bey menfaat perest ~~çok~~ yalşık meslektaşlarını böyle ahlak medmümesiyle kendisinden müteneffir etmiş, şeytan ~~anadisi~~ kafir iradlı nemrut tabiatlı firavun kabiliyetli birisi tarafından yazıldığını anladım.

Bu alçak herifin alçaklığını sezmişsiniz güya Cenab-ı Hak dünyada ne kadar alçak ~~ana~~ bire bir toplamış bir kazana atmış alemleri İslamiyet-i dehşete amiz ve makam engiz bir ~~hale~~ koymuştur. Bu mesele hakkında pekmiştik. Surefte alınan haberler ki kalbimizi bir hun ~~ve~~ kaleminizi gerçek.... tehzize mecbur etmiştir. Girit illeti gittiğine delalet ediyor. Mazlum ~~ve~~ seyahatinden mahrum Girit ahali-i İslamiyesi bugün artık sabr ve tahammülleri tükenmekte ~~ingilterenin~~ aguş idaresine atılmağa karar vermişler ve iş bu kararlarını matbaalarıyla padişah ~~hükümetlerine~~ bildirerek onbeş güne kadar çare-i necat ve selametlerine himmet olunmadığı ~~zindende~~ İngiltereye tabiyat edeceklerini beyan etmişlerdir.

Şimdi şu sual mesrudabi nazar tetkışkden geçirenlerin hamiyet ve vicdanen ıshabından ~~anadisi~~ şartıyla teslim ve tasdik edeceklerine şüphe yoktur ki hükümet hazra-i osmaniye'nin bu ~~istare~~ ve istidad siyasi neticesindedndir. Bu zakım cahal bidalane derlerse desinler ce her ne ~~maksada~~ hizmet ederlerse etsinler bugün herşey o kadar açık bir meydanda arz-u vücuda ~~hakkikat~~ ediyor ki bunu inkar bu tevile sarf-u efkâr etmek cinnet ve dinavetten başka hiçbirşey ~~değildir.~~

Kosova'da fenalık vukua geldiği zaman onu derhal det ve izale etmeye hükümet ~~maktedir~~ değildir ki adanın müdahalesine meydan veriliyor. Def ve izalesi hususunda ~~hükümet~~ vazifesini inca ediyorsa ne için.... müsaade ve kesyaya serfuru ediyor?

Rusya halkı tanımıyorsa had ve hakkı tanıttırarak içün avvelki nasihatlarımızda şerh-u ~~anadisi~~ ettiğimiz ve suleda neden muraccat olunmuyor? Muracaat olunupta reddediliyorsa bu ~~anadisi~~ ileri geliyor? Çünkü hatırdan çıkacak kadar zaman geçmiş olan Raşit Paşa ~~anadisi~~ fakihyetleri bize numune-i ibret değildir?

Ermeni vakası vesilesiyle yunandan almaklığımıza bilahire musaade olunan ~~anadisi~~ masrafımızın onda bir tesbitindeki taminat harbiyenin elimizden alınmasına hud be hud kalem ~~anadisi~~ hükümetin zaatiyetini ilan ile bire bir artırmak değildir?

Bunu yapan Fransa Hükümeti olup sevk senelerinde Rusya'ya karşı göstermiş ~~anadisi~~ teysis ve munasebete bir zamiya daha olmak üzre bu haveketi ihtiyar etmiş ~~anadisi~~ ki bunda hükümet-i osmaniye'nin sev-i idaresinden naşı valet ile habemize ve yakın ~~anadisi~~ kadere kadar nuavenetten koşan devlet meşeri enniha-i kendimizden menkur düşman

azimimiz olan Rusya'ya hizmet etmişizdir. Girit meselesi hakkında ne yolda kalem yararda? Cengimizi bilemiyoruz. Bir İslam Girit meselesini bidayesinden nihayesine kadar tetkik ettiği halde müslimanların nasıl bir hükümete malik bulunduklarını anlamakta güçlük çekemeyeceği zahir ve bedihidir. Ve bu Girit meselesini Allah'dan korkmayacak, peygamberden haya etmeyerek tevile kalkışan Rusya'yı hükümet-i Osmaniyeyi mazur ve bir günah göstermeye çalışanların vicdansız ve hamiyetsizliğine kail olmak emri tabiidir.

İşte Girit'te elden gitti! Bu kadar nisvan ve yetimlere beraber bir çok kahramanlar mahu ve nâbud, kalanlarda sefalet içinde meyyit muharrikten mağdut oldular. Bu zulumlar sev-i idare siyesinin kurbanı değiller mi?

Gözümüz önünde inkatir. Fransa vesaire devletlerin önlerinde isyan kıyam elhasıl her türlü şurş ve igtış vuku bulduğu halde bunlar istiklaliyeti temin ve azamet hususiyetlerini muhafaza ile beraber icab hale göre hareket ve sarf ıgrat ve himmet ederek ateş-şurş ve ihtilali idfa ve medehile-i, hariciyeyi katca meydan ve musaade vermemek şan-ı hükümetlerini muhafaza için vazifelerini bir hak ifade eder.

Ve icraat mesele cerean ise derhal cibali müttehar ki tagbir sene saza olan düşmanlar ve tedbir şaibe lazımı inzazıyla velian icbab bir çokta paralar sarfıyla nail menam olurlar.

Osmanlı hükümeti ise donanma değil bir vapur sevkine muktedir olamadığı gibi tedabir saibe ile inhazı birine aksi hareketleriyle çalışır ve o yolda husn tedbir vesayeyi müjarede bulunanları kahr ve tedbir edercesine muamelede bulunur. Para ile görülecek bir işte ise hazinenin boşluğundan bahsediyorlar. Halbuki diğer tarafda ihsan ve hafiyelere maaş idadesiyle tüzbin liralara sarf ediliyor. Yemen vakası hakkında sahifeler imla edecek sebepler mevcut ve belki bu kazaya herkescede mağlum olduğu halde vazifemizi değiştirmeyecek behasim gibi yaşamkata bulunduğumuza te'sifden başka ne denilebilir. Bihasim Saffetini kabüllendğimiz için karılarımız bize darılmalıdır. Çünkü vatan mülkinin selami terki vesavati için her seferde selam hizmeti vahmedeceği feda etmekte uğraşmaya ya emir ehli memur ve mükelleftir. Bunun için liakit hareketle bidadet gösterenler ve alel husu su hallerden mütesir olupta tehirini ihfa ve meydan gayrete atlamaktan ictinab edenler insaniyete karşı cinayet işlemiş adlandıracakları emri gayri münekkirdir.

Bazı mefturu olduğumuz hemiyet ve sadakat gibi her islâma bir muhabbeil hiye olan hasail memduhayı fiilen olamadığı için kalemin ifasına mutaffik olmuş bulunuyoruz ki vatan ve millet perverden karındaşlarımızın dahi mekanı hale göre fiilen ve kalben bize iştirak ve muavenetlerini makamı teşviyetde temeni ederiz.

Havadisi Mahalliye: Bir şikayet-i muhakka

Kazalar mahkemesi nizamlarından verilen hükümler aleyhinde mahkeme-i âliyeye vukubulan istiraf üzerine verilen kararlar kanuni kat-i hükmünde tutulduğu hak için bir rehber hareket olmak üzere tabii ve neşir olunduğu işdimişdir.

Teesüf olunur ki bunlar yalnız İngiliz lisanı üzere neşir olunduğundan ahali mündercatına vakıf olamamakta ve bu suretle hatta hareketlerini tevhi etmekte aciz kalmaktadırlar.

Halbuki kanuni umumi tarafından bilinmesi veika tatbik hareket olunması luzumu olduğuna ve buda memleket ahalisinin lisanlarına tercüme ile hasıl olacağını mubini hükümet mahalliyenin şu kifayeye ehemmiyet vermemesi şayanı teaccübdür. Binçen aleyh bu kararların yerli lisanlarına tercümesiyle neşrine himmet olunduğu takdirde vazifeyi hükümet bi hakkın ifal edilmiş olacağından sarf-ı nazar ahaliye büyüklük bir lutuf ve nimet ve mahkemelerce mucib sehulet olacağı emri fabi idir bizde bila istisna Kıbrıs ahali tarafından.

1) (şimdilik haftada bir defa neşr olunur)

8 ağustos ifracı sene 1898, siyaset, edebiyat ve fünundan bahseder 27 temmuz 1314

İFADEİ MAHSUSA

Ceziremizin limasol işkencesine idarei mahsusa vapurlarından 2 tekne gelişi haber oldu. Bu vapurların vardı üzerine idarei osmaniyeden bi haber olan sade dil ahalimiz arasında 8 güne kadar cezireye Osmanlı geliyormuş gibi ne siyasete ne aklen ağza alınması caiz olmayan bir takım sözler devran etmeye başladı ği işitildi. .halbuki vapurların mezkure limanına vardıkları gemilerin tekmi olunmasından naşi istanbula malumat vermek ve masrafları için dahi para talep eylemek maksattan ibaret olup dersaadete kuşide eyledikleri mütaddid telgraflarına malar olan bir cevap verilmişve bicare kaptanlar bey hude limesom limanında beklemeği arzu etmiyorsa da ne care liman parası vermek için mevcut paraları bulunmadığından zaruni küşide ettikleri telgrafların cevaplarına intizar etmeye mecbur bulunmakta iddikleri mevsükan istihbar kılınmıştır. Gemilerimizin bu suretle iskelelere uğrayıp kalması bahriye nazarı hasan paşanın cümle-i icraat hüsnesinden olduğu cihetle taaccub etmek böyle hatadır malumdurki bir vakit bahri umman içlerine doğru sefer etmek üzere emir alan (Ertuğrul) merhumun suvarileri mezkure vapurun bahr-i ummanda seyrüsefer edebilmek iktidarına haiz olmadığını bahriye nazarına kattiyen beyan ettikleri halde halde asla ehemmiyet verememiş ve ingiliz bahriyenin tarafından yapılan bir gram ellerine tutuşturularak cebren izam kılmıştır. Vapur zahiren birçok alkışları ve fakat batınen hayli serzenişlerle hareket etmiş ve nihayet Süveyşe kadar güç hal ile vasil olarak oradangeminin illetlerinden bazıları bozulmuş olduğundan ba zaruri tamirine mübaşirat edilmiş ve bin bela ile 2 ay zarfında tamiri ikmal olunmuş idi. Meğer İngiliz bahriyyunu tarafından verilen pergram sağlam bir geminin sürat seyrine tesbitle gideceği mahallin badine göre olduğundan (Ertuğrul) un der saadeten hareket edeceği tarihten şu kadar gün sonra mahalli maksut olan Japonya'ya karşı vasil olabileceği tahmini üzerine tertip edilmiş olmakla bahri ummanda hersene vuku-u muhakkak olan (tayfun) fırtınası dahil pergram edilmemiş idi halbuki (Ertuğrul) İstanbul'dan hareket ettikten sonra Süveyşte 2 ay teahhir etti. Yeniden aslı Umman denizine vasil olduğu (tayfun) fırtınasının vuku-u muhakkak olan zamane tesadüf etmiş olduğundan akıbet-i mezkure fırtınaya tutularak devletin en gözde askerlerinden 600 kişiyle koca bir vapurun gark ve nabadid olmasına sebep olmuştur.

Yına Hasan Paşa'nın icraat hasenesinden olmak üzere ciddeye gitmek için der sadetten hareket edecek olan bir vapurun ciddeye gitmesi pek müşkildir. Zira kazaganı çoraktır. Korkarım ki yolda patlamasun. Yolunda ettiği hataya karşı (ben sana çuvarlarla çimentoyu ne yapmak için verdim? Sakat biri varsa yapıştırıyor.) gibi insâni olanları ağlatacak bir cevap ile huzurundan tart etmesi üzerine süvari semi'na ve etane diyerek seviyeden geçmek için iktida eden masrafı talep etmiş ve onada (sen hareket et arkadan ben gönderirim) gibi vahi bir cevap vermiş ve halbuki vapur Süveyş'e vardıği halde para zuhuretmemesi 2 ay orada tevkifine sebep vermiştir.yine Hasan Paşa'nın icraat hasenesinden olmak üzere bugün (canlı cenâzesi) veyahut (meytimünharik) namlarıyla yad olunmaya bi haksıza olan devnûma perişan harab edilerek yunan muharebesinde güya harbe gidiyorlarmış kimim milletin gözünün o günden gaybetmek mütevakkıf olduğu ufacak bir hareketli vücuda getirmek için 650.000 lira

sarfedilmiş ve nihayet mermere açıklarına kadar güç ile götürülerek daha öteye gidebilmek kudreti haiz olmadıkları Almanya amiralleri tarafından yağdırılan raporlar ile tebin etmesi üzerine orada tevkife nebur ıkdıkları halde İstanbul gazeteleriyle donanma hümayün muhabbet makrunen ak deniz boğazı açıklarında talim etmekle bulundukları kemali sürat ve mahâretle ilan edilmiş ve bu suretle biçare milletin gözleri kapadılmak istenilmiş idi. Lakin bugün donanmamız yalnız namından başka hiçbirşey olmadığı umum nazarından sebat olmuştur. İşte Limasson kasabasına vurud eden teknelerin, dahi kömürü kumaniyesi para tükenmiş olduğundan İstanbulla malumat vermek için en yakın iskele olmak üzere Kıbrıs ceziresini bulabildiklerinden hallerini makamı âidine arz etmek için buraya gelmişlerdir. Biçareler bakalım seslerini Hüsnü kaşınmış kaynatmışta hulasadan böyle bir alçak yaratmıştır. Kollarda bu dinsiz herif gönderecek yer bulamamışlardır. Allahın belası gibi Adanaya göndermişler. Mersin ahâlisi Adana ahâlisinden ziyade Cenab-ı Allah'ın sevdiği kullarından imiş ki bu alçağı oradan buraya atmış veyahut onlar cezasını bu yüzden çekmişte nöbet Adana ahalisine gelmiştir. Maksadı rütbe, o maskufkor. Şunlarkı nişanlayışı göğsüyle devletin bir vakit namusu ve haysiyeti namına numûne olan nişanları teluyet etmek ve alacağı rütbenin namusunuda kendi namusu gibi ayakları altında çiğnetmek istiyor. İşte o sebeptendir ki müceddis Osmaniye aleyhinde yazılması ricânâmelerle o gazeteci tarafından kendisine teklif ve mukabilinde terfi-i hakkında sarf-ı gayret edileceği va'diyle teltif edildiğinden kollarını sıvayarak ağzına gelen hezeyânı sarf etmekten çekinmiyor. Elkelâmı sıffatül mütekellim. Kelâmı hükmedince alçak herif ne söylerse emin olunuzki hep kendi sıfatlarını söylüyor ve yine emin olunuz ki o gazetede gördüğünüz bu gibi makaleler hep bu rezil diyenin daha hezeyan beyanından sadur ediyor. Çünkü küçüklükten beri görmüş olduğu terbiye o yoldadır. Biri kucağında biride karnında olarak 2 çocuğu ile harmanı terk ederek bir fahişeyi nikahlamış olan böyle edepsizlerden millete iyilik bekleyecek. Bunların yapacağı olsa olsa Hükümet-i hazıranın zulmü yağdır beni setir ederek menfaatlerini temin etmek ve milletin zulmü ateşleri içinde yandığını uzaktan serinkanla seyretmektir.

Böyle vicdansızlar nerede varsa Cenâb-ı hakkın ona garibi kahlar ismiyle kahr olsun. İmza sin: Câhid

KIBRIS

İşaretinizden memnun olduk. Mesele bizce çoktan malumdur. O dediğiniz hainin tercüme-i hal-i verakkasıda nezdimizde mahfuzdur. O gazeteciyide nasıl adam olduğunu bizden iyi bilen yoktur. Tabiatleri muvafık olduğundan yek diğerleriyle imtizâç hasıl etmişlerdir. Her ikiside tencere tekerlendi kapağını buldu. Darbı mislin masadakattir. Bunlar hakkında söz söylemek beyhude yere söz sarf etmektir. Bir deliye tabiyyet etmiş edepsiz bir tane her ikiside menfi dostu, millet düşmanı

ŞUÛNÂT-I OSMANİYE

Yunan'dan alınacak tazminatı harbiyenin 10 büyük lirasını Girid felaketzedegan islâmiyesinbe itasına irâdeyi seneye sadır olduğunu İstanbul gazeteleri yazıyorlar. Girid felekzedekânı için şimdiye kadari millet tarafından edilen iânât mazlumin mumi ileyhime hakkıyla tevzi edilmiş olsa idi, kendilerini zaruretten büsbütün tahlisa kâfi olacak derecede kesir olduğu halde bugün Girid'ede aklıktan ikil ikil iykâyanlar bulunuyorlar. Milyonlarca o kasalar gönderilen onlar nereye gitti? Her fert için bumuya yetmiş aram un, ki elli dirhem kadar ediyor. Verildiği yine garbdan aldığımız mesuk haberlerdendir.

Cezirede nihayeti bulunmaz bi kuyumu açıldıkî onlar derinine akıyor. Depolar elbise dolu halde birçok biçâregân elbisesiz perişan geziyorlar. Acaba mamurlar zarar etmemek içinmi vermiyorlar. Yunan tazminatından alınacak paradan itasına irâde buyurulan 10.000 liranında memurların cebinde gına hasıl edeceğine şüphemi vardır. Ne kadar tessüf olunacak haller. Biz o biçareleri görmediğimiz halde işittiğimiz hallerine ağlıyoruz. Acaba o manzarayı bugün hâla temâşa etmekte olan heriflerin burunlarında zerre kadar da merhamet yokmudur? Artık ah insaf versin

Tesâliye marikesinde can verircesine ibraz saccat eden düşman tarafından herbiri ahiri birer insan iftihar ile nişanlanan malulin gazete için tahtı riyasat müfehame-i Hazreti padişahıda küşad edilen sirkeyi şimdiye kadar verilen paralar nerede? Biçarelerin göğüslerine birer mecidiye rab-i kader gümüşası olarak hatta tamamıyla tedâvi edilmeksizin tesalibesinden nâşî İstanbul'da bir ihtilâl vukuundan dehşeti yap olanlar tarafından memleketlerine izam kılındığı her taraftan alınan mektuplarla ispat edilmektedir. Korkuya bir dikkat edilmelidir ki vatanlarına gönderilen askerlerin bir ayağı karaya basarken zabıtalardan hamil bulundukları tüfekler ellerinden feşinkarda belinden alınmakta bulunuyor. Demek oluyor ki hükümet kendi askerlerinden de emin değildir, o halde ikinci bir muharebe vukuunda sadakatinden emin olamadığı bu askeri ne cesaretle tekrar silah altına alabilecekler. Düşünülsün ki bu böyle bir tesbit şimdiye kadar hangi devlet tarafından icra edilmiştir. Yunan mağlub olduğu halde böyle ki ihtilâlin usul-u asker içinde zuhuruna intizâr olunmaktan idi. Böyle vâhi bir teşebbüste bulunmamıştır. Bir hükümetki kendi istiklâliyet saltanatını muhafaza ve namusu devlet ve şevketini vikâye emrinde düşmanına karşı vasıta müdafaya ittihaz eylediği askerinden ki sırası geldikçe onlara evlatlarım diye hitap ediyor. Nasıl oluyorda korkuyor. İnsan evlâdına emniyet etmezse kime edecek? Bu korku neden neşet ediyor. İşte buralarına bir türlü akıl erdirmek bizce kabil olamıyor. Bilemiyoruz ki buda Hikmeti Hükümetenmidir.

GİRİD

Girid müslümanların çektikleri felâket artık canlarına kar ettiğinden ve şimdiye kadar zât-ı şâhâneye ba telgraf vuku bulan müteaddide istimdâd ve feryadları üzerine muavenât değil telgrafnâmelerine böyle bir cevap alamadıklarından bahşile bu kere çektikleri bir telgrafnâmede nihayet 15 güne kadar bu felaketlerine hitam verilmediği takdirde kemâlen İngiltere'ye tebis edileceklerini veşâdi pürnüs Jorc vali tain edilecek olursa ellerindeki silahlarla istikbal edeceklerini bir tetsil beyan eylemişlerdir.

İşte Girid'e bu suretle İngilizin tahtı idare-i ve hükmüne geçmiştir. Girit'lileri şu hareketlerinden dolayı takbih etmek kar-ı akıl değildir. Çünkü her insan rahatını ister.

“Sahibi imtiyâz ve mudir Kuf-i zâde Mustafa Asıf”

Emin olki aldığın gayri meşru amirallerle denizlerde baktırdığın Trablusgarb'larda fizanlarda ikil ikil ikileyerek terk-i hayat etmesine sebep olduğun şühedâyı hürriyetin ervahı mukaddesi âlayı alininden, katiller, hainler, zalimler sizi cenabı aziz zü intikâmın kahhaâr münteki mânesine gazabı kahkarânesine havâle ettik. inşaAllah bize eetiğiniz, zulmü yakında sizde göreceksiniz. Hattabıyla sizi lewrzânın dehşet ederek iczâ vücudunuzu tarumâr edecektir diyordum. Güya bu sözlerimi işitmiyormuş gibi içeriye girerken başını bir kere çevirip cismâni cilâdanesiyle bana doğru baktı. İçeriye girer girmez bendenize arkasından girmelemek istemedim. İsede mâni edildim. Mâruzâtım olduğunu söyledim dinlemedimi yine saldı sesimi biraz yükselttim cellad suretli bir herif ne bağırıyorsun diye bendenize şiddetli suretle takdir etti, ne dedim? Ne dediysem kendi sözümle belaya uğrayacağım. Kemal-i

masumiyetle yanımı bükeek burrada mabusta bir arkadaşım vardı. Sözü ağızdan çıkar çıkmaz. Cellad herif gözlerini vahşi canavarlar gibi biladerin arkadaşımı? Dedi. Hainin bu muamelesi düşünmeden söylediğim sözün ehemmiyeti bendenize derk ettirmiş olduğundan hemen lakırdayı tevil ederek arkadaştan maksadım hemşehrim demektir. Anı bir kere görüpte artık memlekete avdet edeceğim. Onun için yarım saat kadar müsade taleb edecektim “dedim” hani şu 3 ay olsa donanma hakkında bir takım hezeyan eden çapkınımı zanedersem onu geçendede görmüş idiniz. O değilmi? Dedi evet dedim bu sözüme karşı şiddetli bir kahkaha da salıvererek demek anın kebirüb gittiğinden haberin yokmu? Demesinmi? Genç bir ana, baba kuzusunun hususuyla masum bir müslimanın vefatını ve belki şehadetini geberdi, tabiriyle ifade etmekle beraber birde kahkaha salıveren melûne karşı insânî ne söyleyebilir. Mendilimi gözlerime basarak hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladım. Ben ağlarken askerin birisi Allah rahmet eylesin pek yavaş pek zeki bir çocuk idi dedi ve bana hitâbede. Ağlama efendi birader ağlama! Ne çare hepimizin gideceği yer orasıdır. Cenab-ı Hak taksirâtını affetsin. İşte biraderim kardeşimden ziyade sevdiğim ve kendisini ziyade ettiğimi geçenki mektubumla yazdığımı o hammiyetlü hemşehrim bab-ı zabıtiye işkence hanesinde kimi yavru ne halde terki hayat etmiştir. Zalimlerimi mevlâ ne zaman hâk edecektir. Mazlumların çıkmadır. Gönüllere âhı hemşehrim tarih mektubumdan 3 gün evvel müşhid edişine terdi edilmiştir. 2 gün sonra vatana avdet ediyorum. Lakin ah keşke giderken içinde bulunduğum vapur batsada bende arkadaşına o hakiki arkadaşına mülâki olsa lakin hayır o vapurda elbette benim gibi bir çok müslüman bulunacaktır. Ah ne yapacağım bilmiyorum. Pederine validesine hala 12 yaşına daha yeni varmış olan hemşiresine ne diyeceğim oğlum. Aman yani ne dehşetli sözü hele bir aile için aman birader efendi afu ettiniz artık yazamayacağım. Fikrim de kuvvet kalmamda kudreti kalmadı. Ah zulümleri kahhar ismiyle kahrolsun sizi Allaha ısmarlarım, imzai mimşin.

Şuunat-u osmaniye

İstanbul gazetelerinde okunmuştur.idârei mahsusa hesabına olarak ingilterede sarun alınmış haydar paşa ve kadı gömü hatırlarında işidilmesi mukarrer bulunmuş olan iki vapur limanımıza vasıl olmuştur.bunlardan biri 65 diğeri 41 tonla tu hacmindedir.

Kıbrıs

65 ve 41 ton-i latak 2 vapur iştirak olunduğunu Kemal-i iştiha ile yazan şu gazetenin jhaline şaşmamak mümkün değildir.koca donan mayı tahrip ettiğinden sonra sandal kadar iki vapur alındığını ilan etmek ne derece mucip hakaret ve rezaletolduğu birkere tasvir olunmalıdır.

Sene-i 600.000lira tahsisat bahriyeden nyirmi sene zarfında terakki muhakkak olan 12.000.000 lira ile iki katı idare i mahsusa vapuru iştira edebildiği bahriye sandığının içinde nasıl bir insan bilenin yattığına delil kâfidir.bugün ingilterenin son sistemde ki zerhilerinin 1.000.000 ingiliz lirasına mal olduğuna yirmi sene zarfında tahsisat bahriyemizin vucuda getirdiği 12.000.000 osmanlı lirasıyla şu dakikada bizimde akıllı on katı mükemmel ve muntazam zırhlılarımızın düşmana karşı izhar-ı muhabbet ettiğini görmekliğimiz lazım gelirken istanbul gazetelerinin 65 ve 41 tonulatalık iki vapur alındığı ilan eylemelerine karşı insanın yüzlerine tüküreceği geliyor.bir ingiliz gazetesi yazıyor arabistanda sekiz on kadar çocuk bir araya toplanarak icra-i labiyat etmekte iken içlerinden birisi her nasılsa diğer birinin başına vurarak telef etmiş.bunun üzerine şairleri kendilerinden mürekkeb bir meclois cinayet teşkil ederek ve birde hakim tain edilerek kanlık muhakemesini icrâ etmişler.ve gördükleri haksızlık üzerine katilin idamına hüküm ile bellerindeki kuşakla ağacın birinin

dalına asmışlar.havadis pek garip bi nânen aleh ingiliz gazetesinde gardında salim bir havadis-i beyhude neş etmeyeceği tabii ettiğinden ya gazetede görmüş veya haber almış olmak gerekir.az cümle afrikda bir muhaberede askerin birinin vucuduna kurşun tesir etmediği harikası inanılmayacak havadislerde neşr olunmaktadır.

Hafiyeler

Bu göreve layıklığın ufkunda zuhur eden böyledir.fırtınalarla buralara kadar atılıyorlar ingiliz idaresinde serbest yaşayan bir ahali arasında bu gibi hanelerin ne ehemmiyetleri olabillir.bu insan kasapları müslüman cellatları hain din-i devlet şeytan sıfatlı melunların bir kaç tanesi bundan evel cezire ye gelmişler ve bir takım harekert i iblisane icrasından çekinmemişler idi.bu sırada ise pek iyi bildiklerimizden birinin epeyce bir vakitten beri cezire de hafi lik vazifesi ile mükellif olduğunu haber aldık.

Ama ümmet-i muhamed in şerrinden emin etsin.gerçi bura da bir hata edemez isede şayet idare hakkında hernasılsa ağzından bir söz kaçırılmış biöare müslümana da paşa nın kurşun ateşi kulağına ne zaman isâl edebileceklerdir.

İTTİHAD-I İSLAMİYE

İş bu sıra o hisse altında 297 numaralı nüshamızda neşr eylediğimiz efkâr ve mutaliât hakkında bilad-i muhtelifte osmaniyede mukim-i ve umur-u hükümet mistehdim birkaç zât tarafından tasın nâmelerle efkârı ve mutaliayı vakiamızpek sevap ve yinede çareyi selâmet ve necat olduğu tastik ediliyordu bunun habzı ira husul olması hükümêti osmaniyanın tebdil-i meslek yani terki istipdât ile tariki hakkı takip etmesi mütevakkıf olup halbuki idare-i haziranın son derece bozukluğuna nazaran katiyyen gayrı mümkün olduğu çünkü halk yalnız İstanbul vilâyetinde değil Mekke-i mükerreme ve Medin-i Münevvere gibi Kiblegâh islamiyân ve tecellisine Cenab-ı rabbil mennân olan bir mahalle iktasida böyle hâfiler şerrinden bizâr oldukları cihetle öyle bir cem küfüre karşı söz söylemekten sarfi nazar hatta 3-5 kişi bir araya içtima ile bir meclis akt etmeye muktedir olmadıkları ce olamayacakları basit beyan ve halbuki hükümet-i hazıra devletin beka ve devamını arzu edipte ittihad-ı islami iltizam etmekte istemiş ola idi. 20 sene zarfında bune tamamıyla mevkıf olacağına şüphe olmadığı halde bunu yapmamakla beraber aksi hareketi ihtiyar olması yukarıdaki ifâ denir. Sıdkı hakikatine bir bürhan kâvi olduğu dermiyan olunmuştur. İş bu beyan olunan efkârı bizce çoktan malum olup miskalei mezkureye yalnız kârımızı ikaz etmek maksadıyla neşr etmiş idik. Birgen aleyh bu tesbisât lazıma ibtidâr ederek. Hindistan Afganistan memaliki mahzusuna şahâne sıramdan ahâlisine layehalar irsal etmek üzere bulunduğumuzu ve yemene teâli teşebbüs ve gayri temmuz cudi ve niyetimiz hasıl ve samimi olduğu için tevkifat samediyeye muzhir. Yani gars edeceğimiz şecerei ittihat ve ictihadın iktitaf semeresine çok vakit geçmeksizin muvakkıf olacağımızı katiyen ümit eyleriz.

HAVADİS-İ MAHALLİYE

Londuradan vurud eden bir habere göre İngiltere bahriye nazırı mister koşin yakında Malta ile Kıbrısa geleceği ve Kıbrısa azametinden maksad donanma için bir merkez tevakkıf tesisi için olduğu bildirilmiştir. Dersaadet raviyettir muhbir tarafından yazılıp gazetelerle ilan olunan bir habere göre Mısır ile Kıbrıstan İngiltere ile Fransa tarafından temin edilen 1856 Osmanlı Lirası dinin suret-i ihrâ, tahvili hakkında İngilterede devlet-i Aliyei Osmâniye sefirî ile hariciye nazâreti beyninde müzakere ve mukâvele edilmekte olduğu ve yakında bir hüsnü netice iktâran edeceği bildiriliyor.

Bu tahvil hakkında henüz tavsiylâta destur olunmamıştır. 1856 istikrâzı 5,000,000 İngiliz lirası olup şimdi tahvil edilecek meblağını miktârı 3,800,000 liradan ibâret bulunuyor. Bu tahvilden bab-ı Aliyenin bir kaç yüz bin lira istifâde edeceği tahmin olunur. Dini mezkûr gör 5,000,000 Lira yüzde 4 faize tabi olup dört senet icra olan tahvil yüzde 2 faizle olacağından edilecek istifâde bu yüzden olacağı gösterilmiştir.

Adama câhid imzasıyla olup neşr ettiğimiz mektubun mündercâtı aklının keskinliği hesabıyla terk etmiş olan zaman gazetsi sahibi imtiyâzının Haiz olduğu rütbenin haysiyat ve itibârını nazarı ehemmiyete almayarak malumatçı tâhir vari veya daha doğru söylemek lâzım gelirse tulumbacı ağzı bir takım atıp tuttuğunu bu hafta sahibi mektûba mâlumat verdik. Ve mezkur (peristerune hasırı) nizde bir tane gönderdik. Elbet sahibi imtiyâzın her zaman terseçar pamukta dilini doğrultacağını şüphe etmeyiz. Ümit ederiz ki edebi münâzara kanununu kendisine tattırarak sukut ettirecektir. Biz arada bir vâsitayız. Anadalı ible gözlerini pay etsinler. Bu gibi kalem yarışına çıkanlar arasında hiddetlü her türlü sözler yazılabileceği tabi ettiğinden o mislü mektupları derç ettiğimizden dolayı bir mesuliyet kabul etmeyeceğimizide beyan eyleriz.

MU HABERÂT

Kıbrıs gazetesi sahibi imtiyazlığına iskenderiye tarakıyla ander saadet Fi 18 Temmuz sene 314 Efendimiz!

Bir iki hafta evvel İstanbuldan taktim eylediğim mektubumda mulidul aynıda görüp artık memlekete avdedeceğimi bildirmiş idim. İşte mektubumu postaya verdikten 2 gün sonra vapura gitmek niyetindeyim. Vatandaşımı, dindaşımı o mağdur masum arkadaşımı geçenki mektubumda azr ettiğim işkence hanede bil zaruri terk ederek gidiyorum. çok çalıştım 2. defa görmek için pekçok makama mürâcat ettim. Çocuk gibi yalvardım, kadın gibi ağladım. Dünyada ne kadar ricâ, ne kadar niyaz var ise hepsini ettim. Büyük yerlerden vasıtalar buldum lakin heyhât tükettim âbrû hep boşa gitti. Kalbleri muhcir olmuş zalimlere tesir etmedi. 2 gün kadar sükut ettim. Bir Çarşamba günü idiki zabtiye memurunu bizzat görmek artık memlekete avdet edeceğimden hemşehrîm ile de yarım saat daha görüşmek için müsade taleb etmek üzere babı zabıtaya gittim.

Nazır pek daha gelmemişti. 2 saat oralarda dolaştım. Birde baktımki bir ejderha helâhel feşân gibi sağında solunda zehirler saçarak geldi. Yüzünü görür görmez (vela yemşi fir erdı meraha) ile ahiri ayeti celilesi hatırıma geldi. İçimden ey kaddar bir amân ey zâlim bi ezên salın salın ki aklıktan öldürdüğün diri diri mezara gömdüğün mazlumların can verirken ellerinin ayaklarının zaruret ta biasından güzergahta açılan hafrei azâbı kemâl havahişle sana intizar ediyor. Yürü yürümek her adımı attıkça o hafrei havalineki takrip eyliyorsun ey celladı bidâd.

-42-

(şimdilik haftada bir defa neşr olunur.) 15 Ağustos ifrancı sene 1898 siyaset ,edebiyat ve fûnundan bahseder. 3 Ağustos rumi sene 1314

İFADE-İ MAHSÜSA

Bu kattaki su- idare-i siyasiyle intitada yüz tutmuş olan hükümet-i osmaniye'yi islah ve istiklaliyet devletin vürafa-i vesaadeti milleti temnin ile dahil daire fevr ve felak etmek için, Sultan Abdülaziz Han Hazretleri hali edilerek şu vazifei mukaddesiye mühmanın icrası olan Sultan Murat Namurat ve meşariliyen culusundan 93 gün sonra bazı şeraiti ile hala calus erinei hilafet olan sultan Abdülhamit Han hazretlerine terk ve tevdiolunmuş necibei islamiye birdir . cedit-iterakkiye naili olmuş itikadına meloni mesrur ve sadan olmuştur. Rusya muharebedesi henüz tesirat olması hükmü ferma olan vahim neticelerle hitam buldu.

Milletin Kemal ,sabır ve metanetin ve fuk-ul memül her sefalet vazarrürete mukavemet ve icraatı hükümete tamamıyla inkıyatı ve itaatle ıslahatın,mevduye muntezdir olmuşlar

İstikbal için büyük büyükümütler beslemeye başlamışlardır. Seneler geçtikçe muntezir parlaklıktan zulmete ümitler muvaffakiyetten mebusiyete tahvil ettiği görülünce millet perver vicdan sahibi olanlar ibtida makam hilafete hitaben tarzi ve niyaz ve bunun aksi tesiri görülüp te o azim ve kadim olan devleti osmaniye'nin alelumiye vadi-i inkiraza doğru puyan olduğu anlamasıüzerine feryad ve hariciden istimdad etmeye mecbur olmuşlardır. Bu feryad samia huraş bilumum ashab-ı vicdanı ikaz ederek tetkiki hizmeti hükümete teşvik etmiş ve feryatların sıvab olduğu tasdik ettirmedik cümlesinde o feryat iştirak etmiştir. Erbab-ı himayet tarafından feryad-ı şikayet le davayı hürriyet attıkça istibdadı hükümet derce-i nihayede kesb-i şiddet ederek bu hamiyetimden aleyhlerinden enva-i ukuvet ve mücazat icraedilmeğe başlamıştır. Bir derecedeki mayışa i hanıman söndürmek cana kıymak hiç hükmünde kalmıştır.

Şu şiddetli zulm ve istibdad memlak-i osmaniye'nin her tarafında cari olageldiği için bittabi bu haleti bilmeyen veya görmeyen muzip vatandaşlarına beyamve ifham etmek ve milleti daireyi ittihat olarak el birliğiyle çare-i necat ve selameti ihdar eylemek için genç, ihtiyar bir takım ihrarı terk vatan ve aile ederek nail olmak maksadı hayr mirsadiyla neşriyat ve vesait saire ibtida etmek üzere münasib bir mikro ittihazına karar vermiştir.

Kıbrıs ceziresi anadolu ve suriye cihetler yine yakın ve icraat mukarrarönen ifasına elverişli olmakla beraber her hahzurdan salim ve emin olduğu için cezirei 2) mezküreyi merkezi cemiyetten olmak üzere tensipedilmiş idi muehhiren bu bu yapılabilmekle kısmen mısır iskası ihtiyar olundu . şimdi ise Kıbrıs ceziresinde ifkar bir dereceye kadar uyanmış ve hakikat hali neş ile merhameti celb etmeye sa i bir gazetemiz diğeri akrabamız 2 gazete dahi hizmet-i lazımayı ifa etmekte bulunmuş olduğundan ihraramet ve hatim-i selamet millet olanlar kıbrısa gelmeye burada ifay vazife etmeğe başladılar. Buraya gelen mazlum cemiyette gençlerin idare-i hükümeti osmaniye hakkında verdikleri malumat ve taleb edildikleri ıslahatı daire beayn ettikleri mutalaat o kadar sevaptırki bunlara karşı muatterzanesöz söylemeye ve kendilerine muavvenette bulunmamayı hakkaki islamiyete gayri layık insafsızlık ad ederiz. Bu hamiliyetlilerin bir kere ifkarını tetkik edelim. Bakalım şikayetleri şikayetleri muvaffık hakkaniyet talepleri bica ve soyan ehemmiyetmidir ? bunlar iddiaediliyorki ;adliye, mülkiye, harbiye, bahriye, maliye, ve zabitiye su-i idare olunarak hakikatten devlet ve millet duçör-ı zillet ve sefalet oluyor. Müdahale ecnebiyemeydan buluyoristiyorlarki ortadan istibdad tefsir olunan idare-i hadıra tebdil edilerek her ferd kanun dairesinde hür bulursun ve hür makama müracaatle işini tavsiye olsun. Matbuata serbest verilsinki haksızak vukü'unda mercitininnazarı dikkati celb edilebilsin.mülahasan serd olunan iş bu iddia talebe itiraz bizce caiz görülmez. Şimdi acep edilen iddia doğrumudur değilmidir? Sualine verilecek cevap:

Eğer hakika her iş yolunda kanun dairesinde gidiyorsa nasıl oluyorda halk bunun aksini ecnebilerde resmi ve gayriresmi evrak ile neşriyat icra ediyorlar demek oluyorki hakikatte hüküm etmek mecburiyetinde bulunuyoruz

İddia vakia doğru olduğu tastik olunursa o halde ıslahat lazıma için icra olunmuyor. İslahatın lüzumunu ihtar ve taleb edenler niçin müehhize oluyorlar tabidirki her osmanlı alel husus birisi lacilel müsliha der saadet veyahut izmir, beyrut ,cihetlerine gidecek olan

biçaremütee hhlise evladı ve iyalinin burada perişan olacağı şüphesizdir. Çünkü bu mekru vazifeyi kabul etmek bir celladlığı irtikap demek olduğundan bir adam öldürmekle bir mükafat kapmak bir melunlar için muzaffariyat-ı azimeden madurdur.

Emin olalım ki hafiyelelik vazifesiyle mükellif olanlar umumiyetle mahlukatın en alçaklarındandır.hafiye dindeki zamanı inanın gönlü bulanıyor. Yüreğine bir dehşet istila oluyor . halbuki hafiye denilen malundan beni ademdir. Neden bu derecede istikra olunuyor? Ne için yürekler bulanıyor çünkü babayı evlada evladı babaya,biraderi biradere düşman can ettiren ve o yolda

3)istifadeye çalışan bunlardır . göregöre insanları denize attıran celladlara teslim ettiren nefilere gönderen bunlardır.anaları babalarıgöz yaşı dökmeye ama kılan zevceleri perişan eden masumları vezilvevil vezileden ,kardeşleri ikil ikil ikileden bunlardır .ingiliz hükümeti insanlara zararetmek için kuduz köpekleri zehirliyor. Hükümet-i osmaniye her cihetten bu kuduz köpekleri toplayarak memleketler dağıtıyor ahalinin rahatı şelbediliyor ve onlarda güya vazife ifa ediyorlarmış gibi kemalve havahişle ötekinin berikine meclisine dahiletle uzun kulakla dikilmeye ve artık yunana eydire bildiği kadarda yalan katarak makamı gidine bildirmeye gayret ediyor

allah hepsiniyerin dibine geçirsin

MISIR

Almanya gazeteleri Mısır hakkında yazdığı bir makalede İngilterenin kendi raibi ile Mısırı terk etmesi mümkünolmadığı bir takım idale ile ispat ve iddia etmektedirler . almanya gazetelerinin fikrince İngilizleri mısırdan çıkarmalı zira o kendi raibi ile hiçbir vakitte Mısırı iade etmez ve etmek niyetinde değildir , demek isdiyorsada ingilizi mısırdan çıkarmakda mümkün değildir .

Malum derki Mısır birçok vakitten beri hadivetle idare edilmekte ve devleti osmaniye padişahları misellu evlada intikal etmekte iken hadivu hazır Abbas Hilmi paşanınbirkaç defa vuku bulan seferleri üzerine zatı şahane tarafından meşariyen hadivet namı refi edilerek istanbul gazeteleri ilemısır valisi olmak üzere ilan ettirilmiş ve bundan dolayı birgün gelipde İngilizle şayet mısırı terk edecek olurlarsa kendisinin bir vali makamında kalarak azı edile bileceği içdadından müntekil hidavet elinden gittikten sora kimbilir hakkında daha ne muameleler icra edilibileceği mülahazası Abbas paşanın fikrini tahdiş olması üzerine İngilizlere temayül gösterilmiş ve bu gün mısırın idare i umurunu kamilen denecek mertebede devlet meşariyeye tevdi olmuş olduğundan bundan evvel ingilizlerin mısırdan hatra gelmekten ibdiyasada valilik meselesinden dolayı Abbas Paşada hasıl olan iğbirardan sonra katiyen mümkün olmayacağı güneş gibi tezahür etmiştir. Az cümle girit meselesi de bu gün aynı Mısır'ın düştüğü girdaba düşmek üzere bulunmuştur ki İngilizlerin cezine harbında bulunan tavşan adası üzerinde vücuda getirdiği metanet ve atanın en müstesna mukiane ettiği pençe – i kudret işin ne netice hasıl edileceğini meydan aliniyete çıkarmıştır .

Binaen aleyh mısır'ın ingilizlerin elinden çıkması bugün ne derece mehal ise girit ceziresinde İngilizlerin eline geçmiş olduğu okadar sabit ve mukarrerdir.

İşte koca osmanlıların sahalarını değil ingilizlerini değil böyle kandan müteşekkil bir deryaya tahvil ve insan başından istihkar ile teşkil ederek fenh-i ve teshir edileceği ve ehemmiyet mevkice Akdeniz' in gelid – i istanbulunda bir istasyon makamında ad ettiği ve bütün avrupa devletlerinin ötedenberi gözlerini dikmiş olduğu Girit idare-i hadıranın seyetine kurban olarak İngiliz kalesine asılmıştır.

HAVADİS-İ HARBİYE

İspanya ile amerika muharebesi neticelenmiş ad olunur. Musaliha şeraidine dair henüz tafşılalı haber alınamamış isede Kübanın istiklaledi Filibin cezirelerinin Amerika himayesinde devri muazzamanın raivaten sibiylehusisi bir idare altına alınması mukarrer olduğu ki Amerika da ispanyadan nazminat harbiye telib etmeyeceği mevsule bir derecede ilan olunmuştur.

Belirlenen varid olan bir kıt'a telgrafname mualine nazaran prens Bismarlein düşar olduğu marz birden berikeşbi şiddet ederek temmuz ifrancının 30. gecesi saat alafranga 11 de vefat etmiştir.

İmparator vesilyam hazretleri sonderece müteessir olmuş ve suç nevruc seferinden ferekat edilmiştir . Diğer bir telgrafnameye göre prensin vefat haberini işittiği anda imparatorun vücudunda birraşe istilasetmiştir afrikada zuhureden bir muharebe esnasında üzerine yüzlerce isabet ederek hiçbir yerinden ağır surette mecbur olmayan ve elbisesiyle konduroları şapkası hatta arkasındaki cantası böyle delik deşik olduğu halde kendisi yine kurtulan iskoç ciyali bir askerin ingilteredeki mukim hemşiresine yazdığı bir mektubu bütün ingiliz gazetecileri bir harika olmak üzere neşir etmişlerdir .

Sahibi İmtiyaz kuf-i Zade Mustafa Asıf

Lieykati tevsî nünufve zabt arazi ile uğraşmaktadırlar rusya ingiltere ve nüfusunu kesr etmek için her türlü tedbürü çekinmeyerek icraya kıyan olmuş ve gerek sefinei harbiyelerde gerek sümen düfelerde ingiliz olarak hiçbir memur istihdam olunmayıp yalnız ruslardan isdihtam olunması hususu çin hükümetine amirhane beyan etmiş ve tehditkerane bir vaziyet dahi göstermiştir

İngilizler ise rusyanın hukukuna olan şu hareketinne karşı mukabele etmekde sabit kadim olduğuna nazaran rusyanın anfillyan ısrarı devam edecek olursa mesele başka bir ringe gireceği istidlal olunuyor hakikatte sırf ingilterenin arzu ve hevesine hizmet etmek sözde mısır hükümeti namına olmak üzere açılan sudan seferi tarafından halice müslüman kanı döküldükden sonra sudan'lar hezimete düşar edilerek mısır askeri dahiababuce yerleri istila olmuş ve bukere hortuma müteveccihen hareket cezirede bulunan asheb murattib meydanında en ali bir rütmeye layık olan efendi meşarilyen şimdiye kadar giride kalmasına ilhak teessüf oluna gelmekte idi biae aleyh ala mertebe nailisi temenasiyl tezyin mahalisat

BİMAR HANE

Bimar hane veyahut daruş şifa denilen mehlerağmen ramağı veya niha-il menşeri bir maluline tedbir sahiyye ve tabiyye dahilinde lazım gelen takidanın tamamıyla ve muntazaman tatbik vehmi nejine zarur-i ibras edilmeleri için umumiyenin toplandığı hususu bir hastahane demektir.tababet bazı hasdalıklar tarif oluyor ki bunlar taklit ile sirayet ediyor az cümle ağzını burnunu kaşını daima eğmek mutadı olan kimse ile bulunan çocuklar (bende onun gibi yapabilmiriyim)gibi bir arzuya düşenle taklide başlıyor ve bu cümle itiyat hasıl ediyorki bir daha bırakmak kabul olamıyor bu hal ekseriya mekteplerde çocuklar arasında görülüyor çareyi yegane olarak onu çocukların mektepten ihracıyla sirayetin önü alınıyor daruş-şifada bulunanlarda bu sanıfden olup adabı umumiye muğaryır hareketlerde her zaman görülüyorlar gerek muğayır adap harekeltlerde setri ve gerekse meskenlerinde mücavir bulunan ahalinin mizaç ve bu muvakkıt idareye hükümet-i osmanniye itiraz eylediği ingiltere parlamentosunda resmen beyan ve bab-ı aliyenin itiraz ve adem muvaffakatına ihale-i semi ve itibar edilerek idarei muvakkate mutesavvine icra olunacağı dermiyan olunmuştur. Hükümet-i osamniye tarafından ingiltere,fransa ve italya hükümetlerine bir nokta irsal olunarak devli meşarilyeme

harekatı hukuka her müslüman devlet osmaniye'nin sultat ve şevketine adalet ve müstekkattini görmekte müftechir olmak isder.

Binaen aleyh ağıyer ve i adeye karşı yalnız beden en deil mal en kalemen müdafaa etmek ve neyin ve bedineşir ile milleti icliyet e göre teşebbih teşvik ve ilkaz eylemek için matbuatın serbest olmasını arzu eyler yalnız bir noktai mühimmede hali mesele edilemiyorki oda bir kısmı mebusan meclisinin küşatışı diğ er kısmı yunan hılafında olarak memuriyetin vazife ve mesuliyeti kıvanın meriyeye temamiyle tatbik olunmak üzere heyet vekaliye imtiyaz itası yani her hususi en küçük memrun mesuliyet dairesinde ceryanı olup umuru devlet hallıyla ve istişara tarikiyle ifa olunursa matlup hasıl olacakğ ından bunun icrasını tercih eder.

Biz meclis-i mebusanın kuştığı lehinde olunmadığım için şaki tercih etmekte terddüd etmez.

Mamafif ıslahat metlubenin icrasına misaade vehmet olunacağı takdirde şu ve beka memasıl meselr mühimme mevcut olan nice erbaba vukut ve kemal tarafından tasvir edemeyeceğimiz bir suret haseneye halue ve tavsiye edilebileceğine şüphe yoktur.kırselerimizden bazıları şiddet lisan istimal ettiğimizden heveslenmemişlerdir.lakin teessüf olunur ki maksat hizmetimiz layıkıyla anlayışmamıştır.umulmaz fitraten miellif olduğumuz sadakat dairesinde idre-i hükümetçe görüp işittiğimiz fenalıkları takbıc eylenkari takdir ve temin ve her iki noktada millet ve vatandaşlarımızı ona muvakıf etmek olunduğ una nazaran istimal ettiğimiz lisan birvicdan halisanılcasıyla efkari hakikat neşari beyan ettiğine kanaat hasıl olmalıdır.

AHVAL-İ ALEM

Ahval-i alem henüz yeni bir rengi kesb etmimiştir.meşarilyeden bizce en mühim bulunan girit meselesi bizden beter bir hale girmekderdir bir taraftan girit ahalisi perişan olarak elman diye feryad-ıfğan etmekte oldukları halde diğ er taraftan beb-ı aliye avrupa devletleri beyninde şu söyle olacak bu böyle olacak gibi münkaşat devam eylemektdir. Giritte bulunan devli ecnebiye amiralleri muvakit bir hükümet teşkil etmekle meşgul olup sahipsiz bir mülk gibi cezireyi mezküreye türlü türlü şekillere çevirmişler. Perde illeti bir abun tertip olunuyor. Ama buna kimse vakıf olamıyor. Şüpesiz ki ingiltere bu oyunun en mühim revalini icra edilenlerden bulunacaklardır. Bazı siyasi yönün akvaline göre girit meselesi pek kolaylıkla halledilecek meselelerden olmayıp beline şark meselesini yeniden uyandıracığı ima olunuyor. Bu meseleye de Dater Felipe de istişare eden 'gayret' gazetesi yazdığı üzerine bir makalei siyasiyede müslümanları tepşir eder. Velhasıl girit muharebemizin işarına dersaadetten başkaca icra edilemez. Takikata istinatla karailerimize tepşir ederiz ki giritte bulunan devli ecnebiye askeri ve gemileri yakın ve hatta kemalen yerlerine gidecek ve ıslahat makarra girit adasına sahibi meşru-i bulunan devlet aliye tarafından tatbik ve icra edecektir. Yalnız ıslahatın sevr icrasını görmek için cezirede devri muazzama memurlarından mürettela muhallit bir heyet kalacaktır. Giridine osmanlı memleketi ahalisi yine osmanlı tebası ünvanlığıyla yat edilecektir diyor. Yine Felipe'de neşr olunan muvazane refikimizde mesele hakkında neşr ettiği birinde siyasiyede şimdiki halde cümle'nin malumu olduğu üzere Girit Türkiye idaresinden galiben çıkmış olup yalnız bir taraftan Rusya ve Fransa münafiane diğ er cihetten Almanya ve Avusturya ve yahut ingiltere münatiane daha elverişli olmak üzere prens Jurru veya şair bir müstaki valiyle idaresi hususunda mubainat bulunmuş ise de avrupaya verdi. Girit meselesinin sırat halinde yardım edeceği galibi ihtimaldir. Mamafi'ye Tunus, Cezair, Fas. İslamiyelerinin hatta girit'in Amerika muakenetiyle ilan istiklaliyet edebilmeleri Fransayı hayalinde hayli zarur-u di de edeceği muhakkaktır diyor. Şu iki gazetenin her ikiside bir beldede intişar ettiği halde Efkarı meşrudelerinde o kadar mübaniyet vardırki hangisinin fikri doğru olduğ una hükümde tereddüt etmek kabil değildir. Vakia gayretin Girit yine Osmanlı memleketi ahalisi yine Osmanlı tebası ünvanıyla yad olunacaktır cümlesi pek maindar olup

mesvazenenin fikrinin sıhhatine yardım etmekte isede muvazenenin şimdiki halde cümleinin malumu olduğu üzere Girid Türkiye idaresinden kaliyyan çıkmış sözü yüreklerde hiçbir ümit bırakmadığından şu yeni fikri mizan tetkik ve muhakemede geçirmekte bir cihete hüküm vermek. Gerçi iktidarımız dahilinde değil isede arzu eyliyoruz.

Gayret giridin Osmanlı memleketi ahalisinin Osmanlı tebası ünvanıyla ad olunacağı iddia etmesi doğru olabiliyor, zira cezire harben zabt edilmiş ve devli muazzama askerlerinin duhulide güya ihtilali teşkin etmek esbabına mübteni bulunmuş olmak hasebiyle adanın her takdir idaresi hükümet osmaniyeden çıkmış veya çıkmakta bulunmuş.

Osmanlı memleketi namıyla yad edilmekte ve ahalisinin Osmanlı tebası ünvanı altında bulunmakta avrupaca bir mahzür ve bais olmadığından gayretin o ficrinin bu sürette doğru olabilmesi ihtimali tezahir edince muvazerenin cümleinin malumu olduğu üzere Girit, Türkiye idaresinde kaliyyen çıkmış fikride gayretin fikriyle birleşirki hakikaten cezirenin idaresi hükümeti osmaniyeden çıkmış ve fakat Mısır, Kıbrıs, Bosnahersek misli kendileri Osmanlı ve ahaliside Osmanlı tebası ünvanı altında kalmış memalik sırasında geçeceği anlaşılmış olur.

Binaen aleyh biz bu fikrimizi beyan etmekle hakikatı meydana koymuş olabildiğimiz iddia edemez isekte şunu yazmaktan maksadımız hakikat hali meydane çıkarmak olduğundan gerek gayret ve gerek mezninenin med alarını delail muknea ile ispat ve izah olmalarına islamiyet namına intizar eyler.

Geçen hafta havadisi nariciye kısmında beyan ettiğimiz ve cihle Amerika ile İspanya beyn'de husumet tatil edilerek muzekerat tesliciye girişilmiş ve bu suretle harb-i neticelenmiştir.

SONSÖZ

Osmanlı devletinin 700 yılı aşkın hükümdarlığının sona erdiği yıllarda kaleme alınan siyasi, edebi ve kültür değişmelerinin yaşandığı bu dönemde gerek Kıbrıs gerek Avrupa devletlerinin sömürge arayışı içine girmeleriyle siyaset kanlı bir simgeye dönüşmüştür. Osmanlı Devleti bir taraftan kendi içerisindeki sorunlarla uğraşırken diğer taraftan ise Avrupa Devletleriyle uğraşmaktadır. Buda bize gösteriyor ki Osmanlı Devleti hızla kan kaybetmektedir. Gelişen ve modernleşen Avrupa'nın çok gerisinde kalmıştır. Elde ettiği toprakları birer ikişer vermek zorunda kalmıştır. Avrupalı Hristiyan din adamlarının İslama ve Müslümanlara karşı şiddetli yıkım ve yoketme politikası hızlanmıştır. İngiltere ve Amerika Kıbrıs Adası'nda bir üst kurma düşünceleri hızla gündeme gelip adayı kendi kontrolleri altına almayı hedeflemiştir.

1878 Rus savaşı üzerinden 20 sene geçmesine rağmen Kıbrıs ve Türkiye üzerindeki baskı devam etmiş, Osmanlı Devleti geçici olarak Kıbrıs Adası'nı İngiltere'ye bıraktığı için İngiliz üstünlüğü ve denetimi devam etmiştir. Bu dönemde yaşanan siyasi, sosyal ve ekonomik olaylar Kıbrıs 3 gazetesi aracılığıyla yansıtılmış bu sayede yazılı kaynak olarak günümüze kadar ulaşmıştır.

Günümüzde Osmanlı Türkçesine fazla önem verilmemesi bazı insanların ön yargılı olarak Osmanlı'nın siyasi, edebi sanatlarını hiçe sayarak sadece günümüzde yaşanan siyasi, sosyal, kültürel etkinliklerin bilinmesi gerektiği yanlışına değinmek istedim. Çünkü Osmanlı Türkçe'sini bilmediğimiz taktirde 100 yıl önce yaşanmış olayları bile hatırlayamayacağımız için geçmişte yapılan yanlışlıkların aynen tekrarı görülebilir. Tarihin tekerrür etmesi de bundan ibarettir.

اولیٰ یعنی استنبول غرضہ لرنڈہ کورلشدر
(الجزء من جنس العمل)

ایک

بنجار سائیک استیلر، مسجلہ نزاری مومر
ملار ٹوک باب عالیہ بر نر طہ کنڈر دی
واشیر مملد، اکبر لاشہ (فرطرا) دیک
رفانزیر تعلیم بنار لڑک، کوچک مریلدر
ازویری حلیہ واکت، سر بلر، سار
کاره طراکی حبیبہ بر طہ ابہ بر فست
امدیج، بنان افیش، مملد ایاک بنار
طہ براتی کلان، اسلام امیش افیش
افیش کلان بر شیر اقامه سائن، مملن
ویشر .

(پامرى) غزىنىڭ اخبارات و مائىلىنى
يېنىد، انكار، نىڭ، امىرىد، بايە، مېلى، بوئىسى
ھىيىلە، روئىدىنىڭ، د، ايسابيا، افتاقىنى، حاضر
لدىنى، ناز، دىلور .

شاید اکثر، فرضیه‌های موضوعی و یا مورد واسطه‌های مشابه ندارند، ولی در حق اکثر مشابهت‌ها، سازات ابتدایی اکثر مشابهت‌ها، بهرجهت و درجه و وقتی بر تان فرانسه وخی شبیها بود حرکت ابتدایی تان فرانسه وخی - الل اکثر، و تان اکثر مشابه همه جدی - الل اکثر، سازات، نقشه‌های خاصه

بابت بر مساوت مسلمانی **توحید** نامه
 عاشقان اور دوسرے اصل ایساں توحید علی تو
 ای تو یہ قدرت اگر کن از سر کره انگاره
 از سر آفرینش به قدر خلق مساوتند، و الله
 مستوی چنانچه به قدر قدرت تک بر ایند
 نه تحریک، قدرت اولیایان اوست
 که بر مفضل حاکم اوست، و حکمران
 و بالایشان را می فرماید که در مملکتی که
 بر او مقررند

پہنیں الو۔۔۔ تو تصور مبدئ فہلہ
 ۱۰۰، او زمان دنا بر فصل بر نخلو
 ۱۰۰، ایدجکی کورداک پن شہیدلی
 ۱۰۰، ردی بنا عداہ بو لہیکی دھاری تکرار
 ۱۰۰، ککرار ایصال بارکا، جناب بروردگار

صاحب امتیاز و مدیر
کفر زاد
محقق آصف

و عجبك حسنًا، بطلان، جوتي و كو
اذلك كار فاني تكلم

الحسين والي اقصاين
اسبق حاكم عليه هندوستان
بيد كجده صدوق خان الحسين
(نويس)

محمد صدیق خان اطمینی - محضر تلمیذی

مكتوبه كبرى مع المدرسه نشر المجلد، حفصه
عاشق اولان عجبكردن قاضي . مستكرز .
صالح ومصدقين انت فاجبه اسلاميه
دولت عليه تعالى به خدمت اتانك اولدني
مقصده وارادتي وريله جاك

• انوار الکاظمین در رد البلیه جلد ۱
• صفی ابکی صاحب کورسوزکه
• برون انتظار ابلهکی خدمت دولت
• به عیان سراج نامین شان و سطر فی واعمالک
• رفیع سعیدی الوب دافا بر تعلقه نظردن
• رکت ابترکامزری الزرام ابدز •

پیدایند که حکومت سنه ثانیه عنایت
 امانی موجب اولان خلافتی و تم و از الله ابه
 سمری ما خزان و دیون عکرانی الیرک
 و ذات جالبی اجرا می در عهد ایلدیز
 تک استیضارین و کرک بری قشورات
 خف، کار اینک و شن فراغت ایند که

ایستادن بالیدور

درویشی در شوش در مکه در . . .
به اخذ اندک تقدیم ابدی در مکه
— جاگو، مقیم، جعفر، تو به که —
— ندان رو و مصلح بولان خبری

• سیدالکرمانک مبارک خورشید او کو دوب
• پادشاه کو نذرک خصوصیت . ابتداء
• ابتداء ، ساقطین باجایه ابدی .
• وجه اوزره چرخ آتش الای .
• ایچون بر چوق اوضا شلی خیات

اولی سناجیہ تہ صرف نظر اجندی ،
 چہن ، ایچہ ، ایچہ ، ایچہ ،
 ن سکر ، الافرقہ ساعت ،
 برتان خطیر دودک فوسیر لکھہ
 خطیر دودک فوسیر لکھہ ،
 برتان خطیر دودک فوسیر لکھہ ،

عليه السلام

[illegible]

۱ سبزبان روی سند ۳۱۴

فائز اوله توری حلاله، دولتی تکمیل
 الزامات ملک عاشق و سعادته سحری حد ابرار
 کی حالات دلگیر ؟
 اینته حالات مذکور، اوره دنه قلندر تر
 مات چمابه فائز، و سادات و واسط
 حلاله اوله آرزو مدیت خط فیده

کوردی و کوردی ژانیه کوردی، اولاد سو
دینگر بیلیمکه، اولاد نری سو
دختر فخر ابدی به یکی الامام
ملور اوچیز سنه اولدی حرکت و
ااده ویر قات دما ترازده موی الا
نظامی افغان، والولوت مهر و س

مطابق دولت مشورته به امین السداد
وکل کرم خدمت امین
از اراء کرامدر
خیزند من حلقه لفر و اعلام
وینک سلامه اوسطه اختلاصات

فيسوسه الترام ايليس او ايليت. او
 حوسه علايه دخول مع ايليت
 ريليت (آي ١١) من دس (١١) حوسه
 حلقه ايليت حلقه ايليت حلقه ايليت
 بزمه حوسه حلقه ايليت حلقه ايليت
 ايليت حلقه ايليت حلقه ايليت حلقه ايليت

طریقہ خفیانہ ارسالہ جیوریت
حاصل المستدرکہ بر طریقہ
مدرسہ اباہی القسلاہ
لک جہات ۱۱۱
اویہ سوتلی ارانان بیت حالہ
شمی لاتی و جملہ علوم اویہ

نفره کارانه ستایشه مطهر اوله پاره
مفتخر و سابعز
خنده زمی ارنه اهل اهل
صنعه نقاشی تفریح اولر اهل
آق اوکی اولر اهل
نفره

سر الخط اعتراف

مقبوضہ ایجنٹ بر سرانگی بین ملتی
تھوڑے وقت بعد داخلہ فعل ایجنٹ سکر علیا
کالی گاہک غازی بہ ایجنٹ پرستانہ پندرہ بارہ ہر
سنانگی ترقی سکر خرمدر ۔ مقامی
وستہ پولی دخی فیول اولور
(سفیدی بر ضرمدرد)

۱۳ حزران الفوجی سنہ ۱۸۹۸

افانجی صبیح

مذهب و متدانشان از خفته سراسر سلسله
بزار نشر ایندی افکار و طالبانی
وزری مواخذ و تحقیر انجکه پستان
پرست بر طالب و جهانفرو داری ح
و انسانی ارجاع فحوضه متفق
عالم بزرگ و دین و دانه زبان جنات ح

صانعت و قادیانہ قلاں . قلا ہمت بیرو
اولی قزاقی مشہور باصرہ سیرت و
صالح مغیر بن اولندورکہ بزم کی
ایچون الحق بیک بر شرف دہ
عقدہ *

الاهلار خصوصت نادر بر وسيله اله
منت الاربوب والكر حرت فطر
حوروم محمد بايك اداره سقده
و ملزم اولان ملت نخبه اسلامي
كلري شو كر داب مذلت و عالندن
اچك اكمه ش قيب الدمش

خوارزمی و عوام بر تان ، اسلامات
مشرعو و عتلك بر آن اول موقع اجراء
طلب و تانان جباردمر .

استقامت لارڻو جهڙو ايترو او جيترو
مردن بڪل وٺڻ زبان اولهه جي
سڪونت ڦاڙي سٿا وڌيا، خيال دور
هڪڙي رات پٺيان اولهه جي ڏنگيءَ تي
ملڪ محتاج الورپ طالب انجنيئر هجي
قابل رد وانگر ڪلهو.

جوزیه طوله چینه وارد اوله جوی

ایستاد

کند شربت، دولت این دو تیر غالب
بن خنده اجرای طایب باشرت ایستاد
سفر دور

انگلی اسلام حکیم باختر موجب
مغیر

نیمه، نهاد این علی نوزده جزیه
جایب خنقدن بی دو، دولت انیس
ویران این در اندیشه و کوری جس
جزیه بجهت

نیمه و نان در ستر من، در زمین
الهیون، در طبع خیر، معی بشود
و شهر با طیر، شور و کور، کسدر
ایستاد، این فکر و اندیشه
و صاحب و جوی و شهر و کسدر
ذات مال صفت حلقه جهان از کس
ایستاد، در حرکت و سترای شام
اندر در تاج ایوان اراده ایستاد
و تفریح بر شمر

صاحب کور، علی این زمین
بنا ایستاد، کسدر و دردی و حوا
مؤلفه املا جیست، برق ایستاد
حرکت و جوی، در دینی اخبار ایستاد
حرکت و جوی، در دینی اخبار ایستاد
حکایت، ایستاد، کور، در، در
انبار حاصل ایستاد

مختصر

نیمه شری صاحب ایستاد طوله
متر، اندم
علا، ایستاد، ایستاد، ایستاد
کوی ایستاد، ایستاد، ایستاد
سات این ایستاد، کور

حضر نری غری بر زبانه نول ایستاد
امانک اسلام و کور، ایستاد
طوله ایستاد، زبانه شمر
عزوم طوله، ایستاد، ایستاد
ایراد اول، زبانه شمر
بر زبانه شمر، ایستاد، ایستاد
قوله، ایستاد، ایستاد
ایستاد

حقیقه شایر اله و فیر و شایر
طوله، ایستاد، ایستاد
ایستاد

جوزیه، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

مختصر

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد

ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد
ایستاد، ایستاد، ایستاد